

ഓം ബ്രഹ്മണ നമഃ

സാരഞ്ചിനീപരിണയം

സംഗീതനാടകം

സാമന്തജിനി ചരിത്രം.

(ഒരു ഗ്രന്ഥശാലകം)

ഗ്രന്ഥകർത്താവ്

എ. ഗോപാലൻ അയ്യർ

പ്രസിദ്ധീകർത്താവ്

പള്ളത്തു തൃക്കാടൻ കണ്ണൻ
കോളിനാശ്വതി അയ്യപ്പൻ മേനോൻ
ഉജ്ജിവാചാലം.

KERALA CHINTHAMANI PRESS
TRICHUR.

1093.

(Price 1-Rs)

കാംബ്രിഡ്ജ് നഗർ

സാരഞ്ചിനീപരിണയം

സംഗീതനാടകം

D.
54

എ. ഗോപാലൻ ഉണ്ടാക്കിയതു്.

പ്രസിദ്ധകൻ
വള്ളത്ത് ഇക്കോൾ കണ്ണൻ
കേരളചിന്താമണി ഉടമസ്ഥൻ
തൃശ്ശിവപേരൂർ

(ഒന്നാം പതിപ്പ് - കാറ്റി 2000)

Price 1 Rupee

വില ഹ.ക

കേരളചിന്താമണി ഉടമസ്ഥൻ വള്ളത്ത് ഇക്കോൾ കണ്ണൻ
വകുപ്പുവശം അതി പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുക.

Handwritten red notes and signatures at the bottom left corner.

കെ. കെ. പ്രസാദ്.

സാരഞ്ജിനീപരിണയം.

ഒന്നാം ഖണ്ഡം.

നാമി.

ഏവൻ ഭൂപരിവർത്തനങ്ങൾ വർദ്ധിപ്പിക്കുകയും വ്യക്തികൾ
നീവിതോപകരണങ്ങളായി ഉപയോഗിക്കുന്നതിനായി ഉപയോഗിക്കുകയും
സേവിച്ചോടുകൂടിയ സർവ്വകലാശാലകൾ ഉൾക്കൊള്ളുന്ന പാലികയൻ-
കേന്ദ്രത്തിൽ ഉൾക്കൊള്ളുന്നതിനായി ഉപയോഗിക്കുകയും ചെയ്യും.

അദ്ധ്യക്ഷൻ.

രണ്ടാം പാഠ്യം. അന്തർദ്ദേശീയതയെക്കുറിച്ചുള്ള അഭിപ്രായം.

പട്ടാളക്കാർ — (പ്രാദേശിക കോളനങ്ങൾ.)

(കുട്ടൻ പൊതുവേ.)

ഗ്രീതം. മ. ഖിയാൽ — ആഭിമാനം.

പല്ലവി.

അഗതിമാർ: നിൽപ്പും സന്തോഷം മാത്രമേ ഉണ്ടുണ്ടു.

അനുപല്ലവി.

അന്നു നേരം രാജ്യത്തെ കണ്ടുതാഴെ വന്നു.

അന്നു ഭിന്നം കേൾക്കുമ്പോൾ അന്നു വാസം ചെയ്തു.

(അഗ)

ചരണം.

അധിക മധികം തേജസ്സാടിനി മേലും ഉമിയിൽ

കുയിലെയും ഖാലിയായ തീരാ: കാത്തു പോയവൻ,

(അഗ)

ബ്രാഹ്മണൻ — (പ്രവേശിക്കുന്നു.)

ചട്ടാ: — ആരാണത്? നില്പവിടെ.

ബ്രാഹ്മ: — 'നില്പ്' എന്ന് ഏകവചന പ്രയോഗമോ നമ്മുടെ
നേരെ?

പട്ടാ:— അധികപ്രസംഗി! നില്പവിടെ.

ബ്രാഹ്മ:— ഞാൻ അല്പമല്ല പഠഞ്ഞുള്ള. അധികം പ്രസംഗി
യ്യയുണ്ടായോ? (പിന്നേയും അടുത്തുചെല്ലുന്നു.)

പട്ടാ:— (സൂക്ഷിച്ചു നോക്കിട്ട്) ഓ, നിങ്ങളാണോ? വരിൻ! വ
രിൻ!!

ബ്രാഹ്മ:— ഒരു കാര്യം പറയുമ്പോൾ, ആളെ നോക്കണം, സ്ഥ
ലം നോക്കണം, സമയം നോക്കണം, മനസ്സിലായില്ലെ? അ
ല്ലാത്തതാൽ അമാന്തത്തിലാകും.

പട്ടാ:— വെറുതെ സമയം കളയേണ്ട; ഫേ! വന്നുകാര്യം പറ
വിൻ.

ബ്രാഹ്മ:— തന്നോട് അന്വേഷിച്ചാൽ മതിയോ?

പട്ടാ:— എന്നാണെന്ന് അറിഞ്ഞ ശേഷമല്ല ഇതിന് ഉത്ത
രം പറയാൻ തരമുള്ള.

ബ്രാഹ്മ:— എന്നാണ്, നമ്മുടെ രാജകുമാരിമാർ യൌവനം തി
കഞ്ഞപ്പോൾ, വിവാഹം ഇപ്പോഴൊന്നും ഇല്ലയോ? കന്നടശ
ൻറെ മെന്റേഷനും ഉണ്ടായെന്നു കേട്ടുവല്ലോ.

പട്ടാ:— ഏതോ സംഗതിയാൽ അദ്ദേഹത്തിന്നു കൊടുക്കില്ല
പോൽ. പിന്നെ അതിൻറെ സംസാരം ഒന്നും കേട്ടില്ല.

ബ്രാഹ്മ:— അവർ ബുദ്ധിമുട്ടും വായിയ്ക്കുതന്നെയായിരിയ്ക്കാം.

പട്ടാ:— അതെ, ഇളയ തമ്പുരാട്ടിയുടെ ബുദ്ധിമുട്ടാനാദിയെ
വെച്ചെപ്പോൾ വിസ്മയിയ്ക്കാത്തവർ ആരും ഇല്ല. ഇ
ന്നാൾ തോട്ടത്തിൽ ലാത്തിക്കൊണ്ടിരിയ്ക്കുമ്പോൾ തിരു
മേനിയോടു ചില വിഷയങ്ങളെക്കുറിച്ചു തക്കിയ്ക്കുന്നതു കേ
ട്ടു ഞാൻ ആശ്ചര്യപ്പെട്ടു പോയി. ഈ കട്ടി ഒരു പുരുഷ
നായിരുന്നെങ്കിൽ സർവ്വ നുപന്നാമെയും കീഴടക്കുമായിര
ന്നു എന്നാണ് എല്ലാവരുടെ പക്ഷവും.

ബ്രാഹ്മ:— ഓ ഫോ! ഇത്ര കേമിയോ? ജ്യോഷ്ഠി എങ്ങിനെ?

പട്ടാ:— ആ കട്ടി ആടിപ്പാടി കളിയ്ക്കുന്നതിലും നേരംപോക്കു പറ
യുന്നതിലും സരസയാണ്.

ബ്രാഹ്മ:— ആട്ടവും പാട്ടും അനുജത്തിയ്ക്കില്ലെന്നോ?

പട്ടാ:— പക്ഷെ വേണ്ടേടത്തെയുള്ള.

ബ്രാഹ്മ:— ആസകലാൽ വിവാഹത്തിന്റെ കാര്യം പൂർണ്ണം ആർപ്പേ?

പട്ടാ:— നിങ്ങൾക്കെന്താ വിവാഹത്തിൽ ഇത്ര തിരക്കു?

ബ്രാഹ്മ:— തിരക്കു എന്താണെന്നോ? ശിക്ഷ! ശിക്ഷ! പൊടി പൊടിച്ച് എത്ര നേരം സാപ്പടാം! ഭക്ഷിണ എത്ര വാങ്ങാം?

പട്ടാ:— വിവാഹത്തിന്റെ കാര്യം അടുത്തു വരുന്ന സംവത്സരം ലോചന സമയത്ത് വെച്ചു ഒരു സമയം തീർച്ചപ്പെടുത്തുമായിരിക്കാം.

എന്നാൽ അങ്ങിനെ ആകട്ടെ അപ്പോൾ കാണാം.

ബ്രാഹ്മ:— തനിക്ക് എന്നെ വേഗം അയച്ചാൽ കൊള്ളാമെന്നുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നു. എന്താണോ കാരണം?

പട്ടാ:— മറ്റൊന്നുമല്ല, ഒരു സമയം നമ്മുടെ മേലധികാരി വാറഡ് പരിശോധനയ്ക്കു വരും. വാറഡുകാരൻ പുറമെ ആരോടും സംസാരിക്കരുത് എന്നാണു കല്പന.

ബ്രാഹ്മ:— (ആത്മഗതം) എന്നിൽ നിന്ന് ഈ വിഭാഗ് ലഭിക്കണം ഇല്ല. അതാണ് ഇങ്ങിനെ പറയുന്നത്. (പ്രകാശം) ഏടോ! എന്നെക്കൊണ്ടു താൻ അപകടത്തിൽ ചാടേണ്ട, ഞാൻ പൊയ്ക്കളയാം. (പോകുന്നു.)

(കുട്ടൻ വീഴുന്നു.)

—o—o—o—

അങ്കം 1.

—o—o—o—

കേൾക്കൂ. അനന്തരമായ അരമനയ്ക്കുപേർ വാറഡായും പുറത്തുവരും. (രതാകാശി, സാരജിനി എന്നീ രാജകുമാരിമാരും കോമളരാജനും ഉവനദാസനും ഇരിക്കുന്നു.)

(കുട്ടൻ പൊയ്ക്കുന്നു.)

കോമളരാജൻ— നമ്മുടെ ആചാര്യർ ഇന്ന് അല്പം വൈകിട്ടെ എത്തുകയുള്ളു എന്ന് ഇന്നലെ വൈകുന്നേരം കണ്ടപ്പോൾ പറഞ്ഞിരുന്നു.

ര:—കാ:— ഇത് നമുക്കു അമായി.

ഭ:—ദാ:— അതെ, ആചാര്യർ വരുന്നവരെ വെടി പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

സാര:— അതിലും ഭംഗി ഈ തോട്ടത്തിൽ ലാങ്ങി പുഷ്പങ്ങൾ പറിച്ച് ആനന്ദിപ്പിക്കുന്നതല്ലേ?

കോ:—ദാ:— കണ്ടോ സൂത്രകാരിയുടെ വിദ്യ?

ഭ:—ദാ:— ഓ! ഇതിലൊന്നു സൂത്രവും വിദ്യയും?

ര:—കാ:— സാരഞ്ചിനിയുടെ വക്കീൽനാമം അവിടുത്തെങ്ങു തന്നിട്ടുണ്ടായിരിക്കുന്നു.

ഭ:—ദാ:— ന്യായം പറയാൻ ഒരു വക്കീൽനാമം വേണമോ?

സാര:— മതി തക്കം നിങ്ങൾ ഇപ്പോഴുണ്ടെങ്കിൽ വരുവിൻ. ഞാൻ പൂത്തോട്ടത്തിൽ പോയി ആനന്ദിപ്പട്ടേ. (ഇറങ്ങുന്നു)

ഭ:— ദാ:— (എഴുന്നേറ്റ്) ഞാനും വന്നേയ്ക്കാം. (ഇറങ്ങുന്നു)

ര:— കാ:— ചന്ദ്രികയെ പിരിഞ്ഞു ചന്ദ്രൻ ഇരിക്കില്ലല്ലോ.

സാര:— മതി ഭ്രാന്തേ.

(ഭവനദാസം സാരഞ്ചിനിയുടേ തോട്ടത്തിൽ ഒരു ഭാഗവും, തണുക്കുന്നതിനും കോമളരാജനും മറ്റൊരു ഭാഗവുമായി സംഭാഷണം ചെയ്തുകൊണ്ടു പൂക്കുളുരുത്ത് ഉല്പസിക്കുന്നു)

കോ:—ദാ:— ഓ മഹാ സന്ദർഭ! നിന്റെ വിലാസങ്ങൾക്ക് എന്തെന്തൊരു പാത്രമാകും?

ര:— കാ:— ദൈവകടാക്ഷമുണ്ടെങ്കിൽ ഉടനെ ആവാം.

കോ:— ദാ:— (പുഷ്പം അറക്കുന്നു.) എന്റെ കയ്യിലുള്ള ഈ പുഷ്പത്തിന്റെ പരിമളം എത്ര വിശേഷം! നോക്കൂ. (തണുക്കുന്നതിനുള്ള മൂക്കിനരികെ പിടിക്കുന്നു.)

ര:— കാ:— പ്രാണേശ! ഈ പുഷ്പം ഡോന്റെ കയ്യിലുള്ളതാകയാൽ അതിന്റെ സുഗന്ധം ഇരട്ടിച്ചിരിക്കുന്നു.

കോ:— ദാ:— എന്നാൽ, ഇത് എന്റെ രാമനയുടെ തലയിൽ ഞാൻ ചൂടിക്കുന്നു.

ര:—കാ:— (ലജ്ജയാടെ) അതിനെന്താ വിഷമം?

കോ:— രാ:— (ചുട്ടിയ്ക്കുന്നു) പുഷ്പത്തിന്റെ ഭംഗി ഇപ്പൊഴെ പൂ
ണ്ണമായുള്ളൂ.

ഉ:— ദാ:— (പുഷ്പമുത്ത്, അതു നോക്കി സന്തോഷിച്ചുകൊ
ണ്ട്.)

ഗീതം ൨. ഇംഗ്ലീഷ് നോട്ട്—ആമിതാളം.

വണ്ഡം ൧൦൦.

കോ:—സരസിജാക്ഷി! കാഞ്ചനീ സുമവികാസശോഭയേ,
പരിചൊടിനി തഞ്ജനമതിമിന്നാഭാറിജ്ഞാതായിടിങ്
അതി കണ്ഠം പരിമളം നശിച്ചു പോകില്ലേ?

സാര:—പ്രാണനാഥാ! “സാരാതാമി കണ്യമാവല്ലി നിന്നക്ക
പ്രാണ സ്നേഹ വാരിതാൽ വളർത്തിടുന്നതാകയാൽ
അതു വരോ, ഗന്ധം നശിക്കാ, ഭീനവത്സവാ!

കോ:—വാർത്ത ഗാമിനി മൊഴിയായി പാർത്തിങ്,
“സാരായെന്ന പാതനാമം പൂണ്ണ ഭവനസുരഭി!
എന്നു നിന്നധരാതും പാതനം ചെയ്തു കാൻ?

സാര:—പാരമധസ്യകളെന്നയാൽ നിന്ദ ചരണസേവാ ചെയ്തു വാൻ
പരിചൊടിനി ധാരണ തന്നിലുക്കേ സാദ്ധ്യമാവുതും,
അതിനില്ല മേലി വാമേകുന്നെൻ പ്രിയനെ ചേർന്നിടാം.

ഉ:—ദേവ! സാരമേതെ! നിന്നോടുള്ളി സംഭാഷണം ചെയ്തി
രിയ്ക്കുന്നതിൽ തന്നെ എത്ര സന്തോഷം ഞാൻ അനുഭവി
യ്ക്കുന്നു.

സാര:—ശരി. അത് എനിജ്ഞം അനുഭവമാണല്ലോ.

പ്രാണേശാ! ശിവയോഗം വായിച്ചു കഴിഞ്ഞു
ഇനി നമ്മെ എന്തു വായിപ്പിജ്ഞമോ?

ഉ:—ആചാര്യർ വന്നാൽ അറിയാം.

നമ്മുടെ പൂർവ്വികന്മാർ ആത്മീകക്ഷേമത്തി
ന്നായി ഏഴതിയിട്ട ഗ്രന്ഥങ്ങൾക്ക് അററമുണ്ടോ?

സാര:—അററമില്ലാതെ ഏഴതിയിട്ടിട്ട് എന്നാണു ഫലം? ഇത്ര
യൊക്കെ ഉണ്ടായിട്ടും ആയിരത്തിൽ കോളെങ്കിലും ഇവ
യുടെ തത്വം ഗ്രഹിച്ച് ആത്മരക്ഷ ചെയ്യുന്നില്ലല്ലോ!

ഉ:—പരമാർത്ഥം തന്നെ. നാൾ മുഴുവൻ ജപത്തിലും മ്യൂന
ത്തിലും കഴിച്ചുപോന്ന ഇന്ത്യാവാസികൾ ഇക്കാലം ഈ

ശ്വേതാപാസനാ വേണ്ടുവണ്ണം ചെയ്യാത്തത് ആശ്ചര്യം തന്നെ.

സാര:—നാം ഇനി പോയിരുന്നു വല്ലതും വായിക്കുകല്ലേ!

ഉദി:—അങ്ങിനെ ആകട്ടെ. പോകാം.

ഓ! കോമളരാജാ കൂട്ടരേ! ആചാര്യർ എന്താറായി. വല്ലതും പോയി വായിക്കൂ. വരുവിൻ!

ര-കാ:—തിരുക്കുണ്ടെങ്കിൽ നിങ്ങൾ രണ്ടുപേരും പൊയ്ക്കൊൾവിൻ. ഞങ്ങൾ വന്നോളാം.

(സാരയും ഉവനദാസും പോയിരുന്നു വായിക്കുന്നു)

കൊ.രാ:—“രത്നം” പറഞ്ഞ ഉത്തരം പററി.

ര-കാ:—പ്രാണനാഥാ! ഈ ചേമന്തി നോക്കൂ. ഇത് ഈ കുപ്പിയത്തിൽ ഞാൻ കുത്തിവെയ്ക്കാം.

ആചാ:—(പ്രവേശിച്ചു ശബ്ദിക്കുന്നു.)

ര-കാ:—അയ്യോ! (പരിഭ്രമത്താൽ പുഷ്പം കയ്യിൽനിന്നു വീഴുന്നു.) ഗുരു എത്തിപ്പോയി. അക്കാദമി

(രണ്ടുപേരും പോയിരിക്കുന്നു.)

ആചാ:—(ആത്മഗതം) ഇവർ രണ്ടുപേരും കാടിച്ചെറുത്തതല്ല എന്താണു വിചാരം. ഇവരുടെ കയ്യിൽനിന്നു കയ്യിൽനിന്നു ഞാൻ പലപ്പോഴും കാണുന്നുണ്ട്. (ചെന്നിരിക്കുന്നു)

നാലുപേരും:—ഗുരോ! നമസ്കാരം.

ആചാ:—ഗുരേമന്യ. (തൊകാനിയേയും കോമളരാജനെയും നോക്കിക്കൊണ്ടു) കണ്ഠങ്ങളേ! നിങ്ങൾ തോട്ടത്തിൽപോയി നേരംപോക്കു പറയാതെ വായനയിൽതന്നെ സമയം കഴിച്ചായിരിക്കാം. നല്ലത്. (ചുറ്റും നോക്കി) യോഗശാസ്ത്രം വായിച്ചു കഴിഞ്ഞുവല്ലോ. ഇനി മറ്റൊരു ഗ്രന്ഥം വായനയ്ക്കു എടുക്കേണ്ടതിന്നു മുമ്പായി ഞാൻ നിങ്ങളെ ഒരു പരീക്ഷിക്കട്ടെ. ശ്രദ്ധിച്ചു കേൾപ്പിൻ!

“ശ്രീയാ യുക്തസ്യാ സിദ്ധിസ്താക്
അക്രിയസ്യാ കഥം ദേവേക്
ന ശാസ്ത്ര പാഠ മാത്രേണ
യോഗ സിദ്ധി പ്രപാദയതേ.”

കോമളരാജ! ഈ ശ്ലോകത്തിന്റെ അർത്ഥം കേൾക്കട്ടെ.
കോ.രാ:—ഗുരോ! ഇതിന്റെ അർത്ഥം നല്ലവണ്ണം പറയാൻ
സാധിയില്ലെന്നു തോന്നുന്നില്ല.

ആചാ:—തേക്കാനി! നീ പറയൂ.

കോ:—(ആത്മഗതം) എന്തൊക്കെയോ ഇന്നാൾ പറയുന്നതു
കേട്ടിരുന്നു. അതൊക്കെ തലയിലാക്കിവെക്കുന്നതിൽ പരം
ബുദ്ധിമുട്ട് എന്നാണ്? (അറിയാത്ത നിലയിൽ നിൽ
ക്കുന്നു.)

ആചാ:— ഉ-ം. ഉ-ം. ഭൂവനദാസാ! ഇതിന്റെ അർത്ഥം പറ
യുക.

ക-ദാ—വേദോക്തയായ യാഗാദി ക്രിയയോടുകൂടിയവന്നു സി
ദ്ധിയുണ്ടാകുന്നു. ശാസ്ത്രം മാത്രം പഠിച്ച് അറിവുണ്ടായതു
കൊണ്ടു മോക്ഷം സിദ്ധിയില്ല.

സാര:—അതല്ല ഗുരോ! ഈ ശ്ലോകത്തിന്റെ അർത്ഥം ഈവിധം
എടുത്തുകൂടേയോ? (അർത്ഥം)

ആചാ:—എങ്ങിനെ, എങ്ങിനെ കേൾക്കട്ടെ.

സാര:—“ക്രിയാ യുക്തസ്യ” എന്ന പദത്തിന്നു “യാഗാദികൃത്യ
യോടു കൂടിയവൻ” എന്ന് അർത്ഥം കല്പിക്കേണ്ടമോ? അ
ത് അസംബന്ധമല്ലേ? “അഹിംസാ പരമോ ധർമ്മഃ” ഹിം
സകൂടാതെയിരിക്കുന്ന ധർമ്മമാണു മുഖ്യധർമ്മം, എന്നു പറഞ്ഞി
രിക്കുന്നു. എന്നു മാത്രമല്ല, ദേവീഭാഗവതത്തിൽ,

“ചിരൈ ചോഗ കൈതേപ്പുരേ

ശിരഃ ഹിംസനം പശോ..”

(അർത്ഥം) തിന്നാൻ താൽപര്യമുള്ള പട്ടന്മാരാൽ
വേദത്തിൽ പശുഹിംസ വിധിയില്ലപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതാണെന്നും പ
റഞ്ഞിരിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ടു “ക്രിയാ യുക്തസ്യ” എന്ന പ
ദത്തിന്നു “മനോമാലിന്യത്തെ നീക്കുന്ന ഈശ്വരസ്തുതി,” ധ്യാ
നം മുതലായ പരമോപദ്രവരഹിതകൃത്യയോടുകൂടിയവൻ” എ
ന്നാണ് അർത്ഥം കല്പിക്കേണ്ടത്.

ആചാ:—വളരെ സന്തോഷം! വളരെ സന്തോഷം! ഭൂവനദാസീ
പറഞ്ഞ അർത്ഥത്തിലും ഭംഗികൂടക അമ്മു പറഞ്ഞതിലാണ്.
അവൻ അത്ര ആലോചിച്ചില്ല.

കേൾപ്പിൻ! ഇനി നിത്യം ഇവിടെ വന്നു വായി
 ജ്ഞേണമെന്നില്ല. വിവരം ഞാൻ മഹാമാജാവോടു സമയം
 പോലെ ഉണർത്തിച്ചുകൊള്ളാം.

ഉ.ദാ:—(ആത്മഗതം) ഇവർ ഈ വിധം ഭരതം പറയേണ്ട
 തില്ലയായിരുന്നു. (പ്രകാശം) ആചാർ്യരേ! കൊച്ചുതമ്പുരാട്ടി
 യും ഞങ്ങളും ദിനം വരുന്നതായാൽ അന്യോന്യം വരെയിച്ചും
 തക്കിച്ചും പഠിക്കുമല്ലോ.

സാര:—(ആത്മഗതം) ഏന്റെ കഷ്ടകാലത്തിന്നായിട്ടാ ഞാൻ
 ഇങ്ങിനെ കൊണ്ടുള്ളതായിട്ടു! (പ്രകാശം) ഭവനദാസ് പ
 റത്തവിധം ആവാമോ ഗുരോ?

ആചാ:—വേണ്ടയാളു. കേൾപ്പിൻ! നിന്നക്കും ഭവനദാസ്സനും
 ദൈവകൃപയാൽ ബുദ്ധിജ്ഞാനവൈഭവാദികൾ വേണ്ട
 വോളം ഉണ്ടു്. കോമളരാജാ! നിന്റെ അർപ്പൻ കൊങ്ക
 ണേശൻ അനേക ഗുരുവരന്മാരുണ്ടു്. ഏകിലും നീ ഏ
 ന്നോടുകൂടി വായിച്ചാൽ വിദ്യ കേമമായുണ്ടാകുമെന്നു കരുതി
 ഇവിടെത്തൊക്കെയുമു. നീ ഉദാസീനതകൊണ്ടു കാലം കഴിച്ചു.
 ഇതിനാൽ ഞാൻ വൃസനിജ്ജനം. മതകാന്തി! നിന്നക്കും
 വിദ്യയിൽ തുല്യയില്ല. നീയും കോമളരാജനും അതിലേക്കു്
 ഇനിമെങ്കിലും പ്രത്യേകപ്പെട്ടിവെക്കണം.

നിങ്ങൾ നാലുപേരും യൌവനം തികഞ്ഞിരിക്കുന്നു.
 മാസത്തിൽ നാലോ, അഞ്ചോ തവണ ഞാൻ വന്നു വാ
 യനയിൽ ഉണ്ടാകുന്ന സംശയം തീർത്തുകൊള്ളാം. കേട്ടോ
 ഏല്ലാവരും?

ഏല്ലാവരും—കല്പനപോലെ.

ആചാ:—നിങ്ങൾ നാലുപേരെയും ജഗദീശൻ കടാക്ഷിക്കട്ടെ.
 നിങ്ങൾ പോയി സുഖമായി വസിപ്പിൻ
 അർക്കമുദയം ഭരിക്കിപ്പി
 രംഗം വേള രാവേ വിചാരം
 രംഗമെന്നു വേർക്കുകയും.

സമയം അതിക്രമിക്കുന്നു. ഞാൻ പോകുന്നു. ക
 ണ്ടുണ്ടല്ല! നിങ്ങൾക്കും പോകാം. (പോകുന്നു)
 കോ.രാ—(മററുകാണിയോടു്) മനോമണിയേ! ഇങ്ങിനെ വന്നു
 കലാശിച്ചല്ലോ.

ഗീതം ൧൨. ചെമ്പുതട്ടി—രൂപകം.
പല്ലവി.

നാഥേ! നമിനയോചനേ!

അനുപല്ലവി.

എന്തു കഷ്ടതയിലും ബന്ധുരാംഗി വന്നതു
ബഹുലമേന്മയോടെ ഹനതകൾ പ്രിയത!

(നാഥേ)

ചരണങ്ങൾ.

ഇതിനതിൽ സർവ്വത നിർദ്വൈതനായ് കിന്നിതു
വിദ്യമാധരി! ദേവ! കഷ്ടതകൾ.

(നാഥേ)

സാരത്തിനി വാക്യത്താൽ പാരമ്യം പുണ്ടു നാം
ദേവിതമാനായി കാഴ്ചപ്പതി പൂർവ്വ!

(നാഥേ)

മോദോദമോദനാം മേരിനിവരിസ്മയ!

സാരതം വാങ്ങ കാതക നേരത്ര!

(നാഥേ)

നാരിമ്പലിപൊഴുതിൻ മാകത്തിൽ നിന്നുതൻ

മാണു പോകുമോ നിൻപ്രിയമെല്ലാം?

(നാഥേ)

ക-കാ—പ്രാണനാഥ! ഇത് എന്തു കഥയാണ്?

ഗീതം ൧൩. മിന്നാൽ—ആദിരാമം.

പല്ലവി.

വേണമോവുമ്പാ പരിഭവം വേണമോ വുമ്പാ.

അനുപല്ലവി.

ശുഭവാദമേന്മയായ്ക്കു കഷ്ടതയ്ക്കൽ മാനസ
പ്രാണനാ നിമമവൻ മേവൻ മേവൻ അതിനില്ലവരം.

(വേണമോ)

ചരണം.

ഹരിവൃത്തി കീഴായന്ന വരികിടമേൽ വാക്കിന

വന്നിട്ടുമാ അന്തരം അന്തരം അന്തരം മേവന്മയോടെ (വേണമോ)

ഉ-ദാ— ജഗദന്മാരേനേ! ഇനി നിത്യം കഷ്ടമാൻ ഇടയില്ലാ
അതുകൊണ്ടു വ്യസനിക്കുന്നു.

ഗീതം ൧൪. ചെമ്പുതട്ടി—രൂപകം.

പല്ലവി.

അന്നമേ! നാം ദേവിതേണും സഹകി വന്ന

അനുപല്ലവി.

പ്രിയതവ! നിൻവിനയം ഹരിതന സമിച്ചു

(അന്നമേ)

ചരണം.

എന്തസ്തി ലന്നഭവി കാഞ്ചയങ്ങൾ
 കെന്നാക്കാനായി തിങ്ങിവിങ്ങിത്തന്നുവി! (അ)
 വാരിഭാക്കി: നിന്നെവിട്ടു ചാക്കെനിരയ്ക്കുവോ
 സാരമോ പ്രാണനാഥ! ചാടുകഭിന്നി! (അ)
 എന്തിലുള്ള സ്നേഹവും കിന്നിരേയിൽ നി
 മന്നോ ഭരണിക്കൊല്ല സന്നദ്ധംഗിനി. (അ)

സാര— ചാത്തുവേല! വ്യസനിപ്പേണ്ട.

ഗീതം ൩. മരണി—രൂപകം.

പല്ലവി.

സുന്ദര ഭൂതന്! നിരന്നെന്തെ പ്രാണനാതകൻ
 അനുപല്ലവി.
 എന്നകിന്ത എന്തിൽപ്രാണ നജ്ജകാലവും
 വന്നിട്ടുനയല്ലഭംഗം ചാടുകൾക്കു നി. (സുന്ദരഭൂതന്)

ചരണം.

ഇത്രാണിതെ നൽപടവി തണിടം മരണ
 ഇത്രയ്ക്കുനീന്നൊക്കട്ടെ നിന്നെവിട്ടിടം (സുന്ദരഭൂതന്)

കോ-മ—വേ! മണ്ടാളും കൂടി ഏന്താണൊരു സ്വകാര്യം.

മ.ഭാ—ഇത് അവിട്ടത്തെയും സംബന്ധിപ്പിച്ചുവല്ലോ.

ക-കാ—നിങ്ങൾക്കു സ്വകാര്യം പാടുണ്ടെങ്കിൽ ഞങ്ങൾക്കു ഏ
 വാം.

സാര—സ്വകാര്യം ഏന്താ പായാം. ഇനി മേൽ നമുക്ക്
 ഇവിടെ ഒന്നായി കൂട്ടുവാൻ താമിപ്പാതെ വന്നതിനാൽ
 വ്യസനിപ്പുന്നു.

ക-കാ—വ്യസനിച്ചവിടെ നില്പിൻ. ഞങ്ങൾ പൂത്തോട്ടത്തിൽ
 കൂടി എത്തിക്കൊള്ളാം.

കോ-കാ—(മനോമാസാത്താടെ) അതാണു നല്ലത്. (മനോമാസി
 യുടെ കൈ പിടിച്ച് പോകുന്നു)

മ.ഭാ—ഏന്താ ഭാമനയെ കണ്ടു ദിനാ പ്രതി വിദഗ്ദ്ധം
 പായാതെ എത്തിനെ ഞാൻ ജീവിയ്ക്കട്ടേ.

ഗീതം ൩. കരണപ്രിയ—രൂപകം.

പല്ലവി.

പ്രാണസഖി! നിന്ദാരം നിന്നും
 കാണിപാത്താൻ ചേക്കേന്നതുണ്ടോ?

അനുപല്ലവി

ഗുണഭാവം! വനഭാവം ഭൂമിഭവം!
നിന്നയരെ മച്ചനാണിതൻ സമാനം.

ചരണം.

മരിമാൻ മിഴി! നിൻകോമളായരെ നൽ
വച്ചുവെൽ കളിപ്പാൻ സംഗമി വലനന്നാൽ
അതുതാനി പ്രപഞ്ചത്തിലുതെന്ന
മര മാനസത്തിലുനിഴന്നു ചാവേ!

ഞാൻ ഒരു രാജകുമാരനായിരുന്നുവെങ്കിൽ വ്യസനിപ്പാനി
ടയില്ലായിരുന്നു.

സാര—ജീവനാഥാ! ഏനിജ്ഞ നിന്നിൽമീതെ രാജകുമാരനല്ലാ.

എന്തിനാ വ്യസനിപ്പുന്നു. കൂടാതെ കാണാമെല്ലോ.

ഗീതം പു വിതു സ്ഥാനിതോടി—ആദിതാളം.

പല്ലവി.

ശങ്കകളോടി പ്രാണനാഥാ!

അനുപല്ലവി

സൂര്യനിലെന്നാൽ രാജസമാന
വാരിതം വികസിപ്പിച്ചുണ്ടോ?

(ശങ്കകളെ)

ചരണം.

കരിവെൽ നിതൻ താരതീതനാൻ
കരുതുക നാമിതാളമേ.

(ശങ്കകളെ)

പ്രാണകാന്താ! നേരം വൈകി. ഇനി വിരിയുകയല്ലേ?
ഇ-ദാ—പ്രിയതാമ! അപ്രകാരമാവാം (ശബ്ദപേരും പോകുന്നു.)

—o—o—o—

ആകാം ഹ.

—

(പാടി. ന. അന്നു ശയന അഭയം. അ. ര. രാജാധിപം
പതിയും ഇരിയ്ക്കുന്നു.)

(കൂട്ടൻ പൊന്തുന്നു.)

രാജാവ്—വല്ലഭാ! സാരത്തിനെയുമായി തോട്ടത്തിൽ നിന്നു ഇ
ന്നലെ ചെല്ല സംഭാഷണം രാജാസ്വാമി ആഗ്ലാഭം ജനി
പ്പുന്നു. അവളുടെ ബാലി വൈഭവം ആശ്ചര്യം! അതിന്നു
സരിച്ചു പ്രപഞ്ചവണ്ണവും ഉണ്ടു.

രാജാ—ബലി എത്രയുണ്ടായിട്ടുണ്ടാണി? അവർ ഒരു സ്ത്രീ അല്പമായും ഏതെങ്കിലും വെച്ചു കിട്ടിയെന്നു കേൾക്കാൻ താമസം. കഷ്ടം! അവർ ഒരു പുത്രനായിത്തന്നെയെങ്കിൽ എത്ര പ്രകാശിച്ചുവായിരുന്നു.

രാജ—വിദ്യ സ്ത്രീയിലായാലും പ്രകാശിച്ചു, കേൾക്ക. ഗ്രാഹമെങ്കിലും ഏതെങ്കിലും കാളിദാസൻ എത്ര നിരക്കുതന്നി. കൂടാതെ രാമായണം ഭാരതം മുതലായ പുരാണഗ്രന്ഥങ്ങൾ നോക്കൂ. ഏതായാ സ്ത്രീകൾ അവരവരുടെ കാര്യങ്ങൾ അറിയാവുന്നതായും കാലാചിതമായും അങ്ങനെയൊരു ഉപദേശങ്ങൾ കൊടുത്തതായി കാണുന്നു. മുമ്പാലു കേൾക്കട്ടെ. കേൾക്കുന്നതിന്നു വിദ്യ ഉപദേശിച്ചതായി വാസിയെത്തിൽ വിദ്യ കിട്ടിയിട്ടുണ്ട്. ഈ കാലാവസ്ഥ നോക്കുന്നതായാൽ തന്നെ സൂര്യോദയമുണ്ടായതായ ബ്രിട്ടീഷ് സാമ്രാജ്യ കിരീടാധിപതിയും, ഭാരതവംശ ചക്രവർത്തിയും, രാജാവിനെയും, ഭക്ത ബന്ധുവും ആയിരിക്കുന്ന നമ്മുടെ വിദഗ്ദ്ധരായ ചക്രവർത്തിനി സ്ത്രീ അല്പമായും കൂടാതെ, സ്ത്രീകൾ പുരുഷന്മാർക്കു തുല്യം ഉള്ളവർ എന്നുള്ളതിൽ ഒരു പ്രസ്താവം സിദ്ധിച്ചതായി കാണുന്നില്ലേ?

രാജാ—വിദ്യ സ്ത്രീകളിൽ പ്രകാശിച്ചുണ്ടെങ്കിൽ അങ്ങനെയൊരു സാമ്രാജ്യമായിരിക്കുമല്ലോ! അല്ലാത്ത ഭാഗം സ്ത്രീ സാമ്രാജ്യമില്ല.

രാജ—സാമ്രാജ്യത്തിന്റെ ഒരു വിഭാഗം വിവാഹം ചെയ്തു കൊടുക്കണം, ഇത്രയല്ലേവേണ്ട.

രാജാ—ശരി, ശരി. അങ്ങനെയൊരു വൈകിയതല്ലേ!

രാജ—ഇതുവരെ ഉണ്ടായ സംഭവങ്ങളിൽനിന്നും സാരം ഇതോ? അതുകൊണ്ടു ഉദ്ദേശിച്ചു പ്രസ്ഥാവത്തിൽ വരാത്തതിനാൽ അവളെ കൊണ്ടു ഒന്നു സന്ധ്യയിലായി ഇടയായില്ല.

സേവകൻ—(പ്രവേശിക്കുന്നു) സാമിർ! ആചാര്യർ വന്നു സമയം വാങ്ങിയില്ല.

രാജ—അദ്ദേഹത്തെ ഇങ്ങനെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുവരുന്നല്ലോ.

സേവ—സാമിർ. (ചോദന)

രാജാ:—മേലു സമാധാനം ഏകദിനം നിശ്ചയിക്കുന്ന മാർഗ്ഗങ്ങൾ
യിരിച്ചു. തെക്കേക്കരയിൽ കുറിച്ച് ഒന്നും വാഗ്ദാനം സംഗ
തിയായില്ല. പാലക്കാട് താലൂക്കിൽ, പാലക്കാട് താലൂക്കിൽ, പാലക്കാട് താലൂക്കിൽ,
പ്രമാണസകലം, ധർമ്മവിഷയങ്ങളിൽ കാണുകയും ചെയ്തു.
വളം, വിദ്യയിൽ വിദ്യയും എന്നാണ് ഏകദിനം മാർഗ്ഗം
യം. പുതിയതാൽ ഗുണഭോജനം അധികമായി അറി
വാറിട മാർഗ്ഗം അതാൽ മാർഗ്ഗം?

രാജാ:— ഇവിടുന്ന് ഉണ്ടായിട്ടുള്ള വാഗ്ദാനം തന്നെയാണ്.

(അമാത്യൻ പ്രവേശിക്കുന്നു.)

ഗീതം. രാ. രാജാ:— അതിനാൽ.

പല്ലവി.

രാജാ:— രാജാ:— രാജാ:— രാജാ:—

രാജാ:— രാജാ:— രാജാ:— രാജാ:—

രാജാ:— രാജാ:— രാജാ:— രാജാ:—

(രാജാ:—)

രാജാ:— രാജാ:— രാജാ:— രാജാ:—

രാജാ:— രാജാ:— രാജാ:— രാജാ:—
രാജാ:— രാജാ:— രാജാ:— രാജാ:—
രാജാ:— രാജാ:— രാജാ:— രാജാ:—
രാജാ:— രാജാ:— രാജാ:— രാജാ:—

(രാജാ:—)

രാജാ:— ഇതാ നമ്മുടെ അമാത്യൻ വരുന്നു.

(രാജാവും പാതിയും തൊഴുത്ത് നിൽക്കുന്നു.)

രാജാ:— അമാത്യൻ. അമാത്യൻ.

രാജാ:— ഈ അമാത്യനെ പരിചരിക്കുകയും. ഇവിടുന്ന് ഏഴു
നൂറ്റാണ്ടുകൾക്ക് അഞ്ചു ധനം അറിയാം.

(എല്ലാവരും ഇരിക്കുന്നു.)

രാജാ:— തിരുമുഖങ്ങൾ കാണുകയും അഞ്ചു ധനം അറിയാം.
ഇവിടുത്തെ സമയം വിവരിച്ചുകൊടുക്കുകയും വന്ന കാലം
ഉടൻ ഉണ്ടാകും. ഇന്നെ അഞ്ചു ധനം അറിയാം. അറിയാം.
അറിയാം. അറിയാം. അറിയാം. അറിയാം. അറിയാം.
അറിയാം. അറിയാം. അറിയാം. അറിയാം. അറിയാം.
അറിയാം. അറിയാം. അറിയാം. അറിയാം. അറിയാം.

അവൾ കണ്ട അത്ഭുതം മാനസികമായി നന്നായിരുന്നു. ഇതിനാൽ ഉണ്ടായിരുന്ന സന്തോഷത്തിനേക്കാൾ വിവരം മുഖദാവിൽ ഉണർത്തിപ്പാനായി ഇവിടെയ്ക്കു പോന്നതാണ്. മേലിൽ അവൾ സ്വന്തമായി വായിച്ചാൽ മതി. ഭേദിപ്പുന്ന സംശയങ്ങൾ ഞാൻ കൂടാക്കൂടെ വന്നു നീക്കം കൊടുക്കാം. അവളോടു കൂടി തണുത്തതും വരെയ്ക്കട്ടെ. എന്നിട്ട് ഇത്രമാത്രമേ ഉണർത്തിപ്പാൻ ഉള്ളൂ.

രാജാ:—അവിടുത്തെ അനുഗ്രഹംതന്നെ സാരണീനിയുടെ ബുദ്ധിപ്പെടുത്തലിന്നു കാരണം.

ആചാ:— ദൈവം നിങ്ങളെ കടാക്ഷിക്കട്ടെ. ഞാൻ വരട്ടെ.

(പോകുന്നു.)

(രാജാവും പത്നിയും ഏഴുനോറ്റ് ആദരവുകാട്ടി ഇരിക്കുന്നു.)

രാജാ:— പ്രാണനാഥേ! 'സാരയെ'ക്കൊണ്ടു നമ്മുടെ ആചാര്യരുടെ വാക്കു കേട്ടില്ലേ? ഹാ! ഞാൻ അവളെക്കുറിച്ച് ഏറെയും അന്വേഷിക്കുന്നു. തണുത്തതായ സംബന്ധിച്ചുടത്താളും ആചാര്യർ കുറഞ്ഞൊന്നു മാത്രമേ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുള്ളൂ എന്നിട്ടും, ഞാൻ അവളെപ്പറ്റി പഠിപ്പിക്കുന്നു.

രാജ്ഞി:— അതിന്നു കാരണമില്ല. അവളെ ഒരു വിദ്യാനായക മഹീപതിയ്ക്കു വിവാഹം ചെയ്തുകൊടുത്താൽ അവളും ഗുണാൽകൃഷ്ടയായി ഭവിക്കും.

രാജാ:— പ്രിയത്വമേ! ഇവർ ബുദ്ധിമുട്ടും മനസ്സാ വല്ലവരെയും വരിച്ചിട്ടുണ്ടോ?

രാജ്ഞി:— (മനസ്സിൽ ചെല്ലുന്നു.)

രാജാ:— എന്താണ് ഒരു മനോഹാസം? വല്ലതും അറിയുമെന്നുണ്ടോ? കേൾക്കട്ടെ.

രാജ്ഞി:— ഗീതം .൧൦. ബിനാഭ— അഭിമാനം.

വല്ലവി.

കുലിപ്പിപ്പോ! ഹർപാത! മഹിമിമാർ സ്ഥിതി

അനുവല്ലവി.

മഹിമിമാർക്കു സുഖമുണ്ടെന്നുമാ.

(കുലിപ്പി)

ചരണം-

അരിയെല്ലെന്നാകിലും ഭരതം
അരികേ കണ്ടാൽ ചേരമാ വൃക്ഷ
അരിയോടു മേവുന്ന കരണാലോ
അരിയൊരു വല്ലി വേർന്നതില്ലയോ? (കുറിപ്പ്)

രാജാ:— ശരി, ശരി. ആകട്ടെ, പൂർണ്ണമായി മനസ്സിലായില്ല.

രാജ്ഞി:— തണുത്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന വരിച്ചിരിക്കുന്നു. സാമന്തിനി ഒരു വിദ്വാനേയും അയയ്ക്കൂ.

രാജാ:— ഓ ഹോ! വിദ്വാൻ ആരാണെന്നു നമുക്ക് ഊഹിക്കാം) നല്ലത്, വിദ്വാനായ ഒരു മകനേയും ലഭിച്ചു. സംവത്സരാലോചനസഭ അടുത്തുണ്ട്. ഈ കാര്യാലോചനയായി തീർച്ചപ്പെടുത്തിയ ശേഷമേ മറ്റൊരു കാര്യാലോചന വിചാരണ ചെയ്യേണ്ടൂ.

രാജ്ഞി:— നാഥ! ഈ വാക്കുകൾ എന്തെന്തായിപ്പിടിക്കുന്നു? (കുട്ടൻ വീഴുന്നു.)

—o—o—o—

അങ്കം 1.

—

രംഗം 4.

അന്നത്തെ നാണാതിന്റെ സംവത്സരാലോചന സഭ.

മന്ത്രി (ഇരിക്കുന്നു)	സേനാപതി (ഇരിക്കുന്നു)
ആചാര്യർ (ടി)	സർവാധികാർക്കാരർ (ടി)
ദേശവാലൻ (നില്ക്കുന്നു)	ദേശവാലൻ (നില്ക്കുന്നു.)

(കുട്ടൻ വെറുത്തു.)

രാജാ:— (പ്രവേശിക്കുന്നു.)

(എല്ലാവരും എഴുന്നേറ്റ്)— അനന്തശയനചാരാജാധിരാജൻ ജയ ജയ.

(എല്ലാവരും ഇരിക്കുന്നു.)

രാജാ:— ഹേ മന്ത്രിപ്രവാ! നമ്മുടെ പ്രമുഖരായ ഭക്തരായ നമ്മുടെ

മണ്ണി- തിരുമനിയുടെ മുഖയാകുന്ന ചന്ദ്രികാ പ്രഭാഭരണമനു
 ഭാവകുന്ന കരുണയെ വികസ്യപ്രിയംകൊണ്ടിളയ്ക്കുമ്പോൾ
 വരയുടെ ശബ്ദമെന്തെന്ന് ഉണർത്തിയെന്നുണ്ടോ?

ഗീതം ൧൧- പ്രവൃദ്ധാരി- നൂരിനാളം.

മാനദർശിയും ചുരുക്കലക്ഷ്യവും നവോത്ഥാനം!
 തദ്വചനാലിന്നവധിനമുതലും യാതൊരുവിധം
 നിമിഷമെല്ലാം നമുചിതാനന്ദം കൈവെട്ടാൻ വിധമുതലും,
 പുതിയ കമ്പനം തീർന്നിട്ടു ഭവനം അവിധമുതലും.
 നവോത്ഥാനം ചെറിയതായാ നിമിഷം വെട്ടാൻ
 സമയമുതലും നവോത്ഥാനം ചെറിയതായാ വെട്ടാൻ.

ശീത. മ. പ്രബുദ്ധാരി— അടിതാളം.

[illegible]

സേനാ:— ഭയം ആയിട്ടില്ല ശരിയാണ്.

രാജാ:— ഓ! വേണ്ടതില്ല, നമുക്ക് ഇന്ന് ഈ സഭയിൽ വെച്ച് നാടാകവിയന്യങ്ങൾ ആലോചിക്കുന്നുണ്ട്. അതിനുമുമ്പായി ഒരു വിശദീകരണം ഈ സഭയ്ക്കുവേണ്ടി വെക്കുന്നു. അതായത്— നമ്മുടെ പുതിയതായ യൗവനം തികഞ്ഞിരിക്കുന്നു. അവരെ ഇനിയും കമ്പുകാഴ്ചയിൽ വെപ്പാൻ വിചാരിക്കുന്നില്ല. വേളി കഴിഞ്ഞുകൊടുത്താൽ സന്തോഷമായി.

മന്ത്രി:— സാമിങ്! ഇതിനെക്കാ വിചരം. വിചാരമില്ലാത്ത ഇഷ്ടം
കൊണ്ടായാൽ മതി.

സോറ:— ഇവിടുത്തെ ആഗ്രിതനായ കൊങ്കണാജാവിന്റെ മകൻ 'ചോളരാജാ' സരസനാണ്. മലിയാസുര്യൻ നല്ല ഭാഗ്യം തനിക്കുണ്ട്. മലയാളം പഠിക്കുക. മലയാളം പഠിക്കുക. മലയാളം പഠിക്കുക.

പോലീസ്:—പക്ഷേ, നമ്മുടെ കമാൻഡർ ഇന്നിനവരെ വിവാഹം കഴിപ്പിച്ചുവെന്നു നോം കണ്ടിട്ടില്ല. മേയോ, ലൂമി, മിസ്സോയ് ഇപ്പോഴും അതേപോലെ വരികയുള്ളെന്നു സാക്ഷ്യം

മുമ്പുണ്ടായിരുന്നുവല്ലോ. ഈ കാലത്തിൽ അധികപക്ഷക്കാ
രും വിചലിതം പ്രവർത്തിക്കുകയാണ്. എന്നാൽ നമ്മുടെ പ
ത്രീമാക്ക് ആരോരെ വരിപ്പാൻ ഇഷ്ടമുണ്ടോ, അവരെ വരിച്ചു
കൊള്ളട്ടെ, എന്നെ നമുക്കു വേണ്ടില്ല.

സർവ്വം:—നാം പൂർവ്വികസമ്പ്രദായം അനുഷ്ഠിക്കുന്നു എങ്കിലും,
അതു പുതുനടപടിയാണെന്ന് അഭിപ്രായപ്പെട്ടാൽ പലരും
ഉണ്ടാകും.

മന്ത്രി:—എന്തിനെ അഭിപ്രായപ്പെട്ടാലൊന്നാണ്? നാം പ്രവർത്തി
ക്കുന്നത് ധർമ്മാസരണമായിരിക്കുന്നു.

രാജാ:—ശരി, ധർമ്മകാംക്ഷ മാത്രമേ നമുക്കുള്ളൂ.

“അസ്ഥിരേണ ശരീരേണ
യോസ്ഥിരൈശ്ച ധനാദിഭിഃ
സഞ്ചിനോതിസരിരം മമം
സ ഏകോ ബലിമാൽ നമഃ.”

(അർത്ഥം) അസ്ഥിരമായിരിക്കുന്ന ശരീരംകൊണ്ടും,
അസ്ഥിമുഖമായിരിക്കുന്ന ധനാദികൾകൊണ്ടും, സ്ഥിരമായി
രിക്കുന്ന ധർമ്മത്തെ ഏവൻ സമ്പാദിച്ചുചിട്ടുണ്ടാവാ,
അവനാണ് ബലിമാനായ മനുഷ്യൻ.

മന്ത്രി:—എന്നാൽ—പ്രചലാവസ്ഥസമ്പന്നമായിരിക്കുന്ന രാജാ
കുമാരന്മാരും, വിപ്രാധനാദിവിശിഷ്ടരായിരിക്കുന്ന സാമന്തി
ന്മാരും, ആരോരെ വരിപ്പാൻ തീർച്ചയാക്കിയിരിക്കുന്നു എന്ന്
അരുളിച്ചെയ്താൽ കൊള്ളാമായിരുന്നു.

ശീതം മന. ഗാനം—അരികാളം.

പല്ലവി

രാജാ:—കൊണ്ടുണ്ടാകു ചുരുനെ മേന്മാക്കന്മാരി രാജ്

അനുപല്ലവി

മതി നന്ദിൻ മോമോയ് വഴിനാക്കിനാൾ സുക
മാരണം. (കൊ)

പരികോശമോ “സാരം അന്തരമിതിനാലോ
വരണം പെരുമ്പിന്നി മന്ത്രിപുത്ര മാനവേശ്വരൻ. (കൊ)

മേ: സഭാവാസികളേ! വിവാഹശേഷം ഉപനയാസ

നോട്ടുകൾ സാരമായിരിക്കുക മാത്രമേയുള്ളൂവെന്നു നമുക്കു യോഗ്യമല്ലെന്നു നിശ്ചയിക്കണം ചെയ്യേണ്ടതെന്നാണ് ഭാവം.

ആചാ:—ബഹുവിധം; കൊള്ളാം. കൊള്ളാം. മറ്റുതരം അടുത്തുണ്ട്.

മന്ത്രി:—മോശൻ പ്രവാകദാക്ഷത്തിന് അടിയൻറെ പുത്രൻ എന്നു പാത്രമാണെന്നു ബോധമുണ്ട്. ഏകിലും ഈ അവലംബിതമായ ഒരുക്കം അവനും ഈ ദാസനും ഭാഗ്യമുണ്ടായെല്ലോ എന്നുവെച്ച് ആശ്ചര്യപ്പെടുന്നു.

ആചാ:—ആശ്ചര്യപ്പെടാൻ ഒന്നും ഇല്ല. ചുവ്വീകചരിത്രങ്ങളെ നോക്കുക!

രാജാ:—ശരിയാണ് ആ ചരിത്രങ്ങളുടെ വചനം. ഓ! മന്ത്രി! ഈ അസുഖംകൊണ്ടു നമുക്കുണ്ടാകാത്ത ഭാഗ്യം. വിദഗ്ദ്ധരുടെ ശിക്ഷ മണിയായിരിക്കുന്ന ഒരു പുത്രനെ ജഗദീശൻ ദാനംചെയ്ത എന്തെന്നു പറയേണ്ടതുണ്ട്.

സർവാ:—സർവാംഗസാധിയാന രാജകാരി കോമളരാജനെ മനസാ വരിച്ചതും അറിയാതെ. അദ്ദേഹത്തിന്റെ അച്ഛൻ നമുക്ക് ഒരു അസുഖം ആകുന്നു.

രാജാ:—എന്നാൽ അടുത്ത മറ്റുതരത്തിന്നുതന്നെ സ്വയംവരം നിശ്ചയിക്കാം. വേണ്ടുന്ന രേഖകൾ ഉണ്ടാകട്ടെ.

മന്ത്രി:—അതപ്പോഴുപോലെ.

രാജാ:—നല്ലത്. ഇനി നോം മറ്റുള്ള കാര്യങ്ങൾ വിചാരിക്കുക.

മന്ത്രി:—കല്പനപോലെ. (രാജാവിന്റെ അടുത്തു നോക്കുന്നു) തിരുമനിയുടെ കീഴ്ചക്കാരായ എല്ലാ രാജാക്കന്മാരും ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരും എത്തിയിട്ടുള്ളതുകൊണ്ട് കല്പം ഒപ്പിട്ടു എന്നു കാണുന്ന രാജാജിവിന്റെ അടുത്തു കിട്ടി. എന്നാൽ കന്നടാർ കല്പം എത്തിയിട്ടില്ലെന്നു മാത്രമല്ല, വിവരം നോക്കിയിട്ടുള്ളതുകൊണ്ട് ചെറു കാണുന്നില്ല.

സേനാ:—ഓ ഓ! ഞാൻ സംശയിച്ചതുപോലെ തന്നെയായി. കല്പവശാൽ അദ്ദേഹത്തെ ഇവിടെ കാണാൻ ഇടയായി.

അന്ന് ഏന്നാട കാരണത്താൽ സംഭവം കാട്ടിയെന്നു തോന്നി.

സേവ:— (പ്രവേശിച്ചു) ജയ ജയ മഹാഭാഷാ! ഭയ തിരുവെഴുത്തിന്താ കന്നടത്തിൽനിന്ന് അയച്ചിട്ടില്ല.

രാജാ:—മന്ത്രി! അതു പൊളിച്ചു വായിക്കൂ.

മന്ത്രി:—(പൊളിച്ചു വായിക്കുന്നു.)

മഹാഭാഷാജിതരാജമാന്യരാജശ്രീ

അനന്തശയനമഹാഭാഷാവിനു കന്നടഭാഷാവിന്റെ പേരു നം:— അഞ്ചു ദിവസമായിരുന്ന സാമന്തിന്റെ വിദ്യാ വൈഭവവും തനിയെ ജയിക്കുന്നതായ സൗഭാഷ്യവും ഉണ്ടെന്നു നമുക്ക് അറിയുണ്ടായിട്ടുള്ളതാണു് ഹോ അഗ്രാമിപ്പുതു. അതിനെ കേവലം അഭ്യസ്തൻ അനാദിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു ആ കഷ്ടതാത്തൊഴി നമുക്കു തന്നെ വിവരം കാണിച്ചുതന്നെന്നു കണ്ടാൽപ്പോൾ ഹോ അറിയിച്ചുകൊള്ളുന്നു. പത്തു ദിവസത്തിലകം അനന്തശയന മറുവടി കിട്ടാത്ത ഭാഗം നോം കൊല്ലം തോറും പ്പെട്ടിട്ടുള്ളതെന്നു കൂടും തരികയില്ലെന്നു മാത്രവും നമ്മുടെ വീരവതുംഗപ്പട്ടാളം അയച്ചു, യുദ്ധം ചെയ്തു മാനന്തശയനം കീഴടക്കുന്നതാണെന്നും അറിയിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇതിൽ നമ്മുടെ കരുവും മറ്റും ചെലുപ്പിക്കുന്നു.

എന്ന് കന്നടഭാഷാ സേവനാദി.

മന്ത്രി:—(കോപാത്താടെ) ആശ്ചര്യ! ധിക്കാരത്തിന്റെ വണ്ണമാ ഇതു! “ഡംഭം നാശത്തിന്നു മുൻഗാമിയാണല്ലോ.”

സേനാ:—(കോപാത്താടെ) ഹേ! കന്നടഭാ! മാനന്താധിപ! നിന്റെ ഡംഭം വ. കവിഭാസമാ ഇതു! ഭാഷാഭാഷാമണിയായിരിക്കുന്ന നമ്മുടെ ഭാഷാവിനു ഈ ഭീതിയിലോ ഏഴതിയതു! 20, 20.

രാജാ:— സേനാധിപ! ഏതിക്കു നമ്മുടെ ദിവസികൃതിയെ മുട്ടിച്ചുവീഴിയായ കന്നടനാവിധാധം കഴിച്ചുകൊടുക്കിപ്പോന്നു ഹോ മന്യുതനന്ത രീതിപ്പട്ടത്തിൽ കാണുമാൻ. ഇതാതെ ഇപ്പോഴും വേറെ വധശ്രദ്ധാവിധി ക

ഴിഞ്ഞു. അതല്ലാത്ത ഭാഗമായാലും ഈ വക അഹമ്മതി
ധർമ്മത്തിന്നു പോരാത്തതായ് നിർമ്മൽ ചെയ്യേണ്ടതുമാ
ണ്. അതിനാൽ യുദ്ധത്തിന് ഉടനെ വട്ടം കൂട്ടുകയല്ലാ
തെ നിവൃത്തിയില്ല.

സേനാ:—അടിയൻ്റെ ബാഹുവരാത്രം കന്നടൻ അറിയാ
റായി.

രാജാ:—ദൈവം നമ്മെ വിജയികളാക്കിത്തീർക്കട്ടെ!

മന്ത്രി:—വേണ്ടുന്ന കയ്യടത്താട്ടുകൂടി കന്നടത്തിൽ നാം പ്രാവശി
ച്ച യുദ്ധം ചെയ്താൻ അവസരമില്ല. അതിനാൽ കന്നടസൈ
ന്യം ഇവിടെവന്നു നമ്മോടെതിഷ്ഠാവാൻ തടുത്തുനിത്തി അ
വജയപ്പെടുത്തുന്നതാണ് ഉത്തമം. അതിലുടക്കു വേണ്ടപ്പെ
ട്ട കയ്യടത്താൾ ശിരസ്സു ചെയ്യുകയല്ലേ?

രാജാ:—അതങ്ങനെ നല്ലതു്.

സേനാ:—(കൈവായത്തോടെ) ഇവിടുത്തെ കുന്നുകടാക്കുത്താ
ൽ അടിയൻ പ്രവർത്തിക്കുന്നതും ഉടനെ കാണാം.

ആചാ:—മാരാജാധിപരാജാ! ഭവാനെ ജഗദീശൻ കടാക്കി
യ്ക്കട്ടെ!

രാജാ:—നോം ഇപ്പോൾ സഭ വിരമിക്ക. (നിയ്ക്കുന്നു)

മഹേന്ദ്രവര: (ഏഴുനീറ്റു തൊഴുതുകൊണ്ട്) മാരാജാധി
പരാജാ! ജയ ജയ!

രാജാ:—(പോകുന്നു)

(മഹേന്ദ്രവരം പോകുന്നു)

—o—o—o—

അങ്കം 2. രംഗം 1.

കന്നടസേനാധിപതി, നവ്വാധികാജ്ഞാർ,
മലർ, കറും വട്ടാളക്കാർ കന്നടനികിന്നി
അനന്തരതന്നെയും യുദ്ധരാത്രവെച്ചു.

ഗീതം ൧൪. രാത്രി—ആദിരാട്ടം.

സേനാ:— നോ നോ നോ കലിമിതാവിന

പര ലോകിനാ അടിയന്മാരായാം.

(നടാ)

അനന്തശയനരാജാവ് എന്തു കാര്യം നമ്മുടെ ന്യായം മനസ്സിലാക്കുക? അദ്ദേഹത്തിന്റെ പുത്രിയെ കല്യാണം ചെയ്തു കൊടുക്കുന്നില്ല?

മന്ത്രി:—അദ്ദേഹത്തിന്റെ ബുദ്ധിമാശമെന്നു പറയാനില്ല. മന്ത്രിയുടെ പ്രാപ്തികളെക്കുറിച്ചു തന്നെയാണ്. അതിനാൽ അനന്തശയനകിമീടാധിപതിയായി വാഴാൻ നമ്മുടെ സ്വാമിജ്ജ്ഞാപനം ഇടവരും കണ്ടുകൊൾക.

സർവ്വ:—അതിനാൽ സന്ദർശനം? ഞാൻ കേൾക്കുകയും ചെയ്യും. അതിനെക്കുറിച്ചു പഠിക്കുകയും ചെയ്യും. അതിനാൽ അനന്തശയനകിമീടാധിപതിയായി വാഴാൻ നമ്മുടെ സ്വാമിജ്ജ്ഞാപനം ഇടവരും കണ്ടുകൊൾക.

കല്പിച്ചുവെച്ചു ഉത്തരം തിരിച്ചുവന്നു വേണ്ടപ്പോൾ അറിവു തന്നിട്ടുണ്ടു്. ഓരോട്ട് സ്റ്റേജ് അറ്റ് ഇസ്.

മന്ത്രി:—എന്താണ് പ്രാപ്തിയെന്നു ചോദിക്കുക? വന്ന കാര്യം മനസ്സിലാക്കുക? അതിനാൽ സാക്ഷാത്കാര്യം തിരിച്ചുവന്നുവെച്ചു സമ്മതിക്കുന്നു. ഉത്തരം ഉടനെ കാണാതെപ്പോയില്ല.

സേന:—എന്തായാലും രാജാവു നമ്മുടെ വീട്ടും പ്രാപ്തിയായി ഏകദേശം തോന്നും, നടക്കും വലുത്താട്ടു, ലാഭം കൊണ്ട്.

(എല്ലാവരും ചാടിക്കൊണ്ടു നടക്കുന്നു)

ശേഷശയനത്തിൽ വാഴും ചെയ്യുന്ന

രോഷിരാജാവി പാശ്ചാത്യ ശക്തി.

(നോ)

മന്ത്രി:—ഇപ്പോൾ നാം അനന്തശയനത്തിൽ എത്തി; ഏകദേശം വഴിയ്ക്കു തടസ്സം യാതൊന്നും തോന്നിയിട്ടില്ല.

സേന:—ഇനി ഒന്നും തോന്നുകയും ഇല്ല. മെ സമയം അനന്തശയനം രാജിക്കുത്തായിരിക്കുന്നു. എന്നാൽ വൈകാരികമായിരിക്കുന്നു.

മന്ത്രി:—ഈ കുന്നിൽനിന്ന് അനന്തശയനം മേലാൽ അതാ കാണുന്നു. (സൂക്ഷിച്ചു നോക്കിക്കൊണ്ടു) രാജാവിന്റെ കോട്ട ഏവിടെ?

സേന:—ഓരോട്ട് സ്റ്റേജ് അറ്റ് ഇസ്. കഴൽ (Telescope) ഏതെങ്കിലും നോക്കി.

മന്ത്രി:—(കഴൽ ഏതെങ്കിലും നോക്കി എന്താണു കണ്ടു എന്നു നടിച്ചു)

മേ സഖ! ആ കാണുന്ന അരയായ് വൃക്കത്തിന് ഇടത്തായി വിടിച്ച് ഒന്നു നോക്കുവിൻ. (കഴൽ കൊടുക്കുന്നു)
 സേനാ:—(കഴൽ വാങ്ങി നോക്കിക്കൊണ്ടു) വരിവരിയായി നിൽക്കുന്ന ഉന്നതവൃക്കങ്ങൾ കണ്ടാൽ നട്ടുവളത്തിയവയോലെ തോന്നുന്നു. അത്രയുമല്ല, തീപ്പകയും ധാരാളമുണ്ട്. കാക്ക മുതലായ പക്ഷികൾ അങ്ങുമിങ്ങും പറക്കുന്നു.

മന്ത്രി:—ഇവ എല്ലാം ഞാനും കണ്ടിരുന്നു. തീമുട്ടു, കോട്ട അതുതന്നെ. നാം ജാഗ്രതയായി പോകാം.

സേനാ:—അതാണ് നല്ലതു്. ഷോറംഡർ ആംസ്, ഹൈദ്രിന്റെ റ്റ്, കപിക് മാമു്.

(എല്ലാവരും പാടിക്കൊണ്ടു നടക്കുന്നു)

മനിയേരി പുനരിയാളം
 കന്നടാജൻ കന്നടഗൃഹാൽ.

മന്ത്രി:—കോട്ടയ്ക്കു സമീപം എത്തിയിരിക്കുന്നതിനാൽ നാം അല്പം വിശ്രമിക്കുകയല്ലേ?

ക.സേ:—അല്പകാലം ആവാം. ഹാൾട്ട് സ്റ്റേഷൻ ആറ് ഇറാസ്.

മൃതൻ:—(പ്രാവശിക്കുന്നു) നാലാൾ ഞങ്ങൾ പോയതിൽ മൂവരെയും അനന്തശയനമണവന്റെ കിങ്കാണാർ പിടിച്ചു കെട്ടിക്കളഞ്ഞു. ഞാൻ ഉപായത്തിൽ കാടിപ്പോന്നു.

മന്ത്രി:—(കോപത്തോടെ) കഥ പറയുന്നത് വഴിയെ ആവാം. സമയം കളയേണ്ട. ഏന്തിവു കിട്ടി?

മൃതൻ:—അനന്തശയനമാണു കോപ്പു കൂട്ടവാൻ സമയം കിട്ടാത്തതിനാൽ നിശ്ചയാസന ജയിച്ചാം.

ക.സേ:—നല്ലതു്. ഹൈദ്രാബാദ് സ്റ്റാമ്പി, ഷോറംഡർ ആംസ്, സ്റ്റോ മാമു്.

(പിന്നിൽ കൂട്ടൻ പൊരുന്നു)

—o—o—o—

അങ്കം 2. രംഗം 2.

അനന്തശയനകാട്ടയിൽ സൈന്യങ്ങൾ നിൽക്കുന്നു.

ക.സേ:—സുഖിക്കുന്നു! ഇനിയും അടുത്തുചെല്ലുക, ഹാൾട്ട്. (ഏകസൈന്യത്തെ കണ്ടിട്ടു) ഫേ! മാനുഷാധമന്മാരെ! ന

പുസ്തകനാമെ! ശിരസ്സും കോട്ടയൊഴിഞ്ഞു ദേഹമെങ്കെ ചെല്ലു കൊൾവിൻ.

ശീതം ൧൪. നവരസം—ആദിരാളം.

പല്ലവി.

വരിക വരിക നവപാധായമ!

വരിക

അനുപല്ലവി.

ധീരധീരനതി വിരതനെന്ന നിഷ്ഠാശ്വാസവിചാരിതെല്ലാം

മൃതമരണം! ആഹവനമോ! വിരതനെന്നാൽ

(വരിക)

ചരണം.

പ്രാണാഹ്വാനി മേവ സേനകൾക്കു മഹ

മൃതം നിനക്കു വന്നിട്ടും,

ധീരമോ! വന്നിട്ടുണ്ടിയിന്നരികിൽ

(വരിക)

അ.സേ.—മെ മൃതമതികളെ! നിങ്ങൾ രാജനീതിയും ധർമ്മവും കാർഷ്ഠ്യസ്തവരാണെങ്കിൽ യുദ്ധസന്നാഹത്തിന്നു വേണ്ടുന്ന സമയം ഞങ്ങൾക്കു തരികയില്ലായിരുന്നെങ്കിലും ഏന്താലും ഞങ്ങളുടെ പരാക്രമം കണ്ടാലും.

ശീതം ൧൫. കരാശി—രൂപകം.

പല്ലവി.

ശിഷ്ടവേഷസേനയോടു നിജംമാർ

പടപാദമാ നയിപ്പാൻ

(ശിഷ്ട)

അനുപല്ലവി.

ഇപ്പോഴൊക്കെ വന്നാണു കനകനമ്പര സൈന്യമേ

നന്നിട്ടു ഉന്നതമിയിനെ

(ശിഷ്ട)

ചരണം.

പ്രാണാനിശ്വാസമെന്നാൽ, ഭീനമെന്തു ചോകരിപ്പിച്ചാമരികിൽ

ആണെന്നാകിൽ വാദം കാക്കു നീ,

അഭിനവേഷവും പടയുദ്ധമേടിയും കൊടിയും ഭടിയും

(ശിഷ്ട)

ക.സേ.—ഇതൊക്കെ തോക്കിന്നിരയാകാനുള്ള മാർഗ്ഗമെന്നു ധരിച്ചുകൊൾക. മേ നീചമതികളെ! വായടയ്ക്ക.

രണ്ടുഭാഗവും യുദ്ധം ഘോരമായി ചെയ്യുന്നു:

കോട്ടവാതിലുകൾ ചൊളിഞ്ഞു വീഴുന്നു.

കുന്നടസൈന്യം അകത്തുകടക്കുന്നു.

ശീതം ൧൬. കരിഷാക്—ആദിരാളം.

പല്ലവി.

കനകനമ്പര സേന വന്നു വേർ കാക്കു.

അനുപദ്യവി.

കനിവിലമതിയശസ്തിയിനിദിശേണ
ബാഹ്യം ചതുരത്വം.

(കന്)

ചരണം.

അഭിരംഭകാൽ കമാഹിഷോദാരി ആദ്യോദ്യോഗം നാം
നമുമാരുടെയും ചോക്കിയാക്കേ തുചനെ മുക്കി
പോക്കം ചെല്ലിൽ.

(കന്)

തൊക്കാനുടയയും പട്ടാളക്കാരുടെയും ഒരു സന്യാസിനെയും
തടവുകാരാക്കി വെട്ടുന്നതുകൊണ്ടുവരുന്നു.

ക.മന്ത്രി:—രാജാവിനേയും, പത്നിയേയും, മകൾ സാമന്തിനി
യേയും, മന്ത്രിസേനാധിപതിമാരേയും കണ്ടിട്ടുള്ളോ.

ക.സേ:—സപ്തായിമാർ പോയി നന്നുക്കൂടി തിരഞ്ഞുവരുട്ടെ.
നാം അന്നന്തരമേനരാജാവിന്റെ സമാമണ്ഡപത്തിൽ പോ
യി കാൽവിചാരണ ചെയ്യാം.

(എല്ലാവരും പോകുന്നു)

കോമളരാജന്റെ കൈ പിടിച്ച്കൊണ്ടു ഉപനദാസ് കോ
ട്ടയിൽനിന്ന് ഇറങ്ങിവരുന്നു.

കോ.രാ:—(നെന്തെത്തടവി കരഞ്ഞുകൊണ്ട്) അയ്യോ! അയ്യോ!

ഉ.ദാ:—ഓ ഗേവാണെ! നിന്റെ കരണത്താൽ ഒരുവിധം മക്ഷ
പ്പെട്ടു. സാഖ! കോമളരാജ! സൂക്ഷിക്കണം.

കോ.രാ:—അയ്യോ! മരണകാന്തി! നീ എവിടെ? അയ്യോ! നെ
ന്തെ പൊട്ടുന്നു.

ഗീതം. ചുവ. കാംബോദി—ആരീതാളം.

വല്ലഭി.

എന്താവാതെൻ കാണെ! അംഗനാമന്ദിതേ!

അനുപദ്യവി.

എങ്ങിനെ സവിച്ഛ നിന്ദനം നിന്ദനം.

(എന്)

ചരണം.

നാനന്തരമേ! മണിനി സലീലേ!

എന്ത കാലം ബാലേ! നിൻ മുഖകമലം.

(എന്)

ഉ.ദാ:—എന്താ! എങ്ങിനെ ആതാസാ കാട്ടിയാൽ അപകടത്തി
ൽ പെട്ടു. നാം വേണം മാറി പോകാം.

കോ. മാ:— എന്തു വേഷം ധരിയ്ക്കുന്നതാണ് നല്ലതു, വാക്കെ ടോ? നിലയില്ലാതെ ആകുന്നു.

കോ. മാ:— ഒരു സത്യാസി വേഷം ധരിപ്പാനാണ് ഏന്റെ ചുറ്റപ്പാട്.

കോ. മാ:— ഒരു ശേട്ടവിന്റെ വേഷം ഞാനും കെട്ടിക്കളയാം.

കോ. മാ:— (ആത്മഗതം) ഈ മാമണത്തിന്റെ കൂടെ നടന്നാൽ ഞാനും മോശത്തിലാകും. (പ്രകാശം) എന്നാൽ നാം വേഷം മാറി വെച്ചേറെയായി പോകാം.

കോ. മാ:— അപ്രകാരം ആവാം.

(ഔദ്യവരം പിരിയുന്നു)

—o—o—o—

അങ്കം 3. രംഗം 8.

അനന്തശയനാഭാചാര്യനും വാക്കിട് പത്രപ്രാപ്തനായ കണകസേനാധിപതിയും മന്ത്രിയും സത്യാധികാർത്തും കാർത്തികാക്ഷനും ചെല്ലുന്നു.

കടവുകാർ:— (സമീപത്തു നില്ക്കുന്നു)

ക. മാ:— അനന്തശയനനും മന്ത്രിയും മാറ്റം കോട്ടയുടെ പിൻ ഭാഗത്തിൽ കൂടി കൂട്ടിച്ചു പോയെന്നു മാത്രമേ റെറ്റുകാർ അറിവു തന്നുള്ളൂ. സാമന്തനിയെ കിട്ടാത്തതിനാൽ യുദ്ധം ജയിച്ചതിനുള്ള സന്തോഷം ഇല്ലാതെയായി.

മന്ത്രി:— (സിദ്ധപായി) സമാധിൻ! കോട്ടയിലുള്ളവരെ പിടിച്ച് കെട്ടുമ്പോൾ കൂട്ടത്തിൽ ഒരു സത്യാസിയും അകപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. അദ്ദേഹത്തിന്നു പ്രായം നന്നെ കുറയുന്നതുകൊണ്ട്, കൈകളിൽ വളകളും കണ്ടു.

ക. സേ:— പിടിച്ച് മുമ്പിൽ നില്ക്കുക.

മന്ത്രി:— (തിരഞ്ഞു പിടിച്ച് മുമ്പിൽ നില്ക്കുന്നു) ഇതാ സത്യാസി.

ക. മാ:— ഓരോ താപസാശ്രമം! ചോദ്യം ആരാണെന്നു അന്വേഷിച്ചു. ഈ പോക്കുളത്തിൽ അകപ്പെട്ടയാൾ കാമണമെന്നാണ്?

സത്യാ:— (കുറഞ്ഞു നില്ക്കുന്നു)

ക. മ: — സത്യാസിമാർക്കു് ഇമാലാകചിന്ത വിധിച്ചിട്ടില്ല. കഷ്ട കാലത്തു വൃശ്ചിനക്ഷത്രം ശിഷ്ടകാലത്തു സന്തോഷിനക്ഷത്രം ചൊല്ലുകയില്ല. പിന്നെ ഇവിടുന്ന് ഇപ്രകാരം വൃശ്ചിപ്പാൻ സംഭവിച്ചെന്നു കേൾപ്പാൻ ആഗ്രഹമുണ്ടു്.

സത്യാ: — (ആത്മഗതം) ഞാൻ സത്യാസി തന്നെയാണെന്നു വണയിച്ചു പറഞ്ഞാലും, എന്നു വിശ്വസിച്ചു് ഏകദൃഷ്ടിയിൽ വിട്ടയല്ലുകയില്ല. ഞാനിന്നു് ഇങ്ങിനെ പറയാം. (പ്രകാശം നമസ്കരിച്ചുകൊണ്ടു്) പ്രഭാ! ദ്രോഹിജ്വരതെ, ഞാൻ അനന്തശയനമോരോജാവിന്റെ മകൾ സാരഞ്ചിനിയാണു്.

ക. സേ: — ഓ ഹോ! സാത്യാവും, സഹസന്തോഷം!

ക. മ: — (ആത്മഗതം) ഈ കമാരി നമ്മുടെ സ്വാമിയുടെ പത്നിയായിരിപ്പുള്ളവളാകയാൽ ഇങ്ങിനെ പറയാം. (പ്രകാശം) ഹേ കന്യകാനോമ! വൃശ്ചിനക്ഷത്രം, ആശ്വസിജ്വര വതി എന്നെൻ പുത്രിജ്വരസമം.

സാര: — താമ്രാർ യുദ്ധത്തിൽ തോല്പോന്നു കണ്ടപ്പോൾ മഹാപാപിനിയായ ഞാൻ ഈ വേഷത്തിൽ രാടിച്ചപ്പോൾ ശ്രമിച്ചതായിരുന്നു. അപ്പോഴാണ് എന്നു പിടികിട്ടിയതു്.

ക. മ: — ശ്രദ്ധകാലമുള്ളു ദൂതം വിചാരിപ്പുള്ളു.

ക. സേ: — സാധ മന്ത്രി! വെറുതെ സമയം കളയരുതു. ഈ രാജകന്യകയെ ഉടനെ തിരുമന്ദിരം കൊണ്ടുപോകാം.

സാര: — പ്രഭാ! എന്നെ രക്ഷിക്കണം.

ക. സേ: — ഓ രക്ഷിപ്പാൻ ആളെ ആക്കിത്തരാം.

(മന്ത്രിന നോക്കി) സിപ്പാഖി! രഥം കൊണ്ടുവരു.

ജന്മ: — കല്പനപോലെ പോകുന്നു.

ക. മ: — അനന്തശയനപരിചാലനാർത്ഥം സത്യാധികാർത്ഥക്കാർ ഇവിടെ വരികയുണ്ടു്. ഈ കമാരിയോടുമിടി നമ്മുടെ സാദരം അഭിവാദനം.

ക. സേ: — ഈ നിശ്ചയം ഭേദമായി. സത്യാധികാർത്ഥക്കാർ ഉപരാജാവായിരിക്കുന്നതു സമ്മതമെന്നു കരുതുന്നു.

ക. സത്യാ: — നല്ലശിക്ഷ. സമ്മതമല്ലാതെ ധാർമ്മ്യം ഈ അവസരത്തിൽ പാടുണ്ടോ?

ക. മ: — ഈ തടവുകാരുടെ വിചാരണ നിങ്ങൾ ചെയ്തുകൊൾവിൻ. സുഭരണ ഇവിടെ വാഴുവാൻ ദൈവം സംഗതി വരുത്തട്ടെ.

ആ: — (പ്രവേശിച്ച്) മഹാ ഇതാ തെച്ചുറാക്കിയിരിക്കുന്നു.

ക. സേ: — (മന്ത്രിയുടെ ചെങ്കിട്ടിൽ പാഞ്ഞുദാശയും, സാരഞ്ചി നിശ്ചോദ കോപത്തിൽ) പിതാവിന്റെ രാജ്യം പോകാൻ ഇനിയവരേ! കണ്ണുനീർ വാർത്തു മതി. നിന്നാൽ ഞങ്ങൾ എത്ര കഷ്ടപ്പെട്ടു, ഷണത്തിൽ മെത്തിൽ കയറു.

സാര: — (കയറാതെ കരയുന്നു)

ക. സർവ്വ: — (ആത്മഗതം) ഇവരുടെ ജ്യേഷ്ഠത്തി ഈ വിധം ദുസ്ഥഭാവം നടത്താതെ കാണിക്കുകയില്ലായിരിക്കാം.

ഗീതം ൧൯. ഹിതുസ്ഥാനി കാപ്പി—ആദിതാമരം പല്ലവി.

സാര: — ആ ഹര ജഗദീശ്വര! പടിവാതിലാം കരണാ നിശിയെ?

അനുപല്ലവി.

മാലകുഞ്ചാൽ സരാനിരൻ കാലിണ പുഞ്ചാലികളെ
മാലവേ ഏൻ മൃഗ്ഗീഭവദ്യുതിവിഷത്തിനോ ശിവനേ! (ആ)
ചരണം.

ചൊട്ടിടനേൻ മീനമിനി ദംഭൻ ചെമ്പും കൂതയാൻ
വിട്ടിടുന്ന ഭാരമില്ല ശിഷ്ടമാല! ഏൻ വിധിയൊ! (അ)
ബാലുവാത മിശ്രാമതയി നാഡകാം മരിച്ചേട്ടേൻ
ബാലനും ചൊട്ടിടമിനി യൗകന്മാരെൻ പരനേ! (അ)

ക. സേ: — എന്ത്, ദുഃഖ! കയറു.

ഭടന്മാരെ! ഈ പിശാചിനെ മെത്തിൽ വലിച്ചിടുവിൻ.

ആ: — (വിടിപ്പാൻ തുറിയുന്നു)

സാര: — (മെത്തിൽ കയറിക്കൊണ്ടു മരി മരി ദുരാത്മാക്കളേ! നിങ്ങൾ എന്നെ തൊടരുതു. ഞാൻ തന്നെ കയറാം.

ആ: — എന്നാൽ കയറു. ഉം.

ക. സേ: — അപ്രകാരമാവാം.

ക. മ: — നാം ഇടെ കയറുകയല്ലേ.

(രണ്ടുപേരും കയറുന്നു)

ക. ര:— മെം രാടില്ലാലും.

അ:— (മെം രാടില്ലെന്നു)

സാര:— ആ ഹാ ജഗദീശ്വരാ! (രാടില്ലെന്നു)

(കുട്ടൻ വീഴുന്നു)

—o—o—o—

അങ്കം ൨. രംഗം 4.

അന്തരഭാഗം അഭ്യന്തരം.

(കുന്നട ഉപരാജാവ് ഇരിയ്ക്കുന്നു.)

(കുട്ടൻ പൊയ്ക്കുന്നു)

2- രാ:— തൊകാണി, തൊകാണി തന്നെ. അവളെ സ്വാധീനമാക്കണം. സാരജിനിയെ രാജാവിന്നു പാടുണ്ടെങ്കിൽ സോദരിയെ ഉപരാജാവായ ഏനിയ്ക്കും കൊള്ളും? (കൈ കൊട്ടുന്നു)

സേവകൻ:— (പ്രാപശ്യിക്കുന്നു) റാൻ.

2- രാ:— തെക്കെ അറയിൽ ഒരു സ്ത്രീയെ പൂട്ടിയിട്ടിട്ടുണ്ട്. അവളെ താമസിയാതെ ഇവിടെ കൊണ്ടുവരിക.

സേവ:— സ്വാമിൻ. (തോഴത്തു പോകുന്നു)

2- രാ:— തൊകാണിയോടു ചതുരമായുള്ളിൽവെച്ചു നോക്കത്തക്കവണ്ണം പ്രയോഗിക്കാം. മറ്റൊരാളും തരംപോലെ ആക്കാം.

സേവ:— (തൊകാണിയെക്കൊണ്ടു വിട്ടു) സ്വാമിൻ (പോകുന്നു)

2- രാ:— ഹേ സുന്ദരീ! അടുത്തുവര.

തൊ:— (അന്ധാളിപ്പു നില്ക്കുന്നു)

2- രാ:— ഏന്താണ് ഒരു ഭൂതം.

ശിരം ൨൦. കോശി—തൂരികാളം.

വല്ലവി.

മിജാവം ൧൦൦ പെരിക നീ

അനുവല്ലവി.

സാധവി ൧൦൦൦൦൦ മിയലും മാറിയി മോശി:

(മിര)

ചരണം

ആരും കാൻ മിക്കാം വാ മേലിലേ!
അമിത സന്തോഷം മനോർത്തം കൊണ്ടുകൊണ്ട് (കീഴ്)

ദേവ! ശിക്ഷിപ്പേണമെന്നുവെച്ചു വയങ്ങിയതല്ല. 22
വിടം വന്നിരുന്നാലും.

തെ:—(ആത്മഗതം) ഇദ്ദേഹത്തെ ഭയപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടായിരുന്നതു നല്ലതാണ്. എന്നായാലും എന്റെ അനന്തത ഉടനെ അറിയിക്കുക. ഇങ്ങിനെ പറയട്ടെ—(പ്രകാശം)

ഗീതം ൨൧. കോശി- വ്രവകം.

പല്ലവി

കാത്തുകൊണ്ടുകൊണ്ട് ആത്മജനങ്ങൾ വാങ്ങിയെന്നു നീ

അനുപല്ലവി

വാങ്ങിയ മേലിലേയ്ക്കുവെച്ചു എഴുന്നള്ളിപ്പോ (കാത്ത)

ചരണം

മനിക്കേലുള്ളതും യമനോ നീ
എന്നതും മനോയിൽ വന്നായി മോഹിച്ചേൻ (കാത്ത)

ഉ: രാ:—ഞാൻ മെച്ചപ്പെട്ടുകൊള്ളാം; എന്നാണു വിരോധം?

തെ:—എന്നാൽ എന്നെ സ്വതന്ത്രയാക്കിയാലും.

ഉ: രാ:—അതുവു ചെയ്യാം.

തെ:—ഇവിടുത്തെ മയക്കു പാത്രമായതിനാൽ ഞാൻ നന്ദിപാണമുകൊള്ളുന്നു.

ഉ: രാ:—ഓ! ഹോ! ഇങ്ങിനെയായാൽ മരണം നമ്മെ വേർപിരിയുന്നതുവരെ ഏതു നന്ദി പറയേണ്ടി വരും.

തെ:—അതെന്താ! മരണം നമ്മെ വേർപിരിയുന്നതുവരെ എന്നെ കൂടെ നിൽക്കാനാവാം? ഇതാണോ മെച്ച! അസംബന്ധം പറയാതിരിപ്പാൻ അപേക്ഷ.

ഉ: രാ:—അസംബന്ധമല്ല. സംബന്ധം തന്നെ ആയിരിക്കുകയാം.

ഗീതം ൨൨. കോശി- വ്രവകം.

പല്ലവി

പേരോൻ മിഴി! നിന്നാൽ വെളിച്ചമുണ്ടാകും

അനുചല്യവി

നിന്നാൽ നവതരീതം കന്നൽ കിഴിയോരോല:

പശ്ചാത്താപം, പശ്ചാത്താപം, പശ്ചാത്താപം, അന്നഗാമിനി!

(നിന്നാൽ)

ചരണം

പശ്ചാത്താപം, പശ്ചാത്താപം, പശ്ചാത്താപം, അന്നഗാമിനി

പശ്ചാത്താപം, പശ്ചാത്താപം, പശ്ചാത്താപം, പാപപാപി

(നിന്നാൽ)

കാമദേവന്റെ ഈ പീഡയിൽനിന്ന് ഏതെ

കിട്ടാലും.

രതം:—ഓരോ മനസ്സാ വരിയ്ക്കിൽ മരണാശയ്ക്കിൽ പ്രേമം എത്തി
നെ ജ്ഞാനം! ഏതൊരു ദൈവങ്ങളിൽ അദ്വൈതത്തെ വേ
ളി കഴിഞ്ഞു തന്നാലും.

ഉ: രാ:—നല്ല കാഴ്ച, ഇതുകൊണ്ട് എന്റെ ആഗ്രഹം സാധ്യ
മാകുമോ? സ്ത്രീകൾക്കു ബുദ്ധിമുട്ടും, കേൾക്ക. നാം ഇപ്പോഴു
ഇരിക്കുന്നതു വേതിയുടെ പിതാവിന്റെ രാജ്യത്താണ്. അദ്വൈ
തത്തിന്നു രാജ്യനാലും സംഭവിച്ചു, ഏകീഭവം, വേതിയ്ക്കു സുഖ
ത്തിന്നു ഭംഗം ഉണ്ടായിട്ടില്ല. നല്ല കാലം വരുത്തണമെന്നു
വെച്ചു ജഗദീശൻ വേതിയെ ഏന്റെ അധീനത്തിൽ അക
പ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു. അതിൽനിന്നുണ്ടാകുന്ന ഫലം അന്നു
വെപ്പാൻ വൈദഗ്ദ്ധ്യം കാണിക്കുന്നതു ദൈവവിശ്വാസമാണെന്നു
പ്രായശ്ചിത്തമല്ല.

രതം:—(ആത്മഗതം) കോമളമാളനെ എന്നു കാണും, കല്യാണ
മെന്നുണ്ടാകും, ഇതെല്ലാം ആരറിഞ്ഞു: അതിനാൽ ഇങ്ങിനെ
പായാം. (പ്രകാശം) ജഗദീശന്റെ ഇഷ്ടത്തിന് ആരും വി
വർത്തം പ്രവൃത്തിയ്ക്കരുത്. ഏകീഭവം വരുത്താൻ ചാഞ്ചല്യമുണ്ട്.

ഉ: രാ:—പ്രിയ! അതു ഞാൻ തീർത്തതാം. (വിടിപ്പാൻ തുനി
യുന്നു)

രതം:—(കൈ തട്ടുന്നു) ദൈവ ചെപ്പു വിവാഹം കഴിക്കുന്നതിന്നു മ
ന്ദ്ര തോടത്തു്.

ഉ: രാ:—(വിരിച്ചുകൊണ്ട്) സ്ത്രീ പുരുഷന്മാർ അന്യോന്യം കാ
മിച്ചു കൈ പിടിക്കുന്നതല്ല വിവാഹം! കൊച്ചുകുട്ടികളുടെ
കൈ പിടിക്കുന്നതാണോ വിവാഹം! കഷ്ട! ഇത്യാദിവാസിക
ൾ ഈവക അന്ധപരമ്പരാസമ്പ്രദായത്തിൽനിന്ന് എന്നു
വേർതിടും!

തെ:—ഇവിടന്നു പറഞ്ഞതു ന്യായമാണ്; ഏകിലും, * * *

മ: രാ:—മതി “ഏകിലും” (നൈക വിടിയുന്നു)

ഗീതം ൨൩. ഖിനാമ—ആദിതാമം.

പല്ലവി

നാഥേ! നിന്നൊടു കൂടി മോളിയൊടുമൊൻ

അനുപല്ലവി

മനിക്കും മനികൾ ധന്യനായി വാഴ്ത്താൻ

സുതരി നിൻ യെ ഇന്നുവിട്ടു (നാഥേ)

ചരണം

മിന്നുകൾ കൂടാ അനുചരത്തിൽ

ഖണ്ഡശാസ്ത്രീ പോകുന്നാമിപ്പോൾ (നാഥേ)

(കയ്യും വിടിച്ചു പോകുന്നു)

—

അങ്കം 2. . . രംഗം 5.

(കന്നട അരങ്ങത്തിൽ രാജാവ് ഇരിക്കുന്നു.)

(കുട്ടൻ പൊയ്ക്കുന്നു)

ഗീതം ൨൪. ഹിന്ദു സ്ഥാനി കാപ്പി—ആദിതാമം.

പല്ലവി

മറ്റൊരുമോളി തന്നെ കൊതിക്കൊ.

അവിടുള്ളി എൻ സേനാവതിയെല്ലു ചുറ്റിക്കലരുന്ന ഭക്തം

അനുപല്ലവി

നമ്പൂരതാമോ! ധൂര മണ വൻ ശത്രുക്കൾ ഇന്നാമോ!

ചരണം

എത്ര വിനമിച്ചുമേ വൃതമിട്ടു മിച്ഛുകാരോ

കാമസുതകുമാരമുക്കിട്ടുമാ മൽസയിതേ

സ്വസ്ഥത എന്താതാരിലൊന്നു മിയിക്കിയിരിപ്പോക നാമി നൂനം

(ശ്രവിയുന്നു) ആദാ സംസാരിയ്ക്കുന്നു. മന്ത്രിയുടെ കണ്ണാമ?

സേവ:—(പ്രവേശിച്ച്) സ്വാമിൻ! മന്ത്രിവരനും സേനാധിപതിയും ഉപ്പാലം കാണാൻ അവസരം പാടുമ്പോഴല്ലെന്നു.

ക: രാ:—(ചരിത്രമേന്മാനം) വേറെ ഇല്ലയോ?

സേവ.—ഒരു ചെറുപ്പക്കുട്ടിയും ഉണ്ട്.

ക: രാ:—ശ്ലേമേ! അതു മുമ്പു പറഞ്ഞിരുന്നില്ലേ? കാട്ടിപ്പോയി ഇങ്ങോട്ടു വരുവാൻ പറക.

സേവ:—കുട്ടിപ്പാലം (ചോകുന്നു)

മന്ത്രി:— }
സേനാ:— } (സാക്ഷിനിയുദ്ധം പ്രാദിച്ചു)

ഗീതം ൨൫. അർദ്ധപ്രാണി—ആദിയാട്ടം.
പല്ലവി

മന്നാ: നിൽ പടകകൾ ഭരണം ഭരണം ഭരണം ഭരണം

അപാപല്ലവി

അനന്തരം നാലാലാൽ മെന്നനായകനായുൾക്കിട
പുരയെഴിട മുമ്പേ അഞ്ചു

(മേനവാ)

ചരണങ്ങൾ

ഉന്നമനിയെ മതിച്ചു മാനിയെ കൈ വിടിച്ചു

മന്നൻ പാലാലാലാലാൽ

(മേനവാ)

സേന — മീനാലാലാൽ മുന്നുകൊണ്ടു മേനിയോ നിൽ കടന്നു

കൊണ്ടു മുന്നേറേൻ മന്നമായി

(മേനവാ)

നിന്തിരുവടിയുടെ കടാക്ഷമുണ്ടെങ്കിൽ അടിയങ്ങൾ

കു എന്താണ് അസാധ്യമായിട്ടുള്ളത്?

ക: രാ:—ഹാ! ഹാ! നാം ആനന്ദ പിത്തനായി ഭവിക്കുന്നു. സാ
മഞ്ജിനിയുടെ സന്ദർശനത്തിന്നു നിങ്ങൾ സംഗതിപരമായി
യല്ലോ. (ആത്മഗതം) സാമഞ്ജിനീദർശനത്തിന്നു സംഗ
തി വരുത്തിയതുകൊണ്ടും തദാലിംഗനത്തിന്ന് ഇവരുടെ
സംഭാഷണം വിഷ്ണുമായി വരുന്നതുകൊണ്ടും ഇവർ ഭരേ സമ
നത്തുതന്നെ എന്തില്ല പ്രിയകാരികളും അപ്രിയകാരികളുമാ
യിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ട് ഇങ്ങിനെ പറയുക തന്നെ.
(പ്രകാശം) മേ! മന്ത്രിപ്പുറം! സേനാപതേ! നല്ലത്, നല്ല
ത്; വളരെ സന്തോഷം. യുദ്ധപരിശ്രമംകൊണ്ടും അദ്ധ്വ
രോടുകൊണ്ടും നിങ്ങൾ വളരെ ക്ഷീണനരായിരിക്കുന്നു. ചെ
ന്നു വിശ്രമിക്കുക!

മന്ത്രി:—എന്നാൽ വരിയെ വന്നു കണ്ടുകൊള്ളാം. (ചോകുന്നു)
(മേനവാ ചോകുന്നു)

ക-രാ:—

ഗീതം ൨൩. വേദം—സുഖം.

പല്ലവി.

ഇന്ദ്രിയം നിവർത്താൻ സമാധാനം മോക്ഷമുതൽ

മനസ്സുപല്ലവി.

മനസ്സുപല്ലവി ഇന്ദ്രിയം താൻ

ചരണം

അവനിതയിലൊരു തരുന്നി ഇന്നി-

അവയ താക്ഷിണ്യകിമാൻ നന്ദിമു

പരമ ചന്ദ്ര തേരികെ വന്നിതു

തരുന്നി മേന്മയിവളരികെ വരികയാൽ

(ഇവൾ)

മോ! കന്യകാരത്നമേ! ഇവിടെ വന്നിരിപ്പോം. എന്താണൊരു ശങ്ക? വിരോധമില്ല. വരു! വരു! (അടുത്തു ചെല്ലുന്നു)

സാര:—(മാറിക്കൂടുമ്പോൾ)

ക: രാ:—അന്നാമേ! പ്രയാണത്തിൽ വല്ല സുഖമുണ്ടോ? നേരിട്ടോ? വഴിയിൽ ചെല്ലു വല്ലവരും ഉപദ്രവിച്ചോ? വന്നിരിപ്പോം വരു!

സാര:—(അതഥാഗതം) ജഗദീശ! നിശാധാരമായ ഞാൻ ഇത്രേ ഹർത്താൻ എന്തു പറയട്ടെ. (പ്രകാശം) മഹാമാജാവാ! ഈ അഗതി ദുഃഖിതയായിരിക്കുന്നു. മഹാമാജാവായിരുന്ന എന്റെ പിതാവു യുദ്ധത്തിൽ പരാജിതനായി. ഞാനും സോദരിയും അടിമകളായും വേരിട്ടു. തെരുവുറ്റം ചിത്താന്നാദത്താടു കൂടി പറന്നു നടക്കുന്ന തന്തയെ കൂട്ടിയിട്ടു കയ്യാൽ ജീവകാലം വൃതമാകുന്നു. അത്രമാത്രമല്ല, അത്യന്തം ദുഃഖത്തിനും പാത്രമാകുന്നു. അപ്രകാരം ഈ അഗതിയുടെ അവസ്ഥയും അറിയപ്പെടുന്നു. മോ മഹാമാജാവേ! ഏന്റെ പിതാവിനാലോ എന്നാലോ എന്ത് അവശാധം ചെയ്യപ്പെട്ടു?

ക: രാ:—മോ! മഹാമാണിയേ! തന്തയുടെ കൈതൂകുംതന്നെ ബന്ധനത്തിന്നു കാരണം. അവശാധമല്ല.

ഗീതം ൨൭. ഭവാരി—ചാന്ദ.

പല്ലവി

കോമളാഗ്നി: മൂന്നിടമിഷ് രാജചന്ദ്രി നീയെരോ!

അനുപല്ലവി

മാമന നിന്നാമെങ്ങും നാമശേഷമാപ്തം

(കോമ

ചരണം

മനമരിക് ഭവനാണി അന്നഭവനോക്തം

വനിതകൾ സന്നിധൗ നീ വിനയാകാരോഭവ?

(കോമ

ഓ! സുശീലേ! നമുൻ ദമനനിയെ ദർശിക്കുന്നതിന്നു മുമ്പായി എപ്രകാരം മനസ്സുകൊണ്ടു വരിച്ചുവോ, അപ്രകാരം ഞാൻ ഭവതിയെ വരിച്ചുപോയി.

സാര:—ഭവാൻ എന്നെ മനസ്സുകൊണ്ടു വരിയ്ക്കയാൽ, ഞാൻ അങ്ങയുടെ പത്നിയായി തീരേണമെങ്കിൽ ഞാൻ മനസാ വരിച്ചവൻ എന്നിങ്ങു പത്നിയായി തീരേണമെന്നു ചൂടി അങ്ങനേ സമ്മതിക്കുന്നു. എങ്ങിനെ എന്നു വെച്ചാൽ—

“അമ്മവൾ സഖ്യ ഭരാനി
തഃ പശ്യതി സ പഞ്ചിതഃ

(അർത്ഥം:— തന്നെപ്പോലെ എല്ലാ പ്രാണികളേയും വിചാരിയ്ക്കുന്നവനാണ് അറിയുള്ളവൻ) അതിനാൽ.

ശീതം രവ്യ. മൂർഛാജ—രൂപകം.

പല്ലവി

വിളിപ്പി കഴുതാമി പൊട്ട പാപിയെ

അനുപല്ലവി

ശിഷ്യ പാപനായ ഭവാൻ ദൃഷ്ടനാകാല്ലാ

(വിളിപ്പി)

ചരണം

മാനസ വരിച്ച മേ അമരണ കാണാൻ

മാനാവന്മാ! നിന്നറിയിൽ വിശിഷ്ടാം വിഭോ!

(വിളിപ്പി)

ക: രാ:— (ആത്മഗതം) ഇവളുടെ ബുദ്ധിശക്തി അതിഭേദം തന്നെ. തക്കിച്ചു മുതിർപ്പാൻ പ്രമാണം. ഈ വഴി വിട്ടു ചില ഉപായങ്ങൾ ഏടുത്തു നോക്കാം. (പ്രകാശം) കണ്മണി!

ശീതം രവ്യ. ചെങ്ങുതട്ടി—ആദിരാട്ടം.

പല്ലവി

മാന്യരാംഗി! ഖാലോ മനോഹരനാമെന്നെ

അനുപല്ലവി

മോക്ഷനേനാസഖി ആശയ നിനവദ്വ? (ഭാസ്വ)

ചാണണ്ഡം

ഹാ! സഖിജ്ഞവല്ലേ ആ സുരഭര താപം
സരമസചൊരിയെന്ത് മരംസുശാലിനി! (ഭാസ്വ)

എന്തത്ര താമിരിൽ സാധിക്കും സകലവും
നിർവ്വിതമെന്നതെന്ത് ചൊൽ നഖി! നിരൂപിജ്ഞ (ഭാസ്വ)

കല്പേ! നിൻ മാനസം കല്പിനോരോരോമ
വല്ലഭതാമിരിൽ തല്ലുകനിശാക്കിയല്ലഭോ! (ഭാസ്വ)

ഇനി അധികം പറയാനില്ല. നിന്റെ ഇപ്പഴത്തെ അടി
മസ്ഥിതിയേയും ഏന്റെ വാക്കുസരിച്ചാൽ സിദ്ധിയ്ക്കാവുന്ന
ഉന്നതപദവികളെയും ഒന്നാലോചിയ്ക്കുക.

സാര:— മാരാപ്രഭോ! രാജപത്നിയായിരിയ്ക്കുന്നവൾക്ക് ഉന്നതപ്ര
മോദകരങ്ങളായ നാനാവിധാസങ്ങൾ ഉണ്ടും അനുഭവിപ്പാൻ ഇ
ടയുണ്ടെന്ന് ഏന്റെ കൌമാരം മുതൽക്കു ഞാൻ അറിയുന്നു.
മനുഷ്യജന്മത്തിൽ മനസ്സമാധാനം സിദ്ധിച്ചാൽ അദ്ദേഹത്തി
ന്നു സ്വർഗ്ഗം അതു തന്നെ. അതില്ലാത്തതാൽ സകലം നിസ്സ
ലം. വാസിസ്തത്തിൽ ഇങ്ങിനെ പറയുന്നു:—

“അനന്ദ ശിരഃകുന്ദാതാം ഉ
പാപായാം ശിരഃകുന്ദാതാം
അനന്ദശ്ചാപരപുനാം
രോരോഹ മയം ജഗൽ”

(അർത്ഥം) മനസ്സിന്നു കടുമുളയളയെന്നു ലോകം മുഴുവനും കടു
ത്തിരിയ്ക്കും. മനസ്സിൽ ആശങ്കകൊണ്ടു തപിച്ചിരിയ്ക്കുന്നവൾ
ലോകം മുഴുവനും സന്താപകരമായിരിയ്ക്കും. അതിനാൽ രാജ
നീതി കാണിച്ചാലും.

ശീതം ൩൦- ഹരിക്കാംബോധി—ആദിതാമരം.

പല്ലവി

മനരിൽ മകമമേന! മനയമരംശുപ!

അനുപല്ലവി

അനിയെ യതച്ചിറ്റി അനംശോ! നമസ്കാരം
പ്രപദേ! പ്രപദേ! പ്രപദേ! പ്രപദേ! (മനരിട്ട)

ചരണങ്ങൾ

എന്തും അറിയിട്ടുള്ള നന്മയേറും പ്രാണനാഥൻ
 വെളുപ്പു കളവു മിന്നൽ കണ്ടുനയിൽ ചേർത്തിട്ടുവാൻ
 സാമുവേ! സാമുവേ! സാമുവേയായച്ചിട്ടുനി (മനരിക)

ജനം ജീവനുള്ളകാലം അന്ത്യംനേരിടുന്നതു
 വന്നിട്ടുനന്നല്ല നന്മ നിർണ്ണയി വാക്യം ദൈവ!
 പാപിമാം, പാപിമാം, കന്നടേമാ! പാപിമാം. (മനരിക)

ക: രാ:—നീ ഇപ്പോൾ എന്തൊരു പ്രയത്നമാണ്. നിന്റെ ധർമ്മം എന്നോടു കാണിച്ചുതന്നു പക്ഷം മാജുപ്രാഥമകരാത്തിന്നു നീ ചോരശിക്ഷ അനുഭവിച്ചു ബീഭത്സം. അതിലും മേൽ നീ എന്നോടുകൂടി ചേരുന്നതാണ്.

സാര:—ഗീതം നമ. ഹിന്ദുസ്ഥാനി ചെഞ്ചുട്ടി രൂപകം.

പല്ലവി

വിപ്രനാഥ! നിൽക്കുന്ന ചേരമിപ്പോഴെത്തുടേവാ!

അനുപല്ലവി

സന്താപത്താൽ വെറുക്കുന്ന അന്തരംഗം സിന്ധവസ്ഥ!
 സപന്നനാദം വിട്ടുപോയ! തോൽവിയിൽ വെന്തുപോയോടു (വി)

ചരണങ്ങൾ

പ്രാണനാഥ! ദുഃഖനാഥ! കൈ വെട്ടിത്തോ സാമുവേനി
 കൈയെകൊണ്ടു വാണിടനം ക്ഷിണത്തായെൻ വിധിയെന്തോ (വി)

സുന്ദരംഗ! എന്ത കാഴ്ചം ചന്ദ്രനും നിൽക്കുമെന്നെ
 മിന്നത്തായിട്ടിന്നിരുന്നെന്ത മനസ്സ് തോൻ നശിക്കുന്നോ (വി)

ക: രാ:— ബാലേ! സന്താപത്തിന്നു കാരണമൊന്നും ഇല്ലല്ലോ
 ഗീതം നമ. കരഹരപ്പിത. ആദിരാജം.

പല്ലവി.

ഏതോ സുഭമി! കഴവിനാൽ ഉപേക്ഷി തൊടുക്കുന്ന

സാര:— അങ്ങനെ പതിയത്തേതെ വെ പരിതം ബഹു ദമിതം-

അനുപല്ലവി.

ക: രാ:— ദമിതം സമരേണേൻ വരം തരണീമണേ വിരവിൽ

കരകസ്യമാസ്യനെന്നെ വരകൊന്നിടുന്ന
 മുന്നെ വന്ദാവിനയം തന്നിട്ടതേ ജനം തന്നെ- (എടോ)

ചരണങ്ങൾ.

സാര:— ഇതു വിരോധം കഴിയില്ലവെ! തവമതിയൊരിങ്കിൽ കപിനം
 ധർമ്മശാസ്ത്രമെന്നതൊരു നൈവേദിയിലിരിക്കും
 ഇതൊന്നു ഇനീവിധം ചെയ്താൽ നന്നാകുമോ? (അ)
 ക.രാ:— ഇപ്രകാരം! ഇതു നന്നം തവമതിയൊരിങ്കിൽ മിവനായി
 നിന്നതെന്തെങ്കിൽ നന്നൊന്നൊന്നും ഇതാ
 ഇനീവിധം നിന്നാൽ നന്നൊന്നും ചെയ്തിട്ടുണ്ടാകും.

(വിട്ടിപ്പാൻ ശ്രമിക്കുന്നു)

സാര:— ഹാ ഏതൊരു കാര്യം വന്നാൽ! (അടി മോ
 ഹിച്ചു വീഴുന്നു)
 ക.രാ:— (അസ്ഥിച്ചു) ഹാ ഇങ്ങിനെയൊ ചെയ്താൽ! സേവകാ!
 സേവ:— (പ്രവേശിച്ചു) സ്വാമിൻ.
 ക.രാ:— മന്ത്രിയെ കണ്ടു കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വര.
 സേവ:— സ്വാമിൻ! (പോകുന്നു.)
 ക.രാ:— ഇനി ഇവളെ എന്തു ചെയ്താൽ (തൊട്ടുകൊണ്ടു) ഹേ!
 സുന്ദരി! സുന്ദരി! ജോധം ലേലം ഇല്ല. (ചോദിക്കുന്നു)
 മന്ത്രി:— (പ്രവേശിച്ചു) ജയ, ജയ, കല്പിച്ചതല്ലേ! എന്തിനേന്തി?
 ക.രാ:— ഇതാ നോക്കൂ. ഇതു ഏതു നമ്മുടെ പത്നിയായിരിക്കുന്നില്ലേ
 നു വന്നിട്ടു പരയുന്നു. ഇവളെ വെട്ടിക്കൊല്ലേണമെന്നു
 തോന്നി; എങ്കിലും, ഉറപ്പി, മേനക, മോദികളെ തോല്പിക്കു
 ന്നതായ ഇവളുടെ അഴക് എന്നെ ഇവർക്കു ദാസനാക്കി തീ
 രിയില്ലെന്നു കരകാലം ചെന്നാലെങ്കിലും ഇവളുടെ മനസ്സു
 ഭേദപ്പെട്ടതായിരിക്കാം. അതുകൊണ്ടു കടശാദ്രിയിലുള്ള നമ്മു
 ളുടെ കാരാഗൃഹത്തിൽ ഇവളെ ഏകാകിനിയായി ഇടട്ടെ.
 മന്ത്രി:— അതല്ലാതെ പോലെ.
 ക.രാ:— (പോകുന്നു)
 മന്ത്രി:— അതുകൊണ്ട്
 സാര:— (ജോധം വന്ന് എഴുന്നീറ്റു പരിമളത്താടെ നിൽക്കു
 ന്നു.)
 സേവ:— (പ്രവേശിച്ചു) സ്വാമിൻ.

മന്ത്രി:— ഇവളെ കടശാസ്ത്രീജലിൽ ഏകാകിനിയാക്കി വെപ്പാൻ ഏല്പിച്ചു കൊടുക്കുക. (പോകുന്നു)

സാര:— ഓ കാഴ്ച! അനന്തശയനമഹാരാജാധിരാജനായിരുന്ന ഏന്റെ പിതാവേ! നീയും ഏണ വെടിഞ്ഞോ! പ്രിയ മാതാവേ! നിനക്കും ഏണ കാണേണ്ടതോ! പ്രാണനാഥാ! നീ ഏവിടെ!

ഗീതം. നൃ. ശകുന—ചാട്ട്.

പല്ലവി.

പരനെ നിഷ്കന്ധനായി തരമിരിക്കിതു വിചാരിച്ചാ
മരണമിതാ വരണം

(പരനെ)

അനുപല്ലവി.

കന്യാവാരിധിയെപ്പോലെയെങ്കിലും പരമ പുരുഷാ നിന്നെ
സ്മരണം ചെയ്യുമിനിനി അർപ്പാ ദേവിച്ചിട്ടും.

(പരനെ)

ചരണങ്ങൾ.

മഹാഭാരത വിദഗ്ദ്ധരും കന്യാകരനെ നിന്നിൽ
കരളിനം ചോരയെന്നെ വിവിൽ ചെയ്യുമിപ്പിടാ
അബലതാ മരണമി ലപലനാം നരവരൻ
മുഖമിപ്പാതയവിയിൽ സമവിച്ചിട്ടും ദേവാ:

(പരനെ)

(പരനെ)

സേവ:— മതിമതി. ബാക്കി ജേലിൽ നിന്നാവാം. നടക്കു നടക്കു.

സാര:— നാഥാ! നാഥാ!

സേവ:— മിണ്ടേയ്ക്ക് മിണ്ടേയ്ക്ക് നട നട. (കൊണ്ടുപോകുന്നു)

—

അങ്കം 2. രംഗം 6.

കൊക്കണ രാജഗാനിജ്ഞാന നിജ്ഞ

(അനന്തശയന രാജാവും രാജനിയും മന്ത്രിയും പ്രവേശിക്കുന്നു)

അ-രാ:— കന്നടസൈന്യങ്ങളുടെ വായിൽപെടാതെ നടന്നു നടന്നു നമ്മുടെ ഉററബന്ധുവായ കൊക്കണശ്വേതയെപ്പോലെയുള്ള ഇതു ദൈവവിലാസം തന്നെ. സേനാധിപതിയും ആചാര്യനും നമുക്കു മുമ്പായിപ്പോയതിനാൽ ബന്ധുഗ്രാമത്തിൽ ഏത്തിയിരിക്കാം.

ശീതം നദി, മുഖാരി— തുടികാളം.

പല്ലവി.

എന്നതെ പെണ്ണി പാഞ്ഞതാൽ

അനുപല്ലവി.

അതിപരിതാപ മാണിതനല്ലി

(എന്നതെ)

ചരണങ്ങൾ.

അതിനാലകരോ ഭവിതസന്തോഷം

വിധിമതമാണി ദമ്പതവാസികൾക്ക.

(എന്നതെ)

സുഖസുഖ മെന്നീ മണിനും

വിപ്രാനകതാരിപ്പിച്ചുകാരം.

(എന്നതെ)

ശീതം നദി, കാമാരി— ഏകതാളം.

പല്ലവി.

രാജ്ഞി:— നിന്ദിതവരികൾ നന്നതിസംസ്കൃതം

അനുപല്ലവി.

അസ്വതകളെണിൻ അതവിദ്യവിദ്യ

(നിന്ദിത)

ചരണങ്ങൾ.

കോരിയോട്ട കൂട മിപ്പവഞ്ചിന

കേകന്നു വാൻതാൻ നാടക രാജരാജ

(നിന്ദിത)

നങ്ങൾ നങ്ങൾ കോരി മെന്നാ! കഴിഞ്ഞാൽ

മേനീടം വിട്ടു നാഗമോസ്ത നാഗാ!

(നിന്ദിത)

രാജ്ഞി:— പക്ഷലുണ്ടെങ്കിൽ രാത്രിയും ഉണ്ടാകും. അതുപ്രകാരം ഒന്നിന്നൊന്നു വിചാരിച്ചതായി സകലത്തിലും നാം കാണുന്നു. ഇവ മാർച്ചുകൾ ദിനം അനുഭവമാണെങ്കിലും ആലാചന ഇല്ലാതെ അന്ധാഭിജ്ഞം.

അ.രാ:— നാം കൊള്ളുന്ന മാർച്ചത്ത് ഏത്താറായി. ഈ കന്നി ക്ലിപ്തൻ്റെ അമേത താഴികകളെപ്പോലെ കാണപ്പെടുന്നു. ചുറ്റും വിശേഷമായ പൂങ്കാവനങ്ങളും ഉണ്ട്. ഉന്നതരോഹിതത്തിൽ നിന്ന് അതാ മേയ്ക്കും, കോകിലം മുതലായ പക്ഷികൾ പ്രാദികളിജ്ഞം. പൂങ്കാവനത്തിനടുത്തുള്ള വാചികളിൽ സുഷുപ്തം! പതിച്ചുകയൽ അതിരവ നിർമ്മലമല ഉപകി നില്ക്കുന്ന പെട്ടിപ്പാലെ ധാവ്യമായി കാണുന്നു.

അ.രാ— ഇവ മനസ്സാണെ ഏതാ ഉല്ലസിപ്പിജ്ഞം! പുത്രിമാർ

കൂടി ഉണ്ടായിരുന്നുവെങ്കിൽ ഏതു നന്നായിരുന്നു. ഹാ! കഷ്ടം!

ഗീതം നൃ. തളകല. കാമോദി—തൃപ-
പല്ലവി.

രാമൻ:—വേദകാര്യ! ഇവരോടി രേഖി കാണെയാൽ
സാരം കിട്ടുന്നി കളവെൽ.

അനുപല്ലവി.

ഇന്നുവരെ വെച്ചുതിരിച്ചു നേരമായും ദയ്യമുണ്ടാ
നേസം വാചാ കർമ്മം.

(വേദ)

ചരണം.

പ്രിതിയുദ്ധ പുത്രീമാരെ കനകൻ തേയിൽനിന്നു
കാത്തുകൊൾ, നാഥി കാത്തുകൊൾ.

(വേദ)

അ.രാ:—ഹാ പ്രാണനായികേ! തത്പരമെല്ലാം പോയൊ? നമ്മു
ടെ പദവിയ്ക്ക് ഇതു പോരാത്തതാണ്.

മന്ത്രി:—ഹേ സ്വാമിൻ! പത്നീസമേതം അല്ലനാൻ ഈ കൊങ്ക
ണ രാജധാനിയിൽ വസിക്കുവിൻ. കന്നടരാജാവിനെ അപ
ര്യയപ്പെടുത്തുവാൻ ഞാൻ പ്രയാസം കണ്ടിട്ടില്ല.

അ.രാ:—അപ്രകാരമാവാം.

ഗീതം നൃ. രാമോദി—ആദികാമം.

പല്ലവി.

നന്ദനം കിടന്നിടം നന്ദൻ മേലിൽ

അനുപല്ലവി.

മഹാമേളിടം മന്ത്രി: മേലിൽ

(നന്ദൻ)

ചരണങ്ങൾ.

ദൈവമുണ്ടാൻ തൻ നന്ദനം വാർത്താൻ

നേരം പകൽ രാവീരണിന്

(നന്ദൻ)

നോക്കൂ തനം അഥാ വെച്ചേന്നാൽ

ഉണയുന്നവോ വാണവോൻ വാഴാം.

(നന്ദൻ)

ഏന്നാൽ നാം വിടിയുക.

മന്ത്രി—സ്വാമിൻ! (നമസ്കരിച്ചുകൊണ്ടു പോകുന്നു)

(രാജാവും രാജകുമാരും ചേർന്നു.)

അങ്കം. 8. രംഗം. 1.

അനന്തശയന അമോഘജ്ഞാ ദേവ ദേവേ.

ശ്ലോകം:— (പ്രവേശിക്കുന്നു)

ഗീതം നവ്യ. കോടി— സുവിഭാജം.

തൃക്കട.

വനജാക്ഷിമാർ മുഖി മണിത്തൊഴുതി തൻ

പ്രഭു മൃഗേന്ദ്രാർക്കു വെന്തിനാ കനകമേന്ദ്രം

സന്നിധിയിൽ വിശ്വവിജയം വന്നുവോ മോക്ഷമിതന്നെ.

തേനോലും മോഴി തൊഴുതി നീ

വന്നിട്ടു നന്നെമെന്തെ സവിധം.

(വനജാക്ഷി)

പ്രിയ തൊഴുതിയെ കാണണമിത്ത് അലഞ്ഞലഞ്ഞു വലഞ്ഞ ഇവിടെ എന്തി. ദേവമാധവ്യം തട്ടാതെയിരിപ്പാൻ അവർ കന്നട ഉപാജാപ് ഇരിക്കുന്ന അനന്തശയന അമോഘജ്ഞാ വിശ്വവിജയം കൂടിയതായിരിക്കാം. ഇപ്പോൾ അദ്ദേഹം കാഴ്ചവിചാരണ സഭയിൽ ആയിരിക്കും. തൊഴുതിയവടകാമെന്തെ നിലയിൽ അമോഘജ്ഞാ കടക്കത്തന്നെ. താമരക്കുളിർ അലഞ്ഞു. കൂടത്തന്നെ കൊണ്ടുവരണം. അതല്ലെങ്കിൽ മരിച്ചു പോയാൽ ചട്ടം ചെയ്യാം.

തൊഴുതി ഇരിക്കുന്നു.

(വിനീത കൂടെ ചൊല്ലുന്നു)

ശ്ലോകം:— ഒരു സ്ത്രീയെ ഇതാ പുറത്തുകാണുന്നു. 'തൊ' എന്റെ വിചാരത്തോടുകൂടി നില്ക്കുകയായിരിക്കുമോ.

തൊഴുതി:— (മൃഗേന്ദ്രാർക്കു) മരുവറിതാ ഭാഗ്യവുമായിവരുന്നു കമ്യവടകാമോണെന്നു തോന്നുന്നു. എന്തുവാങ്ങാം. പണം ഇവിടെ അനവധി കിട്ടുവുണ്ട്.

ശ്ലോകം:— (സന്നിധിയിൽ) ഹാ! തൊഴുതി തന്നെ.

തൊ:— (മൃഗേന്ദ്രാർക്കു) ഹാ! കോമളരാജനാണല്ലോ ഇത്. എടുപ്പാതിൽ എന്തെ കെണ്ടു ചെയ്തുകൂടാം എന്നുവെച്ചു വിചാരിച്ചു പുറപ്പെട്ടതായിരിക്കാം. ഇത് ഏതൊരു വാരില്ല. ഇത്രാഞ്ഞ മനസ്സിലാവാത്ത നില നടിച്ചു വേഗം വിട്ടയക്കുക തന്നെ.

ശ്ലോകം:— (തൊഴുതിപ്പിട്ടുകൊണ്ട് അടുത്തു ചെല്ലുന്നു)

തെ:— (ശബ്ദമെഴുത്താടെ) എന്താണ് മാധ്യമത്തിൽ?

ശേട്ട:— (നിമിത്തം മറിഞ്ഞും നോക്കി മാധ്യമമില്ല നിലത്തിൽ വെച്ചുകൊണ്ട്) എന്താ 'തെ' മനസ്സിലായല്ല?

തെ:— ഓ ഹോ തെന്താ വല്ലാത്തതാ? കാണിപ്പോ.

ശേട്ട:— (തെന്താ എടുത്തു വെക്കുന്നു) അതല്ല 'മെന്ത' അറിഞ്ഞിട്ടില്ലേണ്ടോ?

തെ:— മെന്താ നോക്കിയാലല്ലാതെ അറിയുമോ?

ശേട്ട:— വൈരം! എന്താണ്?

തെ:— നല്ല വൈരമാണെങ്കിൽ എടുക്ക.

ശേട്ട:— എന്താ 'മാണിക്യം'?

തെ:— മാണിക്യവും ഉണ്ടാ? ശരിയായ മാണിക്യം ഉപയോഗിക്കുന്നതിൽ നാഗകോപമുണ്ടാകും; അതിനാൽ അതു വേണ്ടാ.

ശേട്ട:— (ആത്മഗതം) ഇവർക്ക് ഏതെ മനസ്സിലായതെങ്കിലും ഹാ ക്കൂടും! മുമ്പു പാഞ്ഞുവെല്ലാം എവിടെ? 'സ്മിതാ ബുധിത്താ.' (പ്രകാശം) പ്രാണനാഥ! നേരംപോക്കു വാ കൊല്ല. മരിച്ചു പോവാൻ നല്ല തരമാണിട്ട്.

തെ:— മരിച്ചു പോവാമോ? ഞാനാ? ശേട്ടപ്പിൻറാളുടെയാ?

ശേട്ട:— (പരിഭ്രമിച്ചു വ്യസനത്തോടെ) അല്ല, അല്ല, അങ്ങനെയൊ! ഞാ ഞാൻ നിൻറാ കോമളരാജാ.

തെ:— അസംബന്ധം പറയരുത്. പോ പുറത്ത്. ആവിടെ?

ശേട്ട:— ത ത തക്കമേ! അ അ അമാന്തിയുണ്ടാ. ഐ കെങ്കിലും നേ. (തമസ്സുവെക്കുന്നു)

തെ:— (തെന്താ കൈവശപ്പെടുത്തുന്നു) വേഗം പൊയ്ക്കാ.

സേവകൻ:— (പ്രവേശിക്കുന്നു) അവശ്യമെന്താ?

തെ:— ഈ ഭാഗത്തെ പിടിച്ചു തല്ലിയിട്ടു (പോകുന്നു)

സേവ:— വാടാ (തള്ളുന്നു)

ശേട്ട:— അയ്യോ! പ്രാണശാലി! നിന്യാ ഈ വിധം കാണിക്കുന്നതി!

സേവ:— വായ മൂടട്ടെ. (ഇടിക്കുന്നു)

(അന്യർക്കു അന്യോന്യം വരികുന്നു.)

ശ്ലോകം:— നീ എന്നെ കൊന്നോ ഞാൻ ഇവിടം വിടില്ല.

സേവ:— (വിടിച്ചു വലിച്ചു തപ്പിക്കൊണ്ടു പോകുന്നു)

ശ്ലോകം:— അയ്യോയ്യ പ്രാണശപരി! പ്രാണശപരി!

(സേവകൻ വലിച്ചുകൊണ്ടുപോകുന്നു)

—അം—

അങ്കം 3. രംഗം 2.

(കന്നട രാജയ്ക്കു മേ നിരന്തരം.)

സന്യാസി:— (പ്രവേശിക്കുന്നു)

ഗീതം:— നന്ദനാമകൃത—ചാപ്പ്

ശരണാശിരശരോശിരശരോശി മേ

സന്താപ നാശന പാപയ ശരോ:

(ശരോ)

മന്ദിസമുദഗാമിനിമേ

സന്താപസന്താപ പരമാർത്ഥ മേ

ബന്ധുഗാമി തേകിതേ

സന്താപമനതാമേതൊരു ലിഖിത

(ശരോ)

പുനേൽമോശി! നിന്നതൊത്തു

കന്താരമുതരിൽ നിന്നു ബാധ:

(ശരോ)

കാരോ! നിൻ പന്താപമേ കാണാ-

ത്തൊരുതിവിഷയ മേപ്പു മേ:

(ശരോ)

പ്രാണശപരി! ഞാൻ നിന്നെ എന്നുകാണാം, ഏവിയെ കാണാം എന്നു വെച്ചാണ് ഇങ്ങിനെ നടക്കേണ്ടതേ! ഹാ! മനസ്സുതവിടുന്നു. നിന്റെ സ്ഥിതിയും ഇപ്രകാരം തന്നെയായിരിക്കുമല്ലോ! ഭവനെ ബലികഴിച്ചാലും കന്നടന്റെ പത്നിയായി കീഴിപ്പെടുന്നു. നിന്റെ ശ്രേഷ്ഠമധി ഏന്നോടപരമം.

ഗീതം:— ഹിന്ദുസ്ഥാനി മോശി— അഭിരാമം-

പല്ലവി.

പ്രണതിനി! മേ സാദാജനി.

അനുപല്ലവി.

ഇനി ഇവിടെ നിന്നെ പാർപ്പേ

ചരണങ്ങൾ.

മാനനി അനിക്കാത്ത സീതി

വന്നമുതൽ മധുതരിയാണ.

(പ്രണതിനി)

വാദശ്രദ്ധയിലാടീടും കാലം നാം
കഷ്ടപ്പാടാം കടവിൽ നടവിൽ കൈ-
പ്പെട്ടീടേ മിഥമമേനാത്തോ!
ജ്ഞാതവൽ ഇണ സാരണേനി! പ്രദേ
സസംഗി! നമുക്കിതപേക്ഷാം!
കണ്ണനാകൾ ധാരണവേദം

(പ്രണയിനി)

(പ്രണയിനി)

ഓ! ജ്ഞാനസ്വരൂപിണി! ഞാനെന്തെ ചെയ്യേണു! കന്നടൻ
വിവാഹമുണ്ടെന്ന് എവിടെ ചെന്നാലും ഘോഷമായി കേൾക്കു
ന്നു. കഷ്ടം! കഷ്ടം! (ആലോചിക്കുന്നു)

ഒരു വൃദ്ധബ്രാഹ്മണൻ ഇതാവരുന്നു. ഇദ്ദേഹത്തിൽ നിന്നു
വല്ല വിവരവും കിട്ടുമോ?

വൃ. ബ്രാ:— (പ്രവേശിച്ചു) വിധിച്ചതേ വത്ര കൊതിച്ചതു വരി
കയില്ല; ഏന്തൊക്കെ ആഗ്രഹിച്ചു കന്നടത്തിൽ പോയി.
കാളും ഗുരുമാകാതെ വിഷ്ണുദേവന്റെ ദേഹത്തിൽ വരാറായി. ന
ടന്നു നടന്നു കാലിന്റെ തോലെല്ലാം തേങ്ങു പ്രണപ്പെട്ടു. സ
ന്ധ്യകളിൽ നോവും വന്നു പിടിച്ചു. മുക്കിപ്പിടിച്ചത് കഴിച്ചാ
ലും ദേഹം മുന്നോട്ടുവെക്കു വന്നു ഇടിച്ചു. കഷ്ടം! മുക്കിപ്പിടിച്ചി
ൽ കഴിക്കാൻ കാൽ എവിടെയുണ്ട്. രണ്ടുനാൾ തൈലസ്നാ
നം കഴിക്കാമെന്നു വെച്ചാൽ തന്നെ അതിലേക്കു രണ്ടു കാൽ
“ഈ വൃദ്ധബ്രാഹ്മണൻ കൊടുക്കട്ടെ” എന്ന് ഇക്കാലത്തിൽ
വിചാരിച്ചു വീശി ഏറിയെന്ന “മഹാമാജന്മാരെ” കണ്ടു കിട്ടി
വാൻ പ്രശംസം. ആവു, ആവു, വലത്തെ, വലത്തു.

വൃ. ബ്രാ:— (സമ്പ്രദാനിതകളിൽ) സാമീകരിക്കു വരുന്നു.

സമ്പ്രാ:— ആനന്ദം വേണ്ടു

വൃ. ബ്രാ:— ആവു നന്നു ക്ഷീണിച്ചു.

സമ്പ്രാ:— എന്താണിത്ര ക്ഷീണിപ്പാൻ കാരണം?

വൃ. ബ്രാ:— എന്താണ് പാശയെന്തു! കന്നടന്റെ വിവാഹത്തി
നു മുമ്പാകെ സാപ്പാടും കഴിച്ചു വസ്യദാനങ്ങളും, അന്നകം
ഗോദാനങ്ങളും, വളരെ പണവും, ദൈവം വാങ്ങി പോരാ
മെന്ന് ആഗ്രഹിച്ചു ബഹുദൂരംവരി ക്ഷണനാശംകൊണ്ടു കാടി
എത്തി. ആ മൃഗം സാരണിനി വിവാഹത്തിനു മാനുഷലി
ജ്ഞാതവൽ എന്തൊരു അദ്ധ്യക്ഷനും മാത്രം ശേഷിച്ചു. ആ മൃഗം

മിനശിച്ചുപോട്ടെ. എന്റെ ശാപം അവർക്കു തട്ടി. ഉം, ആ ദുഃഖവകയ കടശ്ശി വനത്തിലുള്ള കാലാഗ്രാമത്തിൽ ഇട്ടു കഴിഞ്ഞു.

സന്യാ:—(ആത്മഗതം) ഈശ്വരകായണത്താൽ അറിയണമെന്നിട്ടു (പ്രകാശം) ഓ! നിങ്ങളുടെ അദ്ധ്വാനത്തിന്നു പ്രതിഫലം സിദ്ധിച്ചില്ലെന്നുകേൾക്കുമ്പോൾ ധ്യാനം ആരംഭിക്കാം. സഞ്ചരിക്കുന്നതാണു ഭാവം. മറ്റൊരു വഴിയിൽ വിരോധമുണ്ടോ?

വൃ.ബ്രാ:—സാമി! എന്നെ കഴിവാക്കൂ! എന്നിട്ടു ഗ്രാമത്തിലേക്കു പോകേണ്ട അത്യാവശ്യമുണ്ട്. നിങ്ങൾ ഏതൊക്കെ സഞ്ചാരം?

സന്യാ:—ഞാൻ കടശ്ശിനഗരത്തിന്റെ ദർശനത്തിന്നു പോകയാണ്.

വൃ.ബ്രാ:—അപ്പോൾ ചാത്തം ഉണ്ടെങ്കിൽ. അതില്ലെങ്കിൽ ഞാനും വന്നു കളയുമായിരുന്നു.

സന്യാ:—ഇപ്പോൾ ആയിക്കൊൾവിൻ!

വൃ.ബ്രാ:—എന്നാൽ എന്നിട്ട് അനുവാദം തന്നാലും. പോകുന്നു)

സന്യാ:—ഇതേ ഭവതു. (ചാരി നടന്ന്) അയ്യോ! ദേവം സന്ധ്യയാകാറായി. ചൈവകമണയായ നരി, കരടി, മുതലായ മൃഗങ്ങളിൽനിന്നു രക്ഷപ്പെട്ടു, പ്രിയതമയെ ബന്ധിച്ചു ജേലിൽ എത്തുവാൻ ഇടയൊരുതായ് നന്നായിരുന്നു ഹാ! ഹാ! അധികം നടന്നു വലഞ്ഞു. വിശപ്പും ദാഹവും സാധിപ്പാൻ കഴിയാതെയുമായി. കൈ കാലുകൾ തളർച്ചയായ് അസ്വാധീനമായും ഭവിക്കുന്നു. ഇവിടെ അനേകവൃക്ഷങ്ങളെങ്കിലും, ഫലമുള്ളവ ഒന്നും കാണാൻമില്ല. ഇതാ നീലവർണ്ണമായ ഒരു ചെല്ലാലുമായി കഴുകി വരുന്നു. സമീപത്തിൽ ഞാൻ പഴമുണ്ടെന്ന് ഇതിനാൽ ഗ്രാമീണനും. ഈ നിമിഷത്തിൽ ഉടൻ പോയാൽ ഞാൻതരം കാണാതിരിയ്ക്കുമല്ല. (നടന്നു ശ്രവിച്ചു നിൽക്കുന്നു) ഞാൻതരം അടുത്തുണ്ട്. ചക്കി കളുടെ നാലും കേൾക്കുന്നു. ഇവ പഴങ്ങൾ തിന്നുന്നവർ ശ

ബ്ബിജ്ഞതാബ്. അടുത്തുചല്ലക തന്നെ. വഴങ്ങാത്തുടിയ
യ ഞാൻമരം അതാ. അവിടെ ചെന്നു വഴങ്ങാൻ അടുത്തു
ക്കിട്ടു വിശ്രമിച്ചു. (വഴങ്ങാൻ അടുത്തു കേൾക്കുന്നു) അ
വ്വ! കൃഷ്ണാധ ഏതാനും ശമിച്ചു. ആ! ഹാ! ഈ കാഴ്ച എ
ത്ര മാനുഷമൊഴിച്ചിരുന്നു..

ഗീതം ൧൧. ബിഹാർ—അരികാളം.

പല്ലവി

നാഥാ! അഗർക്കാണാ! നീതാനാശ്രയം

അനുപല്ലവി

മരുത സമൃത്തിനും നാഥാ! പരമന അഗർക്കാണാ! (നീ)

ചരണങ്ങൾ

മുഴുത്തേകുന്ന തവ സൃഷ്ടിയെവെളിച്ചമിത
സ്തംഭമായ് കണ്ടിട്ടാശ ശിഷ്ടപാപകാ! അഗർക്കാണാ! (നീ)

ചിത്തശിഖയാനന്ദം മേന്മയേറേകിടാനായി

ധാത്രിയിലിന്നുരങ്ങും മിളക്കവെച്ചല്ലാ! അഗർക്കാണാ! (നീ)

കണ്ണിനും മനസ്സിനും മരുപോലെ ആനന്ദപ്രദ
മായ മനോരമ സ്ഥലം ഇതുപോലെ ഞാൻ കണ്ടിട്ടില്ല. അ
താ അടുത്തടുത്ത താമരപ്പൊക്കുകളും, താഴ്വരകളും, മലകളും,
കാണപ്പെടുന്നു. ആഹ! ഈ പ്രദേശം നോക്കിയാൽ അതിലും
മെനീയം.

ഗീതം ൧൨. ബിഹാർ—രൂപകം.]

പല്ലവി

വസതി ഇവിടെ മയിൽ കയിലായനസമൃദ്ധം

അനുപല്ലവി

കന്യകാ കണ്ടിട്ടാശ പൊങ്ങിയിപ്പിച്ചുരണിയിൽ (വസതി)

ചരണങ്ങൾ

തനതോനേതാം പ്രാണസമീപമോട നംസമീകാ
നേതാമിങ്ങ ചാത സല്ലാപം മൂടുന്നു. (വസതി)

സരസാംഗി മേ പ്രാണപതി സാര തനതേ !

പരിഭോഷമേം സമൃദ്ധിതം തോന്നിടുന്നുമേ. (വസതി)

നിങ്ങളുടെ ആദ്യവും പാട്ടും കണ്ഠം കേട്ടും മസിപ്പാ
ൻ എന്റെ പ്രാണപ്രിയയുണ്ടുടീ ഉണ്ടായിരുന്നുവെങ്കിൽ അ

ഇതുവരുന്ന ഭാഗ്വി ശ്രീശ്രേണവാസസ്ഥലമായ ഈ വേദാരാ
ണ്യത്തിൽ കഴിഞ്ഞുണ്ടി വരുമെന്നുള്ള വിചാരം രീതി വിട്ടു
പോകുമായിരുന്നു. ഇവിടെനിന്നു ദൂരെയുള്ള വസ്തുതങ്ങൾ കാ
ണാമ്പാൾ ഒന്നിൽനിന്നു മറ്റൊന്നിലേയ്ക്കു ചവുട്ടി കയറാമെ
ന്നു തോന്നുമാറ് അടുത്ത് അടുത്തു നില്ക്കുന്നു. അത്രയുമല്ല,
കണ്ണുണൊൻ കഴിയാത്തവണ്ണം ഉയർന്ന ആകാശത്തിൽ ഭൂ
ടികൊണ്ടും കിടക്കുന്നു.

വിനീത കട്ടൻ ചൊല്ലുന്നു.

—o—o—o—

അങ്കം 3. രംഗം 3.

—

കശോഭി വന്നതിലുള്ള കാരാഗ്രഹം.

സന്യാ:—എന്താണ് ഒരു ശബ്ദം! കാ! മാന്ദ്യമുള്ളതും താഴ്മയെ
ൽ വന്നു വെള്ളം കുടിക്കുകയാണ്. (വിസ്മയിച്ചു നോക്കിക്കൊ
ണ്ട്) അതിന്നു സമീപം അഗ്നിജ്വാല കാണപ്പെടുന്നു. കാ
ട്ടുതീയോ? അടുത്തുചെന്നു നോക്കാം. ഓ! ഇതു കാരാഗ്രഹം
തന്നെ. ആയുധങ്ങളും കാണപ്പെടുന്നു. കാവൽക്കാരൻ കൂട്ടി
രു കാര്യകരയാണ്. ദീനബാധാ! നീന്റെ കഷണമായ പ്രി
യതമയെ ബന്ധിച്ചിരിക്കുന്ന ഭേദ കാണാമായി. പ്രാണസ
ഖിയെ ഇവിടെനിന്നു രക്ഷപ്പെടുത്തി കൊണ്ടുചാകുവാൻ എ
ന്നു യുക്തി പ്രവർത്തിക്കുന്നു? കടന്നു ചെല്ലാൻ കാവൽക്കാരൻ
അനുവദിക്കുമോ?

കാവൽ:—ആവു! എന്തൊഴോലിച്ചയാണിത്. ഈ കളിജാലി
റുകിന്റെയും പോത്തുടേയും കുടിയും ചൊറുത്ത് (തല്ലിക്കൊ
ല്ലുന്നു) ഇവിടെ കൂടാൻ യോഗം വന്നുവല്ലോ. “ശിരസ്സിലെ
ഴുത്തു ചിരിച്ചാൽ പോകുമോ?” എന്നു ചൊല്ലാനാണ്! ഈ
ഒരു ചാൺ കടലിന്നുവേണ്ടി എന്തെല്ലാം നഷ്ടപ്പെടുന്നു. വി
ധിയെ വിധി. (കൂട്ടിരു കാര്യം)(നോക്കിക്കൊണ്ട്) ആരാണ്
ഈ നിഷ്ഠൂരവനത്തിൽ? (സൂക്ഷിച്ചു നോക്കിക്കൊണ്ട്) കാട്ടി
യോ കൂട്ടിയോ! അല്ല വന്നുവേണ്ടതോ! ആരെന്നപ്പാ! ഒരു മ
നുഷ്യനോ! ഇദ്ദേഹത്തിന്നു ഭീമനിൽ കാക്കു എന്നുണ്ടിയാ

ഉം ഉണ്ടെങ്കിൽ ഇതാട്ടാടെ ഈ മൊരുകാട്ടിൽ വരുവാൻ ഞാന്റെ ഉറക്കില്ല. തീച്ചതന്നെ. മിണ്ടാൻകൂടി ആരുമില്ലാതെ ഞാൻ പെട്ടെന്നു വാട്ട കണ്ടിട്ട് അതു തീർപ്പാൻ ഇദ്ദേഹത്തെ ഇരുശരൻ അയച്ചതാണു.

ശീതം ൪൮. ഹിതുസ്ഥാനി തോടി—ആദിതാളം.

പല്ലവി

സന്യാ:—ഇനി ഇരിക്കെത്തു ചെയ്തു മേ പ്രാണപതിയെ കാണു
അനുപല്ലവി

മേ വിധി ഇതു വിധ മിതി (എതു)

ചരണം

മനമേ വരിതവിട്ടാമേ ന മെയ്യും

വാണിശോഭനൊന്മേ മാനിനിയെ കാണാറാകും (എതു)

ഏതായാലും അടുത്തു ചെയ്യുക തന്നെ.

സന്യാ:—ശംഭോശിവ! ശംഭോശിവ! ശംഭോശിവ! ശംഭോശിവ
നാഥാ ശരണം ശരണം.

കാവൽ:—സന്യാ:സിംഹാ? സ്വാമിൻ! നമസ്കാരം. വരിൻ! വരിൻ!

സന്യാ:—(അടുത്തു ചെന്ന്) സീതാരാം സീതാരാം. ഹൃദം മേ
വതു.

കാവൽ:—ദയചെയ്ത്ത് ഇരിയ്ക്കിൻ സ്വാമികളേ!

സന്യാ:—ശംഭോ ശിവ! ശംഭോ ശിവ! (ഇരിയ്ക്കുന്നു)

കാവൽ:—(തൊഴുതു നിന്നുകൊണ്ട്) സ്വാമിയെ കണ്ടതു പെട്ടെ
ന്നു സന്തോഷമായി.

സന്യാ:—ഏതെന്നു കണ്ടതിനാൽ ഏതാണിതു സന്തോഷം?

കാവൽ:—സന്തോഷമല്ലാതെ ഏതാണു സ്വാമിൻ! മോസ്സങ്ങാ
ടിയിൽ കണ്ടുകൂട്ടികളെ പിടിച്ചെടു ചോന്നതിന്നു ശേഷം ഒരു
പുഷ്പനായി ഇന്നു സ്വാമികളെ കണ്ടു.

സന്യാ:—ഓ! മോ! അങ്ങിനെയാ? ഇതെന്തു കഥയാണി?

ശീതം ൪൯. അമ്പലപകം—ആദിതാളം.

പല്ലവി

ഏകീം വാസം നി ചെയ്തും കാനേ ചൊൽ

അനുപല്ലവി.

വിനാശിചിന്തനായി കാനനത്തിൽ: (എന്തിന്)

ചരണങ്ങൾ.

ഘോരതരമോരോ വാണന നീന്താർ
പാരംഭമില്ലാതെ കാനനത്തിൽ (എന്തിന്)

പൂർവ്വതരമിട്ടും കേൾ കിഴി പൂവി
മീനം നാശമിട്ടേയും കാനനത്തിൽ (എന്തിന്)

കാവൽ:— ആളും മനുഷ്യനും ഇല്ലാത്ത ഈ വനാന്തരത്തിൽ
തനിച്ചു പാകാൻ എന്തിന്റെ ഭാഗ്യമെന്നോ സ്വാമിൻ! ഇതൊരു
ഭേലാണ്. അനന്തശയന മാരാജാവിന്റെ മകൾ സാര
ഞ്ചിനിന്റെ കാവലാണ്.

സന്യാ:— ഈ രാജപുത്രിയെ എന്തിനാണ് ഇവിടെ വെച്ചിട്ടു
ള്ളത്?

കാവൽ:— (ചിരിച്ചുകൊണ്ടു) സന്യാസിയായതിനാൽ തന്നെ
യാണ് കന്നടശൈലർക്കും സാരഞ്ചിനിയുടെയും വാത്സ അ
റിയാത്തത്.

സന്യാ:— നമുക്കെന്തു വാത്സ, 'മാരാജ്'

കാവൽ:— കന്നടശൈലർ രാജ്ഞിയായിച്ചിപ്പാൻ മനസ്സില്ലെ
ന്ന് അറിയുന്ന മുറിച്ചു പാകയാൽ എങ്കാകിനിയാതെ ഇവിടെ
പാപ്പിന്റെയാണ്.

സന്യാ:— ശിവ, ശിവ, ശിവ, ശിവ!

കാവൽ:— അല്ല, നിങ്ങൾ ഇവിടെ എത്തിക്കേയ്ക്കേ?

സന്യാ:— ഞാൻ സന്യാസിയല്ലേ. സന്യാസിമാർ കാടും നാ
ടും ഭേദമെന്താണ്?

കാവൽ:— അതല്ലാ ചോദിച്ചതു സ്വാമിൻ! നിങ്ങളുടെ യാത്ര
യെപ്പറ്റി അറിവാൻ ആശയക്കുഴപ്പമുണ്ടാകാം ഇങ്ങിനെ ചോ
ദിച്ചതാണ്. എവിടന്നാണ്, ഏഷ്യാട്ടിക്സ്, എന്തും മ
റ്റും അറിഞ്ഞാൽ കൊള്ളാമെന്നു.

സന്യാ:— കേൾക്കൂ, ഞാൻ സഞ്ചരിച്ച മരിച്ചാസുര അഗ്നി
യിൽ എത്തി. അവിടെ നിന്ന ഹൈന്ദവങ്ങൾ വഴിയായിട്ടു
കാണിന്റെ ചോകാമെന്നു തീർച്ചയാക്കി. അതിൽ പിന്നെ
ഹൈന്ദവങ്ങൾയിൽച്ചി ചോകുന്നതു സൊല്ലയാണെന്നു കേ

ട്ട. മകാംബിട്ട് ഈ വഴി എടുപ്പമുണ്ടെന്നറിഞ്ഞതിനാൽ കനം മലയും കയറിപ്പോകും വഴിക്ക് ഇവിടെ എത്തിയതാണ്.

കാവൽ:— (പരിഭ്രമത്തോടെ) ആവ എന്റെ സ്വാമി! ഹൊസ്സങ്ങാടിയിൽ സൊല്ല എന്താണ്? പറയൂ!

സത്യാ:— ഓ ഓ! പരിഭ്രമിച്ച്ക്കൂടെ. അവിടെ പ്ലേസ് റെലേയർകൊണ്ടു ഉപദ്രവമുണ്ടത്രെ.

കാവൽ:— (വ്യസനത്തോടെ) അയ്യോ! എന്റെ സ്വാമി! ഈ മഹാമാരി എന്റെ കുടിയിലും പിടിച്ചെടുത്തു. ഈശ്വരാ! ഇന്നുവെച്ചുംകൂടി എന്തെല്ലാം ദുസ്വാസ്തവം കണ്ടു. സ്വാമി! എന്റെ ഭാര്യയെയും പശുക്കളെയും വിരിഞ്ഞു പോന്നിട്ടു കണ്ടു നാളായി. അവരെ നന്നെ പോയി കണ്ടെച്ചു വരാമെന്നു വെച്ചാൽ എനിക്ക് ഇവിടെ പകരം നിൽക്കുവാൻ ഭാവില്ല. ഞാനെന്നാ വേണ്ടതു സ്വാമിൻ?

സത്യാ:— (അത്ഭുതം) ഇവന്റെ വീടു ഹൊസ്സങ്ങാടിയിൽ ആണെന്നു സംഭാഷണത്തിൽ മനസ്സിലായി. പ്ലേസ് റെലേയർകൾ കാൽ പൊട്ടിച്ചതു നല്ല തരത്തിൽ പറി. വിദഗ്ദ്ധ പരിഭ്രമം കലശലായിരിക്കുന്നു. നമ്മുടെ മനോരമം സാധിച്ചാൽ ഇത് ഒരു ശുഭമാർഗ്ഗം തന്നെ.

കാവൽ:— എന്താണ് സ്വാമി നന്നെ മിണ്ടാത്തത്?

സത്യാ:— എടോ! തന്റെ ബന്ധുക്കൾ എടുപ്പാൻ ആളില്ലാത്തതിനാൽ വ്യസനിച്ചു.

കാവൽ:— (സന്തോഷത്തോടെ) സ്വാമി നില്ക്കുമോ?

സത്യാ:— ആവശ്യമുണ്ടെങ്കിൽ വിരോധമില്ല.

കാവൽ:— ഇവിടുത്തെ കരുണയ്ക്കു അഭിവാദനം.

സത്യാ:— ഭീനജനത്തിൽ ഒരു സാധാരണ സമത്സരമല്ലേ? പക്ഷെ തന്റെ പ്രവൃത്തി നടത്തുവാൻ എന്നാൽ സാധ്യമാകുമോ, എന്നു ശങ്കയുള്ളു.

കാവൽ:— സ്വാമി! എന്തു പ്രവൃത്തി. വെച്ചുണ്ടു കിടന്നാണെന്നു.

സത്യാ:— തടവു കാരിയ്ക്കു ഭക്ഷണം എത്തിക്കെ?

കാവൽ:— പകൽ മൂന്നുനേരം അമ്പരക്കു മേൽക്കു കൊട്ടിക്കുന്നു.

സ്വന്തം:— (ശ്രദ്ധിക്കുന്നു) ഇതാരാണ് പാടുന്നത്? തടവുകാരി തന്നെയോ?

കാവൽ:— അതെ. അതെ. ഇവിടെ എന്നും പാട്ടാണ്.

ഗീതം ൪൫. ചെങ്ങുതട്ടി—ചാഴ്വ.

പല്ലവി.

ആഹ്വാനം പാടിയാക്കിത്തന്നുതോ!

അനുപല്ലവി.

അതുതോ! കാത്തിടേണം-

(ആഹ്വാനം)

ചരണങ്ങൾ.

കാരണ പുരുഷാ! പാരിധീയഗമിതാം

സാരിയെ കാത്തിടേണം!

(ആഹ്വാനം)

ഇതിവേദക താതാ! സമുദിഗ്ദ്ധനാമേ!

പുതിയെ മറ്റൊരുതോ!

(ആഹ്വാനം)

പാശവിദോഷക! കൈപാശത്തോ!

പാപത്തെ പോക്കിടേണം!

(ആഹ്വാനം)

അതിനാലെ ഏതെങ്കിലും വിന്നമനം തിന്നിടും

അവിവേകാ! സത്യം തോ!

(ആഹ്വാനം)

കാവൽ:— (ആത്മഗതം) സ്വാമിയാരു പാട്ടിൽ ലയിച്ചിരിക്കുന്നു. കണ്ണുനീർ കണ്ണുനീർ കണ്ണുനീർ.

സ്വന്തം:— (ആത്മഗതം) പ്രിയതമ! നിന്റെ വ്യസനം ഒരു വഴിതോട്ട പാകയാണോ! (പ്രകാശം) അല്ല ഓ! നിത്യം ഇങ്ങിനെ പതിവുണ്ടോ?

കാവൽ:— പാട്ടോ എന്നും അതിന്റെ ലക്ഷ്യം തന്നെ. പാട്ടിൽ സെമിക്കളിൽ അതു കേട്ടിരിക്കാൻ ഇതൊരു തരമാണ്. ഏന്റെ പകരം എടുപ്പാൻ ഉറച്ചൊ സ്വാമിൻ? ദൈവകൃപയാൽ മോശ്ശെയിൽ ജീവനുള്ളിൽ ഞാൻ മടങ്ങി ഏതൊരുമിടത്തു തിരിച്ചതെന്നു.

സ്വന്തം:— ബുദ്ധി എടുത്തുകൊള്ളാം. സംശയം വേണ്ട.

കാവൽ:— സ്വാമിൻ! ഭയപ്പെടേണ്ട. പുറത്തേ ഗേറ്റ് സദാ ഓട്ടി വെപ്പിൻ. വെപ്പിനു വേണ്ടുന്ന സാമാനങ്ങൾ താങ്ങി

ൽ ഉണ്ടു്. വെടിമരുന്നു വസ്ത്രവും മറ്റും ആ ചെട്ടിയിൽ കാണാം. സ്വാമി! പുലസ്തരിഞ്ഞില്ല. പ്രയാണത്തിന്നു ഞാനുവാദം തരുവിൻ. താക്കോലുകളിതാ.

സന്യാ:— യാതൊരപായവും നേരിടാത്ത വിധത്തിൽ നിങ്ങളേയും കടുംബത്തേയും ദൈവം കാക്കട്ടെ.

കാവൽ:— സ്വാമിൻ നമസ്കാരം (തൊഴുതു പോകുന്നു)

സന്യാ:— ഈ അകാലസമയം മുറിയിൽ കടന്നാൽ പരിശുദ്ധ പ്രിയതമജ്ഞു വല്ല അപായവും നേരിട്ടേക്കാം. കൂടാതെ കാവൽക്കാരൻ എന്നു പരീക്ഷിപ്പാൻ മാഞ്ഞു വല്ലേടത്തും നിന്നെന്നും വരാം. അതിനാൽ നല്ല വെളിച്ചമാകുന്നതുവരെ കുമ്പിട്ടുതന്നെ. അതിലടങ്ങു വെച്ചു മുറിയിൽ കടന്നു വിശപ്പു ശമിപ്പിച്ചുണ്ടു ന മാറ്റം ഏകാം, (കടന്നു പോകുന്നു)

(കൂട്ടർ പൊത്തുന്നു)

സാര:— (വിലപിക്കുന്നു)

ശിരം പത്തു ഹിന്ദുസ്ഥാനികാപ്പി—രൂപകം

പല്ലവി

ദേവ! ദേവ! പാഹിദാം കപാകാ!

അനുപല്ലവി.

താപസിന്ധവിൽ വീണ്ടു മനതഃസ്തേവിദുനന്ദാൻ
പരനേ! നിൻ പാദം ശരണമിതനും.

(ദേവാ)

ചരണം

ജഗദില്ലിനിയാത്രയും മേ കാണാ ദേവാ!
നാരിരുന്നെ പ്രാണനെ താ പാദേ ചേക്ക നീ
പരമാർത്ഥൻ പാഹി കരുണാവാരിയെ!

(ദേവാ)

പരമശിവനെ! ചന്ദ്രമതിയ്ക്കുംകൂടി ഇത്ര കഠിന ക്രോശത്തിന്നു സംഗതിയുണ്ടായോ? പിതാവിന്നു കൈപ്പാൻ ഇക്കാലത്തു ഞസാദ്ധ്യമാണെന്നെങ്കിലും എന്റെ പ്രാണനാഥൻ എന്നെ ലാഭനയിൽ വളർത്തുമായിരുന്നു.

ഉടന്നിന്നു കാലത്തു വിമിച്ഛാലൈങ്കിലും വൈകീട്ടു കിട്ടുമായിമിജ്ജാം.

ഓ കാവൽക്കാ! ആമയില്ലാ പാപിജ്ഞാന്റെ നൽകേ
ണ്ടമ.

ടി
ടി

ടി
ടി

ടി
ടി

(കുട്ടൻ വീഴുന്നു)

സന്യാ:—(കണ്ണിൽ ഭക്ഷണവുമായി പ്രവേശിക്കുന്നു) ഓ! ഏത
യം പിള്ളേന്ന! പ്രാണസഞ്ചി വീശൂ സഞ്ചിയിലില്ലെന്നു
വിളിക്കുകൊണ്ടിരാം. ഈ ഭക്ഷണത്താടുമടി അകത്തു കട
ക്കുകതന്നെ. (കടക്കുന്നു)

സാര:—(സന്യാസിയെ കണ്ട് അന്ധാളിച്ച്) ഇതാർ! ഓ പര
മേശ്വര! (മോഹിച്ച് വീഴുന്നു)

ശീതം ജ്ഞം. നിഖംബരി—ആദിതാളം.

പല്ലവി.

സന്യാ:—ഓ ദയയേ! ഇതുവില മാത്രമേ!

അതിമഹിമ ഗുണമേ

(ഓ ദയയേ!)

അനുപല്ലവി.

നേസി നിൻ നില കണ്ണു ധരണിയിലിരിപ്പുള്ളമേ

ദൈവം പ്രിയേ!

(ഓ ദയയേ!)

ചരണങ്ങൾ.

നാദ വിദ്യയെ വിട്ടിടുന്നിനെ മേലിടയാലിത്ത

പാദുകർ പെട്ട

കാട്ടിലായൊരു പുണ്യ വിഷാദം പേരോൻ മിഴിയേ! ഹൃദം

ആശിഷപ്പെടുന്ന എൻ

(ഓ ദയയേ!)

പ്രാണനാശം തവ മാതൃവർമ്മ പാണിയാലമ മമ

മേനി അധോടി

പ്രാണ രക്ഷ മേ ചെമ്പു വരേണും മാനിനി! നിനക്കിവിധം

പ്രാണവില്ലാതാകുന്നിതോ!

(ഓ ദയയേ!)

ഓ മനോമോഹനെ! നിന്നെ കണ്ണു കിട്ടേണ്ട മാഗ്നം മാ
ഗ്നമോ ഏനിജ്ഞാ വിധിമുഖ്! പ്രാണനായക! ഒരു വാക്കു പ
റക.

സാര:—(ഇളകി തെരുങ്ങുന്നു)

സന്യാ:—ഓ ശിവനേ! ഈ പ്രാണസങ്കടം കാണാനോ ഞാൻ
വന്നത്! പ്രിയേ! പ്രിയേ! (ചുംബിക്കുന്നു)

സാര:—(അന്ധാദിച്ച് എഴുന്നേറ്റു നിൽക്കുന്നു) ഉൾക്കാലം! ഇത്ര
 ഹരം എന്റെ പ്രാണവല്ലഭൻ തന്നെയാ? അതല്ല, സാത്ത
 ചിന്തകൾ കൊണ്ടുള്ള എന്റെ മാനാപ്രാന്തിയോ? ഹേ ക
 സ്തകളേ! നിങ്ങൾ എന്നെ വഞ്ചിക്കുന്നുവോ?

സന്യാ:—(സാരയെ പിടിച്ചുകൊണ്ടു) പ്രിയതമേ! ഇതെന്തൊരു
 കഥയാണ്! നിന്നെ തൊടാൻ നിന്റെ പ്രാണവല്ലഭനായ്യാ
 തെ ധൈര്യമുണ്ടാകുമോ? ആശ്വസിച്ച്. ആശ്വസിച്ച്.

സാര:—ദൈവവിലാസമോ ഇത്!

ഗീതം ൧൪ ഫിത്തൂസിമാറ്റി—ആദിതാളം.

പല്ലവി.

പ്രാണനാഥ! കൈ വെട്ടിയതോ കണ്ണിനൊരടി തടവിത

അനുപല്ലവി.

പ്രാണാക്ഷയെപ്പോലെ: ശോണിതാശ്ചി നമിച്ഛിതാം

ചരണം.

പോകാനാൽ ചെന്നാൽ തുക്ക നിവാരണമേ

പോകുമെന്തു വിരണമിത ഏകനായി നിരോശിച്ചിടമേ!

ഗീതം ൧൪ ഫിത്തൂസിമാറ്റി—ആദിതാളം.

പല്ലവി.

സന്യാ:—മാർദ്ദയിൽ പെട്ടുപോകേണ്ടാർച്ചയിതേ! ചൊല്ലാനുമാ

അനുപല്ലവി.

സമുസാക്ഷിതാം ഭഗവൽ ചൈതന്യംനിൻ ഭരണം

ചരണം.

പൊന്തരിപ്പ! കരണിതേ! നിന്നെവിട്ടിന്നാശ്വസിക്കാജ്ഞം

കുറ്റമേ ഒന്നൊരു കാണി നേരിപ്പട്ടേ!

സാര:—പ്രാണനാഥ! നാം വിവിഞ്ഞതിൽ പിന്നെ അനേക സം
 ഭവങ്ങൾ ഉണ്ടായി. അവയൊക്കെയും പോലെ അന്യോന്യം
 അറിയിക്കാം.

അതല്ല, കാവല്ലാന്റെ ഏവിടെ?

സന്യാ:—അവൻ എന്നെ അടുത്ത് ഏല്പിച്ചുപോയി. വിവാഹെ
 ധ്വാനം വഴിയെ പറയാം. നാം രാമസിന്ധാതെ ഉദ്വേഗന
 പോകുന്നതാണ് നല്ലത്.

സാര:—നാഥ! പകരം നിശ്ചിത അവസ്ഥയ്ക്ക് അവനെ വാതിൽ
 ജ്ഞാതു ഭംഗിയായാ?

സന്യാ:—(ചിരിച്ചുകൊണ്ടു) കണ്ടെന്ന് നീതിയ്ക്ക് ഇതു വിഭാഗ്യ
 മല്ല. നാം ഇവിടെ താമസിച്ചാൽ അപകടമുണ്ട്.

(സാരജിനിയുടെ കൈ പിടിച്ചുകൊണ്ട്) വാതിലാൽ:—

ശീതം ഒരു കൂലി—ആകിയാൽ.

പല്ലവി.

ചോദനാം സാരജിനി ഇവിടെ വിട്ടു

എന്തൊരു പ്രിയതം നാം

(ചോദനാം)

അനുപല്ലവി.

കാലപാശ്ചാത്യരും ദൈവ പാശാൽ

മാവുന്നതാഴ്ന്ന നാം ചോദനാ ചിരമിവി

(ചോദനാം)

(ശബ്ദപഥം തൊഴുതു ചോദനം.)

—o:0:0:—

ഒന്നാം ഖണ്ഡം

സമാപ്തം.

—o:0:0:—

സാരഞ്ചിനിപരിണയം.

രണ്ടാം പ്രകാശം.

അങ്കം 1. രംഗം 1.

കന്നടരാജ്യത്തിൽ ഒരു ഉദ്യോഗി.

ചിത്രനാഥ:—(പ്രവേശിച്ചു) നമുക്കു പ്രാബല്യം സമയം
വെട്ടി ചെലവുണ്ടു്. ഈ കൈകൊണ്ട് എത്രപ്രകാരം ദീവനെ
പ്രാപിച്ചു. പ്രയത്നംപ്രകാരം ഏതു സ്വത്തു സമ്പാദിച്ചു. ഇ
നിന്നും ഏതു സമ്പാദിച്ചു. നമ്മുടെ അഗ്രതാനത്തിന്നു് ഏ
തെങ്കിലും ഒരു കരവിപ്പു. ഏതു ഡിപ്പാർട്ടി കമ്പട്ടാരം, എ
ത്ര ചെലവു സമ്പാദിച്ചു. ഇതിൽ നമ്മുടെ സേവയ്ക്കു നിത്യം വ
ന്നു. ചെലവിന്നു് ഇപ്പോൾ കൂടാതെ ഹെഡ് കൺസ്റ്റാബിൾ
രം വെട്ടു കേസിലും പ്രസ്തുതരാജ്യത്തിൽ നമ്മെ എത്ര
ലിറ്റുണു. പ്രസ്തുതരാജ്യത്തിൽ പ്രയത്നം? നാം അറിയാ
തെ ചെലവും മറ്റു കാര്യങ്ങളും ഇല്ല. നമ്മുടെ വിചാരിച്ചുകൂടെ
മേൽ കള്ളത്തത്തിലൂടെയായി ഏതാനും പേരെ എത്തിക്കൂണ്ടു
ലിയിൽ എത്തിച്ചു. അതിനുള്ളിലും വെട്ടും നോം ദീവനോടെ
നമ്മുടെയിൽ ഭക്തിയിലിരിക്കൂ. കൈ ലിഖനമായി നോം ഈ
വെട്ടു വരാത്തതു്. ഏതാണു് ആനന്ദം കാണാത്തതു്?
നോം വൈകുന്നു. സമ്പാദിച്ചു് ദീവനെപ്പറ്റിയുള്ള ഒരു
ഏകദണ്ഡിന്നു് ഉണ്ടെന്നു കേൾക്കുകയുണ്ടു്. അദ്ദേഹം വന്നു
തിന്ന മുമ്പ് അവിടെ എത്തുകയും വേണം. പൂർവ്വകാലം
മേൽ വന്നിരിക്കാൻ വന്നിടത്തുകൂടി കാത്തുനിൽക്കുന്നുണ്ടു്.
(പ്രവേശിച്ച് നോക്കി വെട്ടുകൊണ്ടു്) അവിടെയായി ചെന്നു
കിട്ടിയിട്ടുണ്ടു്. ഈ അഞ്ചു കിട്ടിയിട്ടുണ്ടു് ഇതിൽ താമസിപ്പു വ
ട്ടു ഇതും തടയുമോ എന്നു നോക്കൂ. (തടയുമോ കണ്ടുതാ
ലാ കിട്ടിയിട്ടുണ്ടു്) നോക്കൂ വെട്ടുണ്ടു്. മറ്റൊരു കിട്ടിയെന്നു്
കേൾക്കുകയും വേണം.

ഇതെന്തെന്തെന്തെ! ഗോസ്തായിമാർ ഈ വഴിക്കു വരാൻ അവകാശമില്ലല്ലോ. വേണം മാനി കാപ്പിപ്പൊട്ടത്തുവെക്കുക പണം കൊണ്ടുപോകയായിരിക്കണം. ഇതു തോട്ടത്തിലേക്കുള്ള കുറ്റവഴിയാണല്ലോ. ഒരു സമയം ഇവർ നമ്മെ കാട്ടും സമയമാരായിരിക്കാം. ഗാഥിയായും കോപ്പും എടുത്തു നമ്മെ വധം കഴിക്കുമോ? (കൈതാക്കു എടുത്തുകൊണ്ട്) ഈ കൈത്താക്കു ഇരിക്കുക എന്തു ഭയം. (നോക്കി വെക്കുന്നു)

ദു.ഭാ— } (പ്രാവശിച്ചു മിത്രബാസു കാണാത്ത നാട്ടത്തിൽ)
സാര— }

ഗീതം രാമ. ചെമ്പുതടി—ആദികാളം.

പല്ലവി.

സ്വാമിൻ സ്വാമിൻ ശ്രീമദ്വേദം തന്നെ ഉപ്പാം

അനുപല്ലവി.

ആരേം ക്ഷണം മിളർ തന്നെ നൽകിത്തോ

(സ്വാ)

ചരണം.

നിർഭാ! ചിത്തേ ചിത്തേ മേവം കർമ്മകരേ!

നന്ദമന്ദേർന്നുനാഥ! നീവേചിത്തേയോമിദല്ല.

(സ്വാ)

ശബ്ദപേരും:—ബാലാജി ബാലാമഹിനാം-ബാലാജിബലാമഹിനാം.

(ഇങ്ങിനെ പാടുന്നു സീതാരാം (മിത്രബാസുവെ കണ്ടിട്ട്.)

സീതാരാം, സീതാരാം. (അടുത്തുചെന്നു.) 'മാമാരാജാൻ' കണ്ടതു പരദേശികളായ ഞങ്ങളുടെ ഭാഗ്യം.

മിത്ര:— നമ്മെ നിങ്ങൾ അറികയില്ലായിരിക്കാം. നാഗോടി വലിയ സ്വരം കെട്ടിച്ചതു നോമാണ്. നമ്മുടെ പേര് മിത്ര ബാസു, കേട്ടിട്ടുണ്ടായിരിക്കാം.

ദു.ഭാ:— മിത്രബാസുവിന്റെ ധർമ്മത്തെപ്പറ്റി കേൾക്കാത്തവരാകാം! ഗോകുണ്ഡക്കുരുന്നിന് എതിരായി നില്ക്കുന്ന സ്വരവും വോണുണ്ടാക്കിച്ചതുല്ല.

മിത്ര:—(മന്ദമാസത്തോടെ) അതേ അങ്ങനെയല്ല. അറിയുണ്ട്, ഇല്ലേ? ഇതുതന്നെ. വേഗം പോകാം.

ഈ പാലം കടന്നാൽ ഒരു ഏഴുപ്ല വഴിയുണ്ട്. അ

തിൽകൂടി ചോയാൽ നാഗോടി നമ്മുടെ സത്രത്തിൽ ഇരട്ടി
ന്നു മുമ്പിൽ എത്താം. കൂടെയുള്ളതു ഭാര്യയായിരിക്കാം. പാ
പം, നടന്നു തളന്നിരിക്കുന്നു.

ഭൂ.ഭാ:—‘മഹറാജ’ നിങ്ങൾ മുമ്പിൽ നടപ്പിൻ. ഞങ്ങൾ പി
ന്നിൽ മൈലു കടക്കാം. ഇത്തരം പാപം കടന്നിട്ടു ഞങ്ങൾക്കു
ശിക്ഷ ശിലാ കറയും.

മിത്ര:—എന്നാൽ ഭാഗ്യത്തെക്കൊണ്ടുള്ള ഉപദ്രവം നിങ്ങൾക്കു
വേണ്ട. അതു നോം അക്കാര്യം സാധായിക്കാം. ഭാര്യ മ
ന്നിലും നോം മദ്ധ്യത്തിലും, പിന്നിൽ നിങ്ങളുമായി കടക്കാം.

ഭൂ.ഭാ:—ഭാഗ്യം ചോന്നെക്കൊണ്ടു ഏറ്റുപ്പിക്കുകയാ! അതു വേണ്ട.

മിത്ര:—അതു ഇങ്ങാട്ടു തരുവിൻ. (ഭാഗ്യം ഏടുക്കുന്നു) ദേഹ
ത്തിന്നു സമാനരൂപം അധികം ഉണ്ടാകുന്നതല്ലേ നല്ലതു്.

ഭൂ.ഭാ:— (ഭാഗ്യം വിട്ടുകൊടുത്തുകൊണ്ടു്) ‘മഹറാജന്റെ’ ഇ
ഷ്ടപോലെ.

(ഏല്പാവരം പാലത്തിൽ കയറി നടക്കുന്നു.)

മിത്ര:—(ആത്മ ഗതം) ഇതു ലേശം ഘനമില്ല. ഒരു സമയം നോട്ടാ
യിരിക്കാം. (ഞെക്കി നോക്കിട്ടു്.) മരി മരി ഇതിൽ കടലാസ്സി
ന്റെ തുണ്ടുംപോലും ഇല്ല. എന്തായാലും ഇവളെ കൈവശ
പ്പെടുത്തണം. പുഴയുടെ മദ്ധ്യത്തിൽ എത്താറായി.

ഗീതം ൫൨. ചെമ്പുട്ടി—ഏകതാളം.

പല്ലവി.

കാമാരാ രമിയോ ഇവളിത്രാനിയോ രംഭരോ,

അനുപല്ലവി.

അറമില്ലാ ഭാഗ്യമില്ലാ വന്നുണ്ടാണെന്നിനിമ

കാമാരാ വേണിനാമോദാദനായ പരിഭവം

ചരണം.

തോന്നു പോയോ കല്ലയാക്കാൻ, എന്തിനേവം മിന്നുന്നു

പാപവേൽ ഇക്കണ്ണത്തിൽ കാണാൻ കഴിയില്ലെന്നു കാൻ.

(ദ്രവനഭാസനെ തള്ളി പുഴയിൽ ഇടുന്നു)

ഭൂ.ഭാ:— (വീഴുമ്പോൾ) ഓൺ!

മിത്ര:— ഏടാ! ഏത് ഓൺ!

സാരം:—(ചിന്തിച്ച് നോക്കിക്കൊണ്ട്) ആദ്യം പ്രാണശാ!
ഞാനും ഇതാ വരുന്നു. (ചാടാൻ ഭാവിച്ചു.)

മിത്രം:—(ചിട്ടിച്ചു നിൽക്കുക) ചാടാല്ല.

പ്രദീപ്തം:—(ചാടാൻ താഴെ മറുക്കു കയറുന്നു.)

സാരം:—(ആത്മഹത്യാ) ഹേ! എന്റെ പ്രാണമെല്ലാം കൈമാറ്റം
എന്നെ അപമാനിക്കാൻ ഓരോ ഈ അന്ത്യം ചെയ്തു!
പ്രിയരായ അടുത്തുകൊണ്ട് ഇവനിൽ നിന്നു എന്നെ ക
ൈമാറ്റത്താക്കിയില്ല. നിലവിളിച്ചാൽ ഇപ്പോൾ എ
ന്റെ ജീവനായി വരുത്തും. കൈമാറ്റിക്കു തന്നെ.

(ശബ്ദം പാലത്തിൽ നിന്നിറങ്ങുന്നു.)

മിത്രം:—നിന്റെ അന്ത്യം ശബ്ദം കേട്ടപ്പോൾ അടുത്ത
അതോ ഉപയോഗിച്ചു എന്നു തോന്നിപ്പോയി. അടുത്ത കാ
ൽത്താരി വിധിയായ പഴയീട് വീണ്ടും. കൂടെ ചാടി മരി
ച്ചു. ഇതിൽ എന്താണു ലക്ഷ്യം? കാലാവസ്ഥ പോലെ പ്രവൃ
ത്തിക്കുന്നതാണ് ഉചിതം.

സാരം:—(ആത്മഹത്യാ) ഈ മഹാപാപിന്റെ പ്രാണശാൻ
ജീവനെ നശിപ്പിച്ചാൽ ഇനിത്തന്നെ. അതല്ലാതെ 'ഓരോ'
എന്നല്ലെന്ന് ഇടയിൽ. അടുത്തതെ ദൈവം കൈമാറ്റം.
ഈ കഥ ഇവർ അറിയുകയില്ല. ഇവനോട് ഇങ്ങിനെ പാ
രാം. (പ്രകാശം) 'മഹാപാപി' എന്റെ പാപമെല്ലാം നിമി
ത്തം അന്ത്യം നശിപ്പിച്ച് വീണ്ടും. കൂടെ ചാടിയാൽ സാ
ധ്യ രീതി എന്ന അടുത്ത കൈമാറ്റമായി. ദൈവം എന്നെ
വിട്ടിട്ടു നിൽക്കുന്നതാണ് ഞാൻ നന്ദി പാടുന്നു. കാലോചി
തം ആകും പ്രവൃത്തിക്കുണ്ടാകും.

മിത്രം:—നിന്നെപ്പറ്റി എഴുതിയിരിക്കുന്ന 'രക്ത സ്പിൽ' കഥ പുതിയ
വേണം. അവർ എത്ര ധനികനോ ആകട്ടെ. (മഹാ
സത്തോടെ) അല്ലേ?

സാരം:—(ആത്മഹത്യാ) ഈ ദോഷം ധനം പാതിവ്രത്യത്തിനോ
കാലം വെട്ടി. ദൈവം! ഇനിമേ ഞാൻ ഓരോന്നാണോ!
(പ്രകാശം) 'മഹാപാപി' എഴുതിയിട്ടുള്ളതെ എന്റെ വഴി
കാൽ അതാണു വരിയെ നിധി.

മിത്രം:—ശരി, ശരി. നമുക്കു നിന്റെ ഭർത്താവിന്റെ കാര്യം തന്നെ
 ഓർമ്മ വരുന്നു. സാധു, വീണ്ടുതാക്കിയ കൂടാ. നീ നമ്മുടെ
 കൂടെയുള്ള അവസ്ഥയ്ക്ക് ആരും വലതും സംശയിക്കും. ഏതും
 യാലും ഉടനെ പോലീസ്സിൽ അറിവു കൊടുക്കണം. ഒരു സ
 മയം രക്ഷപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ അദ്ദേഹത്തെ നമ്മുടെ ബാഗ്ലാ
 വിൽ എത്തിപ്പാൻ പ്രാത്യകം ഏല്പിക്കാം.

സാരം:—പുഴയിൽ വീണ ആളെപ്പറ്റി ഈ ആലോചന വെറു
 ഞെപ്പാണ്.

മിത്രം:—എന്തായാലും നമ്മുടെ മനസ്സിൽ നാം പ്രവൃത്തിക്കണം. (ആ
 ത്തമർക്കി) നമ്മുടെ വണ്ടിയോടുകൂടി പതിരക്കാൽ നില്ക്കുന്ന
 ഞ്ഞു എത്താമായി. (ആലോചിച്ചു) ഇവരോടുകൂടി ബാഗ്ലാവി
 ൽ ചെല്ലുന്നതു തടസ്സമായിട്ടാണു കലാശിച്ചത്. സബ്ബേഡ്
 ജിയെ ഉപയോഗിക്കണമെന്ന് അഭിപ്രായമായി. അതുകൊണ്ട്
 ഇവരുടെ വണ്ടിക്കാരനോടുകൂടി സത്രത്തിലേക്ക് അയയ്ക്കാം
 (പ്രകാശം) ഫോ സുന്ദർ! നിന്റെ ഭാര്യയാ ഇതാ. രാത്രി സ
 ത്രത്തിൽ വരികയും. ഈ അഴക്ക് വസ്ത്രത്തോടെ ഒന്നാ
 യി വണ്ടിയിൽ കയറി പോകുന്നത് നിനക്കു നമുക്കും
 ചോരാത്തതാണ്. അതിനാൽ നിനക്കു ധരിപ്പാൻ തക്കതാ
 യ വസ്ത്രങ്ങളും സ്വന്തമായി ഒരു വണ്ടിയും നാളെ അവി
 ടെ എത്തിക്കും. ചെറുബാഗ്ലാവിൽ നമുക്കു സുഖമായ കാ
 ലം കഴിക്കാം.

സാരം:—ഇവിടെത്തെ ഇഷ്ടത്തിനെതിരായി ഞാൻ എതിനെ വ
 റയല്ല.

മിത്രം:—(സന്തോഷത്തോടെ) ഫോ സുന്ദർ! ഈ വാക്കുകൾ കണ്ണാ
 മുതമായിരിക്കുന്നു.

(ചിന്തിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.)

അങ്കം 4. രംഗം 8.

(കാട്ട് വിരത്തിൽ വണ്ടിയോടുകൂടി മുമ്പൻ നിൽക്കുന്നു.)

മിത്രം:— അങ്ങനെ മുമ്പാ!

മുഗ്ധൻ:— ശാമി.

മിത്രം:— ഈ സാധുസ്ത്രീ തനിച്ച് എവിടന്നോ വരികയാണ്. വഴി ശീലമില്ല. ഇവളെ നമ്മുടെ സമ്പ്രദായത്തിൽ നീ കൊണ്ടു പോയി ഇന്നു രാത്രി കൂടെ താമസിക്കുന്നു. വിവിതപ്രകാരം അത് കേട്ടുപോ.

മുഗ്ധൻ:— നാനേക്കു പോയെൻ ശാമി. പോമാട്ടേൻ പുത്തി.

മിത്രം:— നിനക്ക് ഉറക്കം ജാഗ്രൂ. ബദ്ധ്യമാ ഭ്രം.

മുഗ്ധൻ:— അപ്പിടിയെ പൊന്ന് ശാമി.

മിത്രം:— സന്ദർശി! നാളെ കാണാം. ഇപ്പോൾ വിശിഷ്ടത്തിൽ വൃത്തിയുണ്ടു. (വണ്ടിയിൽ കയറി പോകുന്നു.)

മുഗ്ധൻ:— അമ്മാ! പോകലാമാ. ഇപ്പടി നടത്താ.

(ഒരു പേരും നടക്കുന്നു)

മുഗ്ധൻ:— ഏൻ പെരിയമ്മാ! പേശാതെ പോകിപ്പോ.

സാരം:— (നെടുവീട്ടിട്ടു.) പോകുന്നപ്പോ! എന്നാണ് വേണ്ടത്?

മുഗ്ധൻ:— എന്നമ്മാ വെശനമാ!

സാരം:— എന്തിന്നു വൃന്ദനം. (ആത്മഗതം) നാമാ! പ്രാണ ശരണ എന്നിതിന്നു വിശിഷ്ട. അദ്ദേഹം ഇന്നു രാത്രി കൂടെ ഗൃഹത്തോടുകൂടുകമോ? അവനെ നീ കാത്തുകാൾ. ഞാൻ ഇതാ കൂടുതലായതെങ്കിലും ഒരു തുണയോടു കൂടി ആൾ പെരുമാറ്റമുള്ള ദിക്കിൽ എത്തിയിരിക്കുന്നു.

മുഗ്ധൻ:— എന്നമ്മാ! ശുഭ നടക്കിയായി. പേശന- ഓ! ഫോ! ഇതിലെ പയമാ! എന്നാൽ നാൻ ഒരു പാട്ടു പാടുകിരേൻ കേളിക്കമ്മാ.

ഗീതം മന്ദം. പെരുമ്പട്ടി—ആദിതാമരം.

പല്ലവി.

മേൽമിന്നൊന്നു ചാർ

പൂർവ്വനവെൻ കയീലേ!

അന്നപല്ലവി.

നിന്ദുവ എൻ സ്വാമി നേരെ

വികാശമിതകുറിപ്പൊ—തന്നാനെ

ഇളങ്കരിയേ! രാധയേ! കരിങ്കൽവേണി!
 രല്ലികുടവേണി! മന്നേണി!—തന്നാണെ
 രേന്ദകയേ! തന്നാണെ
 രേന്ദകയേ! രേന്ദകയേ!
 രേന്ദകയേ! തന്നാണെ.

തന്നേരി

ചരണങ്ങൾ.

ഭാനിനി സിന്ധു മനമിന്നെൻ
 സ്വാമി വരണാഭയേനാമം
 ഘനമിടി ദിനമന്യ
 വാണിഭാരമ ഭാനമാതി—തന്നാണെ
 ശുഭസുഖമി കിരീടിമാനാം മിത്രമന്യ
 ഭക്താവായി ക്രമവാഴാം തന്നാണെ
 പച്ചിയയെ പച്ചിയയെ വിളകരേ:—തന്നാണെ.

തന്നേരി

അമ്മാ! നാൻ തിരുടനല്ല. വയം വേണ്ടാ.

സാര:— നിന്റെ യജമാനനെ അറിഞ്ഞാൽ നിന്നെ അറിഞ്ഞു
 കൂടിയൊ?

മു:— അതെപ്പിടിയമ്മാ! അവർ, മഹാരാശർ അവർ ഏന്ന
 കറച്ചത്. ഒരു നാളക്ക് വൻ നൂറു രൂപായിട്ടു മേലെ താ
 ശിമാക്ക് കൊടുക്കുകൊ. അമ്മാ! നാളെക്ക് നീ അതെ വോ
 യി പണയെ കേട്ടിരുന്നതാകാ റൊമ്പം കൊടുപ്പാമ. റൊ
 മ്പം നല്ല ശാമി. നിശ്ചയം. ഓ, അനയവിളക്ക് പാത്തിങ്കളാ
 അതുതാൻ ശാരായകളെ. അതക്ക് കൊഞ്ചം ഇന്നാണെ
 ശത്തിരം.

സാര:— എന്നാൽ വേഗം സൗത്രിലയ്ക്കു പോകാം.

മു:— ഇതമ്മാ! ശത്തിരം.

(വിന്നിൽ കട്ടൻ പൊത്തുന്നു.)

—o—o—o—

അങ്കം 4. രംഗം 4. നാഗോദീസൗര.

മു:— വാ അമ്മാ! ഉത്തരമൊ. ഇതെന്നാ ഇൻദ്രക്ക് ഇതെ
 അരുമില്ലയെ! ദിനം റൊമ്പം പേരിവിപ്പാകമ്മാ! (ഇതന്നും
 കൊണ്ട്)

സാര:— ആളില്ലെങ്കിലും ഉണ്ടെങ്കിലും നമുക്കൊരുതാണ്? (ഇരിയ്ക്കുന്നു.)

മുറ:— ഒണ്ണമില്ലമ്മോ, ആനാലും റൊമ്പും കുളിമ്മോ! ഇന്ത വിറകെടുത്തു കൊഞ്ചം നെരപ്പു കായട്ടം. (നീ കായുന്നു) അമ്മോ! യശമാനർ ദിനം ചാവുവോ അന്ന കൊടുപ്പാടേക്കാ. ഉടുക്കു വോകംപോത്ത് തണ്ണികിണ്ണി കടിക്കിറതക്ക്.

ഇൻടക്ക് കുളിമക്ക് ഇന്ത നെരിപ്പെ കത്തി

സാര:— (ആത്മഗതം) ചാരായം വാങ്ങാൻ ഇവൻ ചെപ്പു കൊടുക്കട്ടെ. ഇവിടെനിന്നു പോകുവാൻ തരം നോക്കാം. (പ്രകാശം) മുറഗാ! ശാപ്പ് പൂട്ടിപ്പോയോ?

മുറ:— ഏകമ്മാ ഞാതാ വിളക്കുവിളക്കു. വാരമ്മ.

സാര:— പണമിതാ നീ പോയി വേണ്ടതു കഴിച്ചു മടക്കത്തിൽ കറേ ഇടങ്ങാട്ടും ഏടുത്താട്ടി.

മുറ:— അപ്പിടിയെ പൊന്നമ്മോ! (പോകുമ്പോൾ തിരിഞ്ഞു നോക്കി. ആത്മഗതം) ഇന്തമ്മ മോശം പണ്ണുചാളാ. ഇല്ലെ: ഇല്ലെ. കക്കട കിട്ടെയൊച്ചുന്ത.

സാര:— ശാപ്പ് അടുത്തിരിയ്ക്കുവാൽ ഇപ്പോൾ ഇവിടുന്നു മാരയ്ക്കു്. മടങ്ങി വന്നതിൽ പിന്നെ മുറഗന്റെ സ്ഥിതി നോക്കി വേണ്ടതു പ്രവൃത്തിയ്ക്കാം. (ഏഴുനേര മുറഗൻ വരുന്നതു നോക്കുന്നു.) ഓ! വിടാനെത്തിപ്പായി.

(മുറഗൻ കക്കടത്തിൽ ഒരു കുപ്പി രാക്കു കയ്യിൽ ഒരു ചിരട്ടയുമായി പാടി വരുന്നു.)

ഗീതം രാ. പെരുമ്പട്ടി— ആലിയാളം.

വണ്ഡശ്ശർ.

(നാനാമനസ്സാണെന്നു നന്നു നന്നാ.)

മുറയെ വാണിപ്പന മാനവരല്ലാക്കും

ഗുലിപ്പോലായിന്നാൽ അതോയിവനു

നാനാ

മേൽവെള്ളത്തിൽ കാട്ടുകളയുന്ന

മോശക്കുക്കിറുവം വേശം കിടയ്ക്കുമോ?

നാനാ

അമ്മോ! കൊണ്ടുനേതൻ ഉക്കാറുക്കമ്മോ! വാ! വാ!

(ഇങ്ങനെ ചിരട്ട മുനയിൽ വെക്കുന്നു) നീതാൻ ഉറത്തികൊട്ട.

സാര:— അങ്ങിനെതന്നെ. (പകൽ കടിയ്ക്കുന്നതന്നു ഭാവിയ്ക്കുന്നു.)

ആത്മഗതം.) ഞാൻ ചാരായം കുടിക്കാതെ ചിട്ട വെക്കുന്നത് ഇവൻ അറിയുന്നില്ല.

മുറു:— (കുടിക്കുന്നു) റൊമ്പം നല്ലത്. നീ കുടിയമ്മാ.

സാര:— (ചാരായം വിടുന്നതും വകയ്ക്കും.) ഇതുളുടെ കുടി മുറുഗാ!

മുറു:— കുടിയ്ക്കുവോത് വേശി വേശി താൻ കുടിയ്ക്കുവേണം. അതുതാൻ ശാക്കുണക്കു മേയ് നല്ലത്. ഇതക്കു മേലെന്നഗ്ര കമ്മമ്മാ.

സാര:— വിദപാൻ മുഖവകച്ചു തുടങ്ങിയിരിക്കുന്നു.

മുറു:— നാൻ ആടറൻ പാക്കമ്മാ! (പാടിക്കുടിക്കുന്നു.)

ശീകം ദേ. മാതാമാളവഗോളം— ആദിതാളം.

വണ്ഡങ്ങൾ.

വാഴെ പ്പുഷർ നൽകാതെ വഴെ ശാരായം
മുതലാസ്സു കട്ടി ഡോസ്സറങ്ങുപാട്ടാക്ക
യേ പൂരനാമ്പും റിക്കത്തനെ എഴുതൊല്ലാമോ?
ഇതിച്ചമുട്ടുന്ന പരിയൊളംഗനോളിടെ
കൊളാക്ക കൊളിക്കിന്നം കൊടുത്തു ഡോക്കർ
കാളികളി പശുക്കുല്ലാം വേദനമിട്ടു തുറ്റാതെ
അധി ശക്തി വർദ്ധിച്ചു നിതും പാനം ചെറുനാൽ
സിദ്ധമല്ല ഇങ്ങനിച്ച കാലുവാങ്ങു ചോധക്കമ്മ.

(ലഹരിയിൽ ആടിനടക്കുന്നു.)

സാര:— മുറുഗാ! ഇത് എനിക്കുവേണ്ടി കുടി. (വകൻ കൊടുക്കുന്നു.)

മുറു:— (വാങ്ങി കുടിച്ച് ഇടി സന്തോഷിക്കുന്നു.) ആടറതാക്ക് കാൽ വരന്തില്ലെ. (ചാഞ്ചാടിനടക്കുന്നു.)

സാര:— കാ! ഫോ! ആടറതാക്ക് കാൽ വരന്തില്ലയാ? മ്മി വെക്കും.

മുറു:— (ഇടി) നാൻ പടക്കട്ടം. (കിടക്കുന്നു)

സാര:— മുറുഗാ! പടക്കുന്നമൊ? ഇതുവു കുടി.

മുറു:— മൊള്ളൊ മൊള്ളൊ മൂത്ത്, മൂത്ത് (വായ തൂന്നു കുടിക്കുന്നു)

സാര:— (വകൻ കൊടുത്തുകൊണ്ടു) മരിയോ?

മു:— (ഇടി) ചോരും ചോരും

സാരം:— മറ്റൊരാൾ! ഏഴാണെന്ന് നോക്കിയിട്ടു.

മു:— (കഥയിലൂടെ വിവരിക്കുന്നു.)

സാരം:— (മുദ്രഗന്ധനോധമുദ്രാദാ എന്നു പഠിക്കിക്കൊണ്ടു) ഇവ
 നു ലേക്കു നോധം ഇല്ല. ചോദ്യം ഇതുതന്നെ തരം. പ്രാ
 നേശനെ കണ്ടു സ്ഥലത്തുനിന്നു നടക്കാം. വിധിയുടെ
 കീഴ് കാണാം. (ചോദ്യം)

(കൂട്ടാൻ വിഴുതാം.)

അങ്കം 4. രംഗം 5. (കാട്ടുനീരത്ത്)

സാരം:— പ്രാണേശനമായി എന്നു ചേരാനാകും! മാതാപിതാക്കളോടടുപ്പി ഉല്പന്നിയിലുള്ള ചാഗ്രം വീ തെങ്ങുകൾ തമ്മിൽ ദയാനിധി! എഴുതിയൊന്നുവെച്ച് ദൈവം ഇണയിപ്പു.

ഗീതം ൯. ദേശികതോടി—നൃസിതാളം.

പദ്യം.

അമ്പലമുക്ക് പാലം നിർമ്മാണത്തിന് അനുമതി നൽകി.

അനുബന്ധം.

പ്രയത്നശതാബ്ദത്തിൽ വിജയ കാവചിയില്ലാത്തതുകൊണ്ട്

ചരണം.

കേരളീയർ വിവിധരീതിയിൽ ഉപയോഗിക്കുന്നതിനു തയ്യാറാ

കുറച്ചുകൊടുത്തതായും ഉപയോഗിക്കുന്നതായും

0022

മുദ്രാർ:— (പ്രവേശിച്ച് ആത്മഗതം) കൊങ്കണരാജ്യത്തു് ഏ
 നെന ഞായച്ചതു വെറുതെയായില്ല. ഞാനന്തരയനന്റെ ഗു
 ഡശാലാചനകളെല്ലാം ഉപായത്തിൽ അറിഞ്ഞു. ഈ കഥ
 നമ്മുടെ സ്വാമി കണാടശാസനാടണത്തിച്ചാൽ സന്ദോഷിച്ച്
 ഏതെന്ന സുബ്ബദാമാരും. മിത്രബന്ധുവിന്റെ സൗകത്തിൽ കി
 ടന്നാശി പുലാർ നാലഞ്ചുള്ളപ്പാൾ കണടത്തു് പുറ
 പെടാം.

സാമ:— (ആത്മഗതം) വഴി പരിചയമില്ല. ഏതാണു നടക്കു

ഒട്ട. സൗന്ദര്യപ്രഭു ചോയ വാരി ഇതുതന്നെയായിരിക്കാം. ര
 ങ്ക വിദ്യകൾ കാണുന്നു. (പ്രാദുർഭാവത്തോടെ) അങ്ങനെയൊരു ഗ്രാമവാസ
 മേ! എന്തൊരു കോട്ടയിൽനിന്നു പാടിപ്പോകെട്ടിയ സ്വപ്നമായി
 പറ്റിയതല്ല! കണ്ടെങ്കിലൊക്കെ കഥ രീതി. ദൈവമേ ഹേ!
 ഈ മരം മറഞ്ഞു നില്ക്കട്ടെ.

അന്തർ:— (സൂക്ഷിച്ചു നോക്കുന്നു) ഏതൊരു മരത്തിന്റെ ചുവട്ടി
 ലേക്കു് പാടിയിരുന്നതു്. (അവയിൽ കെട്ടിയ വിദ്യകൾ തിരിച്ചു നോ
 ക്കുന്നു) മേ! അവിടുന്ന് എവിടെയും പോയിപ്പോയില്ല. (അര
 യിൽനിന്നു കത്തി ഉരവി വലകയ്യിൽ പാടിപ്പോകെട്ടിയതല്ലെന്നു
 നോക്കി സാമന്തന്മാരുടെ കൈ പാടിപ്പോകെട്ടിയ കത്തി അവയി
 ല്ലെല്ലാ ചിരിച്ചുകൊണ്ടു്)

ഗീതം 57. സൗന്ദര്യപ്രഭു—ആദിതാളം.

പല്ലവി.

ആ ഹാ! ഇതെന്തൊരുതരം!

ഈ മരമാരിയുടെ താഴെ വിട്ടു വിട്ടുമാ ശിവ!

ആ

ഖണ്ഡങ്ങൾ.

കവി കരകളിൽ മുടി തണി വെട്ടുകയാം

തന്മയതാളേ! അവിടു ചെട്ടുതരം

തന്മയരിൽ നിന്നിഹ അഭിയിൽ നൃപതിൽ

തന്മയരിൽ പോന്നതൊ വിട്ടുമാ നിന്നുവേണി?

ആ

ആ ഹാ! തനിക്ക് വിധിച്ചതു തലയ്ക്കുമീതെ. പരസ്യപ്രകാ
 രമുള്ള ഇനാം വാങ്ങാൻ സംഗതിയാക്കിയതിനാൽ നിനക്കു
 വന്നാം.

നീ വമ്പത്തിതന്നെ. മേൽ പാറാവുകാരന്റെ തലപോ
 ക്കാൻ നീ ഇടയാക്കി. നിശാചരീ! നീ ഏതൊരു പാറാറല്ലോ. അ
 തിനാൽ ഇതാണ് നൂപ്പുതു്. (പോയി ഏതൊരു തരം കഷ്ടതാ
 ചേർന്നു കെട്ടുന്നു) നടക്ക. മഞ്ഞും വെയിലും കൊണ്ടു നടക്കുന്നു.
 നൂപ്പു സ്ഥലത്താക്കിത്തരാം. രാജാവുമായി സുഖത്തിൽ കാലം
 കഴിഞ്ഞു. അതല്ലെങ്കിൽ തലപോകാം. കണ്ടാലും.

സാര:— കറ കാലമായി നാനാദൃഷ്ടങ്ങൾ അനുഭവിച്ചു; പാത
 ന്നു ഏതിന്നു മരണം ഒരു ആശ്വാസമായിത്തീരും. അതിനാ
 ല് ഭയപ്പെടാറില്ല.

ഇദ്ദേഹം:— കുറുപ്പ് വെള്ളപ്പടി. ഈ കയ്യുടെ ചുട്ട നീ അറിയുമോ?
അമ്മനെക്കയ്യത്തു.

(രണ്ടുപേരും പോകുന്നു)

—ഗാനം—

അങ്കം 4. രംഗം 6. (കാട്ടുനിരയ്ക്ക്)

—

ഗീതം 58. ആനന്ദക്കൈവി—പാപ്പ്.
പല്ലവി.

ഭാ:—ഭാ:—പ്രാണേശ്വരീ! സാരണിനി! ഇനി	
ക്ഷോണിയിൽ വാസം കാൻ ചെയ്തതൊരാണെ	പ്രാ
അനുപല്ലവി.	
കുരിശ്ശിക് കുരിശ്ശെക്കു കൊണ്ടിട്ടയ്ക്കാ!	
പാതംവരും കെട്ടേനോടി നിന്നെന്നേരേടി	പ്രാ
ചെന്നെങ്ങരും.	
ആകാശരോം താപം അരിയായ് വളരുന്നു	
എന്തൊന്നുമിനിമുശാന്തമായ് വാഴ്ത്തും	പ്രാ
ആനന്ദം ചേർത്തുവെക്കും വിധി എന്ന്	
ഭാരതാർജ്ജുനസന്തതം കയ്യനു ചിത്തമെൻ	പ്രാ

ഓപ്പൻ മിത്രബന്ധം എന്നെ പഴയിൽ തള്ളിയിട്ട കൊല്ലാൻ ശ്രമിച്ചു. ഭഗവാൻ എന്നെ രക്ഷിച്ചു. എന്റെ മാനാശരിയെ ചണ്ഡാലപാപി സത്രത്തിലേക്കു കതിരുകൊണ്ടെടുത്തു. അതു എന്നാണല്ലോ അറിഞ്ഞത്. ഞാൻ ഭാടിയത് കാഞ്ചാൽ ഇവർ രണ്ടുപേരെയും കണ്ടുപിടിച്ചുണ്ടതായിരുന്നു. തീച്ചയായും വഴി തെറ്റിപ്പോയി. പുലരാനുമായി നടക്കുതന്നെ.

(പിന്നിൽ മറ്റൊരു കിടക്കുമ്പോൾ കട്ടൻ ചൊല്ലുന്നു.)

ഭാ:—ഭാ:— എന്തൊരു ഏറ്റവും കാണുന്നു. സത്രമായിരിക്കുന്നു.
(സൂക്ഷിച്ചു നോക്കിക്കൊണ്ട്)

ഗീതം 59. കമാശി—ഏകതാളം.

പല്ലവി.

ഭേദിനിയിൽ ശയിച്ചാ നാമവാൻ ശിവാ! ശിവാ!	
അനുപല്ലവി.	
ആനന്ദവാൻ ശിവാശിവാ തിരുമവാൻ ശിവാ! ശിവാ!	ഭേദിനി

ചരണങ്ങൾ.

ശേഷമെന്ന ഭൂതകേതിൽ ഭൂതയാൽ നിധിനിട്ടം
 മാന്യരാംഗിമേറിയമമെന്താ സാരയെച്ചുണ്ടോ? മേരിനി
 കാരമാകെ സാരമെന്ന ആശയമെന്തെന്നു
 കൈവേണമെന്നുപോയ പാതകരിയൊന്നിന്മേൽ മേരിനി

ഇവൻ കരിമകാരൻതന്നെ സംശയമില്ല. എന്താ ആ
 മെപ്പിയയെ ആ മുറിയിൽ പൂട്ടിയിട്ടിട്ടുണ്ടായിരിക്കാം. പൂട്ടു വലി
 ച്ചു നോക്കട്ടെ. (വലിച്ചു നോക്കുന്നു.)

മുറ:— (ആവിയിട്ടുന്നു)

ഭ:— ഓ:- (പൂട്ട് വിട്ട്) ഓ! ഫോ! ഇവൻ ഉറങ്ങുന്നില്ലയൊ? അ
 ധികം ശബ്ദമുണ്ടാകാഞ്ഞത് നന്നായി. (ശബ്ദമില്ലാതെ കിട
 കുന്നു)

മുറ:— ശാമി! ശാമി! (കൈകാൽ കടഞ്ഞുകൊണ്ട്) അമ്മാ! ഇ
 നും തൂക്കിയോ.

ഭ:— ഓ:- (ഗൌരവത്തോടെ) ആരാത്! എന്ത!

മുറ:— ഇന്ത പിത്താട്ടമാ! അതു വേണ്ടാമമ്മാ!

ഭ:— ഓ:- (ഏഴന്നേറ്റ്) എന്തടാ! അമ്മാ കമ്മാ എന്നു പറയ
 ന്നത്.

മുറ:— (ഏഴന്നേറ്റ് ഗോസ്സായിച്ചുകെ മുറിയിൽ പരിഭ്രമിച്ചു നിൽ
 കുന്നു)

ഭ:— ഓ:- ഏന്തടാ! മിഴിച്ചു നോക്കുന്നത്!

മുറ:— അടെ കിടെ എൻട ആരെ കൂപ്പിടാത്? ഇക്ക പട്ടത്തി
 മന്ത പെമ്പുള്ളയെക്കെ ശൊല്ലൂ നല്ലത്.

ഭ:— ഓ:- എന്തെട പറയ! എന്തുപെണ്ണടാ? എന്തുപെണ്ണടാ? ക
 തകതറന്ന് നോക്കു. (സൂത്രത്തിലെ മുറി കാട്ടുന്നു)

മുറ:— നീ അവളെ ഉള്ളെ ശാന്തി പോട്ടിയാ? അപ്പിടി ശൊ
 ല്ല. (വാതിൽ തള്ളുന്നു) ഓ! ഫോ! പൂട്ട് പൊട്ടിക്കൊ. ശാ
 വികൊടയ്ക്കാ.

ഭ:— ഓ:- ഏന്ത് ചാവി, എന്തു ചാവിയെടാ? (ആത്മഗതം)
 പ്രാണസമി ഇവനെ ചാരിച്ചു പൊക്കുളഞ്ഞു സംശയമില്ല.
 അവൾ ഏന്നെ തിറഞ്ഞു നടക്കുന്നുണ്ടായിരിക്കും. കഷ്ടമേ
 കാഴ്ച!

മു:—വിളയാട്ടം വേണ്ടമല്ല! ചാറികൊടു.

ഉ:—(ആത്മഗതം) ഈ ഭൂമിത്താഴിയിലെ നിലവിളിപ്പിള്ളുന്നതിനേക്കാൾ കാര്യം മനസ്സിലാക്കി കൊടുക്കുന്നതാണ് നല്ലത്. (പ്രകാശം) ഏടോ! ഞാൻ ഒരു അമ്മയേയും കണ്ടില്ല, ചാറിയേയും കണ്ടില്ല. ഞാൻ ഒരു വഴിപാക്കനാണ്. ഏതെന്നു സംശയിക്കുന്നു.

മു:—പോക്കറു കാമിക്കൊ.

ഉ:—(പോക്കറു കാണിക്കുന്നു) നോക്കിക്കൊളു.

മു:—ചാരി ഇല്ലയെ. ഇല്ലിടിന്മാ (വ്യസനത്തോടെ) അമ്മാ! നീ ഏതെ. അമ്മാ പോയപ്പോൾ! വായിലെല്ലാ പോയയെ. അടടാ, ഏതമ്മാ! നീ. ഏശമാൻ കിട്ടെ ഏന്മാ ശൊല്പാതല്ല! ഹി, മി, ഇന്ത ചാരായം നമ്പ ഉടാത്. നാൻ പോയിത്തേടി പാക്കട്ടം. അമ്മാ! അമ്മ! (അവിടുപ്പടി പോകുന്നു)

ഉ:—ഏടാ! വാ, വാ, വിദ്വാനു തിരക്കായിരിക്കുന്നു. എന്റെ സാരയെ കണ്ടെത്തിയെങ്കിൽ ഇവാർ ഉപദ്രവിക്കും. ഞാനും പോകട്ടെ. (പോകുന്നു)

—o—o—o—

അങ്കം 4. രംഗം 7.

—

കുന്നടുത്തിൽ ഒരു തോട്ടം.

(തൊക്കുതി പാത്തുന്നു.)

എന്റെ വൈഭവത്താൽ യാതൊരു കുറവും നേരിട്ടില്ല. ഉപായം എന്നെ എല്ലാറ്റിലും നല്ലത്. പൊട്ട സാമ്രാജ്യങ്ങളുടെ ബുദ്ധിമാന്ദ്യവുമായ് ആവർഷം ഏതെല്ലാം അനന്തം നേരിട്ടു.

ഉ:—(ഗോസ്തായിയുടെ വേഷത്തിൽ പ്രവേശിച്ചു കാണാത്ത ഭാവത്തിൽ)

ശീതം ൩൦. ഹിന്ദുസ്ഥാനികാദി—രൂപകം.

പല്ലവി.

ചാരിയെക്കിടന്നിടയത്ര

പോയതായെ മുഴക്കേതു.

അനുപല്ലവി.

വാരിമാക്ഷി സാമന്തൻ
നേരവാൽ താരീയ.

(പാരി)

ചരണങ്ങൾ.

കൊണ്ടുപോയൊ കന്നരേന്ദ്ര

കന്നികേരൽ കാന്തരണ

കോണ്ടയണി പുഷ്പമേ!

കണ്ടകണ്ടയ്ക്കു ചെല്ലമോ!

(പാരി)

എങ്ങിലെണ്ണ പോലെ വാണ

കൊള്ളൊ കണ്ടൊ സ്വീന്ദ്രേ!

പുല്ലിളിൾ പോലനയാം

വല്ലയ്ക്കു നീ താൻ ഗതി.

(പാരി)

ഈ സക്കാർ തോട്ടത്തിൽ അധികം ആളുകളുടെ പെരുമാറ്റമുള്ളതിനാലും, രാജധാനിയ്ക്ക് അടുത്തിരിയ്ക്കുകയും, എന്റെ നായകിയെ ചാരി വല്ലഭം അറിയാനാകും. (ചാരി നടക്കുന്നു) ഇതാ ഒരു സ്ത്രീ ലാളുന്നു. (സൂക്ഷിച്ചു നോക്കിക്കൊണ്ടു) അകാന്നിടയാ? ആദ്യ, ശുദ്ധ ഗോസ്സായി എന്നു നടിച്ചുകൂടാം.

തെ:—(ആശ്ചര്യം) തോട്ടത്തിൽ എന്നാണ് ഒരു ഗോസ്സായി നടക്കുന്നത്.

ഉ:ദാ:—(അടുത്തു ചെന്നു അകാന്നിടയാട്) ആനന്ദം ഭവിയ്ക്കട്ടെ.

തെ:—(ചിരിച്ചുകൊണ്ട്) ആ ഹാ! ഒന്നാന്തരം ഗോസ്സായി. ചെറുപ്പം മുതൽക്കു കാണുന്ന എന്റെ കണ്ണിപ്പാൻ ശ്രമിയ്ക്കണ്ടോ.

ഉ:ദാ:—അകാന്നി! ആ വിചാരം എനിക്കില്ല.

തെ:—അനുജത്തിയെ തേടി നടന്നു വെറുതെ കായദ്രോഹം ചെയ്യേണ്ട. കോമളരാജനെ തേടി ഞാൻ നടന്നിരുന്നുവെങ്കിൽ എന്റെ ദേഹം ഇത്ര ശോഭയോടുകൂടി ഇന്നിരിയ്ക്കുമായിരുന്നോ?

ഉ:ദാ:—ഉപദേശം കൊള്ളാം.

തെ:—എന്തു സംശയം. 'സാരയെ' കണ്ടതന്റെ അധീനത്തിൽനിന്നു കൊണ്ടുവരുവാൻ നിന്നാൽ അസാധ്യം.

ഗീതം ൩൧. ഹിതുസ്താനികാപി—൮ ചകം-
പല്ലവി.

സാരമാകം മേന്തിച്ചതൻ നി സന്താപസിന്ധോ!
നിശിദ്ദേണകാരുണായി വൃഥാ.

അനുപല്ലവി.

നാരിണി അന്നയൊളം
വാരിയരുണമോ നിൻ
സാരമുക്തി ചൊല്ലു ധൃതം!—൮ മണ്ഡലത്തിൽ. (സാര)

ചരണം.

ആര്യ വിദ്യേണാഭ ചേന്ദ്രാർ
കേരകന്ദ വാണിഭാരമേ
മേഘവേണ സാരമെന്ന നി—ചൊല്ലിക്കാമിന. (സാര)

ഭ.ഭാ:—താമസാ എവിടെയാണ്?

തെ:—ഇപ്പോൾ മുമ്പുണ്ടായിരുന്നെടത്തല്ല.

ഭ.ഭാ:—മുമ്പ് എവിടെയായിരുന്നു? ഇപ്പോൾ എവിടെയാണ്?

തെ:—ഒന്നും അറികയില്ല ആളല്ല! അനുജത്തിയുടെ കൂടെ എ
ന്നെ തടവുകാരിയാക്കി പിടിച്ചപ്പോൾ ഉപരാജാവോട് ഉ
പായത്തിൽ കൂടി കറാക്കാരം കഴിച്ചു.

ഭ.ഭാ:—വിടന്നുതാ?

തെ:—ആ വിചാരണക്കാരും മരിക്കുന്നു അധികം സ്വാതന്ത്ര്യം
തരുന്നവനുമായ പട്ടണു അമൽ എന്ന ആളെ കൂടെയാണ്
ഇപ്പോൾ മരിച്ചു കാലം കഴിച്ചുവരുന്നത്.

ഭ.ഭാ:—തോന്നിയവാസമാവി കാലം കഴിഞ്ഞു ഗുഹ്യായമ
ല്ലെ! ഹാ കഷ്ടം! കഷ്ടം!

ഗീതം ൩൨. സുര്യ—രൂഢിമാളം.

പല്ലവി.

വരിശ്രമ മാർക്കളീവിധം ചെന്തുന്നാകിൽ
ചിരമോമോ, ചൊല്ലിപ്പൊക്കാനി?

അനുപല്ലവി.

പാർവ്വതി പത്നികൾ ചേരവും മേന്മയുണ്ട്.
മോർത്തിരിക ചെന്തുന്നേ, ചേരവും ചെന്തുന്നേ. (ചിര)

തെ:—പ്രസംഗിസ്സാനോ ഭാവം!

ഭ.ഭാ:—നീ മേ രാജകുമാരി. കോമളരാജനെ വരിശ്ശാമെന്നു വാ

ശത്തം ചെയ്ത നീ ഉപരാജാവിന്റെ വെപ്പാട്ടിയായി. അദ്ദേഹത്തെയും വിട്ട് ഇപ്പോൾ മഹാരാജാക്കളുടെ കൂടെയായി. അയ്യോ! ഇതെന്തു കഥയാണ്! തെക്കാനന്ദി! ദുർന്നയങ്ങൾക്ക് അഭിമതമാകരുതേ.

തെ:—ഓതല്ല, പുരുഷന്മാരെ അനാദിമയാകാനോ? ജന്മനാ ഇല്ല. ലണ്ടൻ, പാരീസ് മുതലായ നഗരങ്ങളിലെ യുവതികൾക്ക് എത്രയോ സ്വാതന്ത്ര്യമുണ്ട്. സ്ത്രീപുരുഷന്മാർ ഒപ്പം വിനോദിക്കുന്നില്ലയോ? ഇതൊക്കെ നീയും അറിഞ്ഞിരിക്കില്ല. പുരുഷന്മാർ സ്ത്രീ കീഴടക്കണമെന്നു നീ പറയുമോ?

ദു:—വേണ്ടുന്ന പരിജ്ഞാനമുണ്ടെങ്കിൽ കീഴടക്കേണ്ടതില്ല. നാം ആ പരിജ്ഞാനത്തിൽ എത്താത്തവരാണ്. ഇനി നൂറുകൊല്ലംകൊണ്ട് എന്തുതന്നെയും ഇല്ല. അതുകൊണ്ട് • • • •

തെ:—മതി, മതി കേട്ടത്. ഇതുതന്നെയാണ് പ്രസംഗം എന്നു പറഞ്ഞത്. ബാക്കി സാമ്രാജ്യാധിപതിയുടെ കയ്യിലാക്കി. ഞാൻ പോകുന്നു. (പോകുന്നു)

ദു:—മഹാപാപശക്തി! വിദ്യയുണ്ടെങ്കിൽ ഒരു സ്ത്രീ അവിവേകിനിയായി ഈ വിധം അലയുമോ? കഷ്ടം! കഷ്ടം! നമ്മുടെ സമുദായത്തിൽ ഇപ്പോഴുള്ള ചില ഭൂമിസ്വത്തുദായങ്ങളെ തീക്ഷ്ണ വേണ്ട വഴി എടുക്കേണ്ടതാണ്.

(കൂട്ടൻ വിഴുന്നു)

—o—o—o—

അങ്കം 5. രംഗം 1.

കുന്നടരാജാവിന്റെ അരമന.

ക-രാ:—മേലിൽനിന്നു ചാടിപ്പോയ സാമ്രാജ്യാധിപതിയെ പിടിച്ചുകൊണ്ടു വരുന്നവർക്കു നല്ല സമ്മാനം നൽകുമെന്നു വിളംബരം ചെയ്തു. എന്നിട്ടും, ഇതുവരെ അവളെ നമ്മുടെ മുമ്പാകെ ഹാജരാക്കാൻ ആർക്കും കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല. ഇനി വേറെ മാർഗ്ഗം ആലോചിക്കണം.

സേവ:—മഹാരാജാധിപതി! തിരുവാദാസനത്തിനായി ഒരു സിപായി വന്നിട്ടുണ്ട്. കൂടെ രാജകുമാരി സാമ്രാജ്യാധിപതിയും ഉണ്ട്.

ക. രാ:— (ആശ്ചര്യത്തോടെ) കിട്ടിപ്പോയി! ഇല്ല! ഇങ്ങി
വേഗം വരുവാൻ പറ്റാത്തു.

സേവ:— റാൻ (ചോകുന്നു)

ക. രാ:— ഇനിയും ഇവൾ അനുസരണക്കാര്യ കാണിക്കുമോ?

ആൻ:— (സാരജിനിയോടു കൂടി പ്രവേശിക്കുന്നു) മഹാമാദ്യം
ജയിച്ചാലും. ഞാൻ കൊണ്ടു വന്നു പോയി • • • •

ക. രാ:— സിപ്പായി! സംസാരിപ്പാൻ വരുട്ടു. നീ ആദ്യം നേരം
മാറി നില്ക്കൂ.

ആൻ:— കല്പനപോലെ (ചോകുന്നു)

ക. രാ:— (പുരുഷിയോടെ സാരജിനിയെ നോക്കിക്കൊണ്ട്)
ഹേ! ലോക്കകണ്യയേ! ക്ഷിണം അധികമായി നിന്നെ
അധിപ്യതായി കാണുന്നു. ഒപ്പം ഇക്കൂറു വിശ്രമിക്കാം. വര!

സാര:— ഞാൻ തിരുമേനിയുടെ തടവുകാരിയായിരിക്കുകയായ് റ
പ്പം ഇരിക്കുന്നത് അനുചിതമാണെന്നു വ്യസനിച്ചും ഉണ
ത്തിച്ചുകൊള്ളുന്നു.

ക. രാ:— നമ്മുടെ മോഹത്തെ സാധിപ്പിച്ചാൻ നീ ഇപ്പോഴു
ന്നു എന്ന ഭാവത്താൽ അറിയുന്നവനാൽ ഇവിടെ ഇരിക്കു
ന്നതിന്നു വിടവായമില്ല. നിന്റെ പിതാവിന് അറിയത്തക്ക
വരാജ്യം തിരികെ കൊടുത്തു കളയാം. ഇങ്ങി വരാം.

ശീതം നന്മ. കമാരി—അറിയാമോ.

പല്ലവി.

പ്രാണനാശം! കരേണി! ഹി വാ, വാ വാ സന്ദി!

അനുപല്ലവി.

മുഷാകുലിമണി! ഹി നാൽ ഭീനനാമി മാമനെ

താണനം ചെഴ്യിടകിനു

മാനിനി! നിൽ കൃപയാമെ

പ്രാണാക്ഷേ ചെഴ്യിമേനി

(പ്രാ)

ചരണം.

ചന്ദ്രശക്തി ചൊല്ലെ! ദേവിശാമിനി! സുഖിയെ!

സന്തതം ഭിന്ന നിനച്ചു

അനു അനു വചയ്ക്കു

വെന്തിട്ടും ഞാൻ നിന്നാലിന്നു.

(പ്രാ)

സാരം:— നിന്തിരുവടി എന്ന തെറിധരിയായാണ്. അച്ഛൻ രാജ്യം തിരികെ കൊടുക്കാതിരുന്നാലും ഏതൊ പ്രാണമൊ നി വെള്ളത്തുന്നതായാലും വേണ്ടതില്ല.

ശീതം നൃഗം കാശം—ഏകരാജം.

പല്ലവി.

മുത്തമെ വരിച്ചുനാൽ തന്നെ കൈവെടിഞ്ഞു

അനുപല്ലവി.

നിന്തിരും പോയില്ല ചെയ്യാൻ മിന്നതാമിറയ് നിനച്ചാൽ

നിന്നടി മേൽ തന്നാലോ നേന്മാ ദേവതാലയം

(മുത്തമെ)

ചരണം.

പ്രാണനാഗ നാരിട്ടമേൽ ദേവനാഗനെ യൊഴിച്ചു

വാനമ്പർ കോൽ വന്നാലി മാറിനിൽ കിട്ടാനും.

(മുത്തമെ)

ക. രാ:— (കോപത്തോടെ) നിന്റെ നാഥനെ എത്തിച്ചു തരാം— അച്ചന്റെ തല കൊണ്ടുവരുന്നാൽ 12000 ഉറപ്പി ക കൊടുക്കുമെന്നു പ്രസിദ്ധംചെയ്തു കളയാം. ആരാണ് വിടെ?

ആർ:— (പ്രാവശ്യം) ഏറാൻ.

ക. രാ:— നിനച്ചു ഇവളെ എത്തിനെ പിടികിട്ടി?

ആർ:— മഹാരാജാവേ! അനന്തശയനരാജാവിന്റെ വിവരങ്ങൾ ഗോപ്യമായി അറിഞ്ഞു വരുവാൻ എന്നെ അയച്ചിരുന്നു. അവിടെ ചെന്നു റിപ്പോർട്ടുടെ ഗുണഭോക്താവനകൾ മനസ്സിലാക്കി വരും വഴിച്ച് ഇന്നലെ രാത്രി നാഗോധിയിൽ വെച്ച് ഈ രാജകന്യകയെ യദൃച്ഛയായി കണ്ടുകിട്ടി.

പിന്നെ അനന്തശയനരാജാവു കൊങ്കണശന്റെ സഹായത്തോടു കൂടി രീച്ചയായും ഇവിടത്തോടു യുദ്ധത്തിന്നു വരും, എന്ന് അറിവു കിട്ടി.

ക. രാ:— (സാരജിനിയോട്) ഇങ്ങിനെ വേണ്ടകെട്ടി കാശം ഗ്രാമത്തിൽനിന്നു പൊയ്ക്കളഞ്ഞാൽ പിടികിട്ടില്ലെന്നു കേട്ടിരുന്നോ? സിദ്ധായി! മാറ്റ കാരുഷ്യം പിന്നെ വന്നു ബോധിപ്പിക്കാം. കല്പിച്ചതായ ഇന്നാം വാങ്ങി പോകാം.

ആർ:— മഹാരാജാവു ജയിച്ചാലും. (വാങ്ങി പോകുന്നു)

ക. രാ:— ഓ! പൂണ്ണ ചന്ദ്രാനന്ദൻ! നിന്റെ അതിമേന്മയായ

സൗന്ദര്യം നാം കണ്ടിരുന്നില്ലെങ്കിൽ വൈഷമ്യമില്ലായിരുന്നെ. പ്രഥമകൊണ്ടു ഞാൻ യമലോകം പ്രാപിക്കുന്നതിൽ നിന്നു സങ്കടം തോന്നുന്നില്ലയോ? ദേഹത്തിന്നു നാശം വരുമെന്നു മാത്രമല്ല, അതിന്നു മുമ്പായി ചിത്തദമംകൂടി ഉണ്ടാകുമോ എന്നു സംശയിക്കുന്നു. അതിനാൽ എന്നെ ക്ഷമിച്ചാലും.

ശീതം നൃപ. ശകുന—അഭിനാഭം.

പല്ലവി.

നാമിനി ചേരക ബാലവ!

കോമളാംഗി! മധുവാനി!

അനുപല്ലവി.

കാമിനി! നീൻ കനസുരപംഭു

താമിനിയിൽ വേദിയാനം

(നാമിനി)

ചരണം.

താമസ കരതേ കന്യേ! നീ

കാമിനി കേരളകന്യേ!

കാകനയ ചോരിയുന്ന മേ

പ്രേമസാരസിധി കാന്യേ!

(നാമിനി)

സാരം:— കല്പിച്ചതൊക്കെ കേട്ടു. ന്യായമായും യുക്തിയായും സംസാരിക്കുന്നത് അങ്ങനെയല്ലെന്നില്ല. ഞാൻ എന്തുണർത്തിക്കൂട്ടട്ടെ!

ക- രാ:— മേ ജഗന്മാദാദന! വിപരീതം പറയാതെ എന്നിങ്ങു ജീവദാനം ചെയ്യാലും.

സാരം:— അവിടുത്തെ അഭിലാഷം സാധിപ്പിച്ചാൽ ഏന്നോടു വാത്സല്യമുണ്ടാകും തീർച്ചതന്നെ. പക്ഷെ സദാചാരപാതിവ്രത്യങ്ങൾക്കു ഭംഗം ഞാൻ വരുത്തുന്നു. ഇവയ്ക്കു ഭംഗം വരുത്താതിരുന്നാൽ ശാശ്വതമായ സൽഗതിയ്ക്കു ഹാനി വേിക്കുന്നതല്ല. ഇവിടുത്തെ വിരോധം സമ്പാദിക്കുന്നതായാൽ ഒരു സമയം ഈ നശപരമായ കാരണാശം വരുത്തുമായിരിക്കാം. രാജാവേ! നീതി വിട്ട് ഏന്നോടൊന്നും കാട്ടാതിരിപ്പാൻ അപേക്ഷ.

ക- രാ:— നീതി എന്നും ഞാൻ കാക്കിക്കുന്നവനാണ്. ഏങ്കിലും, കാമദേവന്റെ പ്രഭയായ എന്നിങ്ങ് അവനെ അനുസ

മിറ്റാനേ തരമുള്ള അവന്റെ നിഷ്ഠയും ഇത്ര എന്നു പറയാൻ
 നില്ക്കും. അവനെ സംതോഷിപ്പിച്ചപ്പോൾ പ്രവൃത്തിയുണ്ടാകാൻ എ
 ന്റെ മറയും ന്യായവുമായതില്ല. അധികം പറയാൻ സമ
 യം ഇല്ല.

സാരം:— ഇതിൽ ന്യായവും, യുക്തിയും ഉണ്ടെന്നു വേറൊരു തോ
 നുന്നുണ്ടോ?

ക. രാ:— (കോപാത്മകമായി) ന്യായവും, യുക്തിയും ഞാൻ കാ
 ട്തിത്തരാം. നിന്നെ ഞാൻ വിട്ടുകൊള്ള. ഇവിടെ വാ! രാജ
 ദ്രോഹിണി!

സവ:— (പ്രവേശിച്ച്) ഓ! ഹോ! വാക്കറി ശബ്ദം കേൾക്കിയില്ല
 ന്ന. പിത്തബാധയാണെന്നു തോന്നുന്നു. ഇവിടെ കറുത്തു
 നിന്നാൽ ഏല്പാം അറിയാം. (കറുത്തു നിൽക്കുന്നു)

ഗീതം നൃത്തം പെരുത്തു—രൂപകം.

പല്ലവി.

സാരം:— ഉത്തരം വാക്കറിവന്ദൻ
 സാധുക്കൾ കിട്ടിയില്ല.

അനുപല്ലവി.

രൂപകം 'കന്നട' രീതിയിൽ കർമ്മയന്ത്രം?

വണ്ഡം.

ക. രാ:— ഓ! എന്തിനാണിതൊക്കെയും ഉണ്ടാക്കി
 സൂക്ഷ്മത കാട്ടിയെന്നു നോക്കിയാൽ
 വിട്ടിട്ടു കിട്ടിയിട്ടുള്ളതോ
 വെട്ടിട്ടു കണ്ടു കിട്ടിയതോ?

(വാർ ഉൾപ്പെടുമ്പോൾ)

സാരം:— അത്! മഹാദേവ! (വിശ്വാസം)

സേവ:— (ചാടി രാജാവിന്റെ കൈ പിടിച്ചുകൊണ്ട്) മഹാ
 രാജാവേ! അതെ, അതെ ഈ വൃത്തിയുടെ കൈകൊ
 ണ്ടു രാജാവിനും മലിനപ്പെടുത്തുക.

ക. രാ:— (വാർ ഉൾപ്പെടുമ്പോൾ) സേവക! ഈ ശാഖ കൊ
 ത്തെറിയ കിട്ടിയ കടശാസ്ത്രവുമായി ഗോപ്യമായി കൊ
 ണ്ടുപോയിതല വെട്ടിക്കുറുത്തുവാനായി മന്ത്രി വേണ്ട എപ്പോഴും
 ഉൾപ്പെടു.

സേവ:— കല്പനപോലെ.

ക- രാ:— (പോകുന്നു)

സേവ:— (സാമഞ്ചിനിയോട്) നട്ടാ, നട്ടാ താമസിക്കുന്നു.

സാര:— ഛാ പരമശിവനെ! (വിചാരിച്ചു നോക്കുന്നു)

(ശബ്ദപരമ്പര പോകുന്നു.)

—o—o—o—

അങ്കം 5. രംഗം 2. കടശാലിപ്പട്ടണം.

കലയാളി:— (സാമഞ്ചിനിയുമായി പ്രവേശിക്കുന്നു.)

കല:— നിങ്ങൾക്കു രാജേഷ്വരനെന്നു കേൾക്കുക. മനസ്സിലാ അല്ലെ? സ്രീ മുതിർന്നാൽ ബ്രഹ്മാനം തട്ടത്തു കൂടാ. രാജാവിനെ വേളികഴിപ്പാൻ വേണ്ടി കാളിയും, കൂടിയും ഏതു ഏതു പ്രാർത്ഥനകൾ രാജാക്കന്മാർ കഴിക്കുന്നു. നിങ്ങൾക്കു ശക്ത കർമ്മ യമിയ്ക്കാം.

സാര:— മധുരമത്താഴ പ്രിയമുള്ളവർക്കു ശക്ത നന്നു. അതല്ലാത്തവർക്കു?

കല:— അതല്ലാത്തവർക്കു ഇതാണ്. (ഇടിപ്പാൻ ഭാവിച്ചു നോക്കുന്നു)

സാര:— അയ്യയ്യോ അതന്മാർക്കു! നീ എന്തെ വെട്ടിക്കുത്തോ?

ഗീതം ൩൭. പദ്യം—ആമിതാമരം.

രാണോപദേശം പ്രാണികൾക്കു കാണാം

കയ്യെഴിയിൽ ചെറുപ്പം ശക്തരായിരാം

(രാ)

പ്രാണനികൾ രാ പോകരുമായി

ശ്രോണികൾ പ്രിയരായെന്നു മെൽകൂടി

(രാ)

നിഹിതവരിയുടേവൻ കയ്യെഴിയെ

പദ്യവിദ്യകൾ സന്തതം വേദം

(രാ)

കല:— എന്തു ഞ സുഖവടി! കന്നടരാജൻ നിനക്കു ഒന്നാംതരം ബന്ധുവായിരിക്കും.

സാര:— ദൈവമേ ദൂരിതവചനം പറയാതിരിക്കുന്നു.

കല:— വായാടിത്തരം മതിയാക്കൂ. നട്ടവേഗം.

സാര:— അയ്യോ! എന്റെ ജീവനാണി വെള്ളത്തു നീക്കം മുമ്പുള്ള സമയം ധൃതവാക്കത്തേ! നാമം ജപിക്കട്ടെ.

കല:— പിശാചവ! നാമം ജപിക്കുന്നുമാ? ആയോടേതു്. ഉവന ദാസന്മാരായോ? നിന്നെ നാനാവിധ ദേവതകൾ ചെയ്തതി

ഞൻ ശേഷം കൈകാലുകൾ താഴ്ന്നതാഴ്ന്ന തുണും തുണമാക്കി കഴുകിന് ഇട്ടു, ഇട്ടു കൊടുത്തതിൽപ്പിന്നെ മാത്രമേ നിങ്ങൾ ജീവാനാ! വഴങ്ങുകയുള്ളൂ കരുതിയൊരു ദൃഢം!

സാരം:— ഭരതം രാജ്യത്ത് കഴിഞ്ഞിട്ടു.

കുലം:— കുപ്പിൾ ഞാൻ കററിത്താരം. (ഇടപ്പാൻ ഭാവിപ്പുന്നു)

സാരം:— ഹോ ദയാനീഡേ! മരണമൊ അടുത്തു) അതിനുമുമ്പായി ഈ ദ്രോഹാലോടി സമീപിച്ചുണ്ടാമോ? ഹോ പ്രാണനാഥാ! നീ! ഏതെന്ന തിരഞ്ഞു നടക്കേണ്ടതില്ല. കഷ്ടപ്പാടമില്ല.

പ്രാണശാ! നീ എന്തിന് എന്റെ മേൽ നില്ക്കുന്നു. നീ വ്യസനിച്ചു. ആശ്വസിച്ച്, ആശ്വസിച്ച്. ഈ മഹാ വാപി നിയെ സ്നേഹിച്ചയാൾ നിന്നെ വ്യസനിപ്പാൻ സംഗതിയായി. ജീവനാഥാ! നീ എന്നെ വിവാഹം കഴിഞ്ഞില്ല!

കുല:— മതി മതി, നിലാവുകൾ പട്ടിപ്പാലെ ചിലക്കുന്നത്.

നീ ആരാധാന സംസ്ഥിതിയെക്കുറിച്ച് തല ഇടക്കം പറഞ്ഞോ?

സാരം:— അന്യകാലമടക്കമായ ജനകീയപ്രായസ്സനു കഴിവാൻ സമയം താമസം.

കുലം:— ഇതിനെ നോക്കണോണം രണ്ടുപ്രകയിട്ടു. ഏതെങ്കിലും ഒരുയിക്കൊ. ൨൦൦. ഷണ്ണം, ഷണ്ണം.

ഗീതം നൃപ. കണ്ഠാഭിനവ—രൂപകം.

പല്ലവി.

ကလေး:— ခုနကကလေးက ခုနကကလေးက ခုနကကလေးက ခုနကကလေးက ခုနကကလေးက

അനുപമി.

ഭൂമിയിൽ പ്രജാധിപത കൈവരിച്ചാൽ (49വാടി)

ചരണങ്ങൾ.

ഭരണകാര്യം: വിജ്ഞാപനം ചിതറയച്ചു നിൽക്കുന്നവർക്ക് പ്രതിവാദം വെട്ടിയും നോക്കാം! (മുഖാന്തരം)

၁။ အထွေထွေ အကျဉ်းချုပ် အကျဉ်းချုပ် အကျဉ်းချုပ်
 ၂။ အထွေထွေ အကျဉ်းချုပ် အကျဉ်းချုပ် အကျဉ်းချုပ် (အကျဉ်းချုပ်)

— മതിയാക്ക. മതിയാക്ക. വാ ഇവിടെ. കീഴക്കു തിരിഞ്ഞു

കുലം: മതയാക്ക, മതിയാക്ക, വാ ഇവിടെ, കീഴക്കു തിരിഞ്ഞു
 മുട്ടിക്കുതി നില്പു, വല്ലതും പറയാനുള്ളതുകിൽ പറഞ്ഞാൽ.

സാരം:— (മൃച്ഛത്തി തൊഴുതുകൊണ്ടു) ഹാ! സർവ്വജ്ഞകാ. നീ
 ബാലിഷനു കീവനെ നല്ല! ആ കീവനു സന്തോഷത്താണോ

യി ഭവനാസനായും തന്നെ ഞങ്ങളുടെ സ്നേഹമാകുന്ന പുണ്യവികസിമ്യ പാലത്തെ ജനമേവിപ്പാനിടയാകുന്നതിന്നു മുമ്പായി ഞങ്ങളെ നീ ചേർപ്പെടുത്തുന്നു. ആ ഹാ മമ സ്വാമിൻ! മാനുഷബുദ്ധി ഏതു കേമമായിരുന്നാലും തുല്യം. ഞങ്ങൾ ഞങ്ങളുടെ നല്ലതു എന്താണെന്നു നിന്നുടെ ബാവിഞ്ഞു കൂട. നിന്നിൽ ഞങ്ങളെ ചേർപ്പാനാ, നിന്റെ ഇഷ്ടത്തെ നടത്തിത്തരവാനുമായി യാചിച്ചുകൊണ്ടിതാ ഈ ദാസിയുടെ ജീവനെ തൃപ്താക്കേണ്ടി സമർപ്പിക്കുന്നു. ശിവാ! ശിവാ! ശിവാ! ശിവാ! ശിവാ! ശിവാ!

കല:— (തലപിടിച്ചു താത്തികൊണ്ടു) തല ഉയർത്തേതു. (വെട്ടാൻ ലാക്കെടുക്കുമ്പോൾ)

കരടി:— വേദശാസ്ത്രങ്ങളുടെ പെട്ടെന്നു കലയാളിയുടെ മേൽ ചാടി വിന്നു പാടിമു കൊല്ലുന്നു

കല:— അയ്യോ, അയ്യോ അമ്മാ! രക്ഷിക്കുന്നേ.

സാര:— ദേവാ! ദേവാ! ഒരു ദുർമ്മാനാ കാണുന്നായല്ലോ.

(ദ്രമിച്ചു ചാടി മുഖിയായി വരുന്നവൾ പിന്നിൽ കൂട്ടം വീടുന്നു)

സാര:— (ദ്രമിച്ചു തിരിഞ്ഞു നോക്കിക്കൊണ്ടു) മഹേശാ! നിന്റെ കരുണയാൽ കലയാളിയിൽ നിന്നു തപ്പിപ്പിഴച്ചു ഈ വഴിയായി പോയാൽ ഏവിടെ ഏതുതാമാ?

(പോകുന്നു)

അങ്കം 5 രംഗം 8 മൃകാംബിക—സൗവർണ്ണികതീർത്ഥം.

(തീർത്ഥാടിയതിന്റെ ശേഷം കലയാളി വോണി എന്ന ദാസിമാരും രത്നകാന്തിയും തിലകാദികൾ ചെല്ലുന്നു)

രത്ന:— (ആത്മഹതം) ആചാര്യരുടെ ഭൂമി വായിക്കുമ്പോൾ ഞാൻ പറഞ്ഞതെല്ലാം ശിലാമേഖലയായി കത്തിയ കോമള രാജനോ, ഏനും ഏന്നെ അടിമയായി പൂട്ടിവെച്ചാൻ ഉത്തരമില്ല കന്നട ഉപാഭാവിനോ, മാറിയാസംപൂരിയിലെ കമ്മീഷൻ പട്ടണത്തിൽ അയയ്ക്കവിനോ, ഏന്റെ സാത്തത്ര്യം സമർപ്പിക്കത്തക്കവണ്ണം വിശേഷം തന്നെ.

ശീതം നന്ദം. മിഹാഷ്—ആദിരാജം

പദ്മവി

ഇമ്മഹിയിൽ മേതുലായ്
മരിച്ചുവീ മരിച്ചാലോ.

(ഇമ്മഹി)

അനുപല്ലവി

സ്വാതന്ത്ര്യമുണ്ടാകാതെ മരണമടക്കി
മേതുലായ് ഇല്ലാതെ.

(ഇമ്മഹി)

ചരണങ്ങൾ.

കേവലം മുട്ടിയിട്ടു കിടന്നുവെച്ചിരിക്കാൻ
നീവനും വൃതമല്ലോ.
എൻ സഹിഷ്ണുതയ്ക്ക് സന്തതം മേളിച്ചു
വർണ്ണമേളിച്ചാലോ.

(ഇമ്മഹി)

(ഇമ്മഹി)

മാതാപിതാക്കളായ ആധീനത്തിലാണെന്നതിൽ അവരുടെ ശാസനം എത്ര! അങ്ങാട്ടു പോയിട്ടുള്ള, ഇങ്ങാട്ടു പോയിട്ടുള്ള, തന്നെച്ചു ജന്മനാൽ പോയിട്ടുള്ള. ആസകലാൽ രാജസന്താനങ്ങളും തടവുകാരും സമം.

കുമാ:— സഖീ! മൈകാന്തി! സൗഖ്യത്തിൽ തീർത്ഥാടനത്താൽ സന്തോഷമല്ലേ വേണ്ടതു. വിടന്നു എന്താണ് ഒരു ആലോചന.

മോ:— അച്ഛന്റെ രാജ്യപോയ വ്യസനമാണ്.

തോ:— എനിക്ക് സ്വാതന്ത്ര്യത്തോളം വലിയതു കൂടും ഇല്ലെന്നു വെച്ചപ്പോഴും പറയാറില്ലേ?

കുമാ:— മോനിക്ക് ഏതെങ്കിലും വെറുതെ പറയണം.

മോ:— കുമാരംബാ! നമ്മുടെ സ്നേഹിതന്മാർ നമ്മുടെ നോക്കി അമ്പലത്തിൽ നില്ക്കുന്നുണ്ടായിരിക്കാം.

തോ:— അവർ നമ്മുടെ ചൊൽപടിക്ക് നില്ക്കുന്നു, മററൊന്നാണ്.

കുമാ:— ചെന്നു പട്ടണത്തിലെ ഡോമാചാരിയായും മൂടി നമ്മുടെ മദനസുന്ദരിയുടെ ചൊൽപടിക്ക് നിന്നിരുന്നതു.

തോ:— അതാണു പറഞ്ഞതു. മോനിക്ക് എല്ലാറ്റിലും ചാപല്യമാണ്. അമ്പലത്തിൽ ചെന്നാൽ ആരേയും കണ്ടു ഭാവം തന്നെ കാണിക്കുക. എന്തിനും ഉടനെ ആട്ടവും പാട്ടും ഇ

ടങ്ങുന്നു. എന്നാൽ രസികന്മാരെ ഭാവചേഷ്ടകൾ കൊണ്ടു മനസ്സിലാക്കാം.

ഭവഃ—തെക്കാനി! നോക്കു നോക്കു രാമൻ ഇതാ കാട്ടിൽ കൂടി വരുന്നു. ആഴ്ചയിൽ ഗോസായിയാണ്.

(ഗോസായി വേഷത്തിൽ സാരഞ്ചിനി പ്രവേശിച്ചു)

ഗോസാ:—സീതാനാം. സീതാനാം.

തൈ:—(സൂക്ഷിച്ചു നോക്കിട്ട്) (ആത്മഗതം) ഇതു സാരഞ്ചിനി യാണല്ലോ? വേഷമെന്നയായി നടക്കയാണെന്നുണ്ടോ! (ചിരിച്ചു കൊണ്ടു പ്രകാശം) ഓം, ഓം! എന്നെ അറിയാമോ?

ഗോസാ:—അറിയാം. സാദാ വരുകൊണ്ടു നിങ്ങളുടെ കൂട്ടാര്യം മനസ്സിലായി.

തൈ:—സരസിമാദാ! ഇതു വേറെ ആരും അല്ല. എന്റെ സോദരി സാരഞ്ചിനിയാണ്.

കച:—ആരോ! ഞാൻ പ്രേമ ഗോസായിയാണെന്നു കരുതിപ്പോയി. (സാരഞ്ചിനിയോടു) സാരഞ്ചിനി. മഹി, മഹി. ഈ നാറി വരിച്ചു വരും അഴിഞ്ഞു. ഇതാ ആയിരം ഉറപ്പികളുടെ ബനാറസ്സ് വടവ.

തൈ:—ഇപ്പോൾ ധരിച്ചു വരും അഴിഞ്ഞു കളിക്കട്ടെ ഭവ.

ഭവഃ—അതാണു നല്ലത്. എണ്ണയും വാകയും ഇവിടെത്തന്നെ യുണ്ടു്!

സാര:—നിങ്ങൾ ബുദ്ധിമുട്ടേണ്ട. ഉടപ്പ് ഇപ്പോൾ ഉള്ളതുതന്നെ മതി.

തൈ:—ആലാചനയൊന്നും വേണ്ട. ഞങ്ങളുടെ കൂടെ ചേരുന്നോള.

സാര:—ഏന്റെ പ്രാണൻ കളവാൻ ഇടയായാലും നിങ്ങളുടെ കൂടെ കാൽ നാടികുപ്പോലും ഞാൻ സ്ഥാവരസം ചെയ്തയില്ല. നിങ്ങളോടു വിശേഷവേഷം പാരയമുത്. മൃഗമൃഗ! പാവശങ്കരി! ഒരു രാജകുമാരി ഈ സ്ഥിതിയിൽ എത്തിച്ചല്ലോ എന്ന് രാജാ ആൻ അൻ വൃശനിശ്ചിത.

തൈ:—ഒരു രാജകുമാരി ഈ സ്ഥിതിയിൽ എത്തിച്ചല്ലോ എന്നോ ഈ ഞാനും വൃശനിശ്ചിത.

സാര:—ഇതൊക്കെ കേൾക്കാറായത് എന്റെ പാവപലം. ഞാൻകാണി! നീ എന്റെ ജ്യേഷ്ഠത്തിയായിരിപ്പാൻ പാടില്ല. ഫേദാസിമാരേ! നിങ്ങളുടെ വാക്കുകൾ കണ്ണുനീർവഴിയായി നീങ്ങിയെടുത്ത ചുരുളുള്ള കാറ്റുകൂടി വിഷത്താൽ നിറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

ഞാൻ:—സമീകര്യ! ഇവരുടെ ധിക്കാരം നോക്കുക.

കുമാർ:—നിന്റെ അനുജത്തി അല്ലായിരുന്നെങ്കിൽ ഈ വേദശ്രീയുടെ നാവു ഞാൻ പറിക്കുമായിരുന്നു.

ഭവാന:—അമ്പട്ടി കേൾ! നിന്റെ നാക്കു നീട്ടുവാ ഇത്! ഓപ്പ! ഞങ്ങൾക്കെന്താണെടി നീ കുറവു കണ്ടത്. നിന്റെ കണ്ണിൽ മണ്ണിടാത്തതോ?

ഞാൻ:—അതു ഞാൻ തന്നെ ഒന്നാമതായി ഇട്ടു കളയാം. (മണ്ണു വാരി എറിയുന്നു.)

സാര:—പിശാചുക്കളേ! പട്ടകലടകളേ! എന്നിങ്ങനെ പ്രാഢിരുന്ന (കാട്ടുന്നു)

ഭവാന:—നീ എവിടെയുണ്ടാണി കാട്ടുന്നത്? ഞങ്ങൾ ദേവദാസിമാരാണ്? പട്ടകലട നീയാണ്.

ഗീതം ൭൦. നാമനാശക്രിത—അധികാരം.

പല്ലവി

വിട്ടിട്ടുമാ നിന്നെയിന്നിഹ വിട്ടിട്ടുമാ?

അനുപല്ലവി

സ്നേഹ ഏരിയം വെട്ടെ നിന്നുക

(വിട്ടിട്ടുമാ)

ചരണങ്ങൾ

നിഷ്ഠരോക്കി വെല്ലും നിന്നുക

പുല്ലിയതെന്നു കാണട്ടെ

വിട്ടുകളനവധി നമ്മോടു കൂടെ

കെട്ടുക വേണമി സ്നേഹയെ നാമിനി

(വിട്ടിട്ടുമാ)

തന്നവേനായിട്ടെന്ന കന്നടേശനെ വശിച്ചു

ഉന്നത പരവിയിലിന്നിരിക്കുക നി

അത തെന്നിയെ വോവതു പഴയത.

(വിട്ടിട്ടുമാ)

ഞാൻ:—നോക്കൂ ഓപ്പ! നിന്നെ ഇനി കണ്ടാരുമുണ്ടെന്നിധിയിൽ എത്തിച്ചെ വേറെ ഒരു കാഴ്ചയുണ്ട്.

സാര:—അങ്ങനാ! തെക്കാനി: നീയാണോ ഇങ്ങനെ പറയുന്ന
ത്. ദൈവമേ! 'അങ്ങനാ! വാമ്പാൽ എന്തുചെയ്യും.'

തെ:—വ്യസനമുണ്ടെങ്കിൽ തെക്കുട്ടന്റെ കൂടെ ചേരാം. അല്ലാത്ത
ഭാഗം ബുദ്ധിമുട്ടാണ്! രാജധാനിയ്ക്കു പോകാം.

മോ:—(സൂക്ഷിച്ചുനോക്കി) സഖിമാരേ! അവരുടെ മനസ്സുപാ
ലെ തന്നെയായി പോലീസ്സുകാരൻ ഇതാ വരുന്നു.

പോലീ:—(പ്രവേശിച്ചു) എന്നാണു ഗോസായിയോടു മൃണാലി
കാണിച്ചു പറയുന്നത്.

കാ:—ഗോസ്തായിയല്ല. സ്പീഡാണ്. സാരജിനി, സാരജിനി.
എന്നു കേട്ടിട്ടില്ലേ!

പോലീ:—ഇവളോ സാരജിനി? ഇവരുടെ ചേർ കേൾക്കാത്ത
വർ കന്നടത്തലും അന്നത്തലയനത്തിലും ആരും ഇല്ല.

മോ:—ബസ്റ്റർ ചോറിയും കൂട്ടമാണ് ഇവളെ നിങ്ങളുടെ വ
ശം എല്ലിച്ചതെന്നു തിരുമന്യയെ ഉണർത്തിയൊല്ലോ.

പോലീ:—സാരജിനിയെ പിടിച്ച് എനിക്ക് എല്ലിച്ചതിന്നു നി
ങ്ങൾക്കു മുമ്പം ഞാൻ നന്ദി പറഞ്ഞുകൊള്ളുന്നു. എന്നാ
ൽ അങ്ങനെയൊക്കട്ടെ.

മോ:—ഓ! ഇന്ന് അമ്പലത്തിൽവെച്ചു തെക്കുട്ടന്റെ ആടവും
പാട്ടും ഉണ്ട്. കൂണിച്ചില്ലെന്നു പിന്നെ പറയരുത.

പോലീ:—ആട്ടത്തിന്നു ഞാൻ ഏന്താതിരിയ്ക്കുമോ?

മോ:—എന്നാൽ അമ്പലത്തിൽവെച്ചു കാണാം.

(തെക്കാനിയും രണ്ടു ദാസിമാരും പോകുന്നു.)

പോലീ:—വേഗം നടക്കാം.

സാര:—(നടക്കാതെ ആലോചന ചെയ്തു ദുഃഖിച്ചു നിൽക്കുന്നു.)

പോലീ:—എന്താണ് ഇങ്ങനെ മിടിച്ചു നോക്കിനിൽക്കുന്നത്. ദ
ളാലും തിരുത്താ ഭാഗം ഇനി അററമില്ലാതെ വ്യസനിയ്ക്കു
ണ്ടി വരും.

സാര:—നിങ്ങൾ വിചാരിച്ചാൽ എന്റെ ജീവരക്ഷ ചെയ്യാൻ
കഴിവും ദൈവമേ! എന്നു വട്ടയല്ലവിൻ.

പോലീ:—നിങ്ങളു മരണം വന്നാലിരിക്കുന്നതാണ്! നിന്ന
തിരുചാദത്തിൽ ഏത്തിച്ചാൽ ഏനിക്ക് ഏതു പ്രസാദം കിട്ടും.

സാര:—(ആത്മഗതം) ഇദ്ദേഹത്തിന്നു സമ്മാനത്തിൽ കാംക്ഷയെ അതിനോടു ഇല്ലമല്ല. പോലീസ്സുകാരനല്ലേ (പ്രകാരം) നിങ്ങൾ സമ്മാനം വാങ്ങിക്കൊൾവിൻ ഞാൻ ഇവിടെ അല്പം ഇരിയ്ക്കാം. കാൽ വല്ലാതെ വേദനിയ്ക്കുന്നു. അല്പം ഇരിയ്ക്കട്ടെ?

പോലീ:—ഇരിയ്ക്കാനോ നട നട ശല്യമേ! നടത്തിയ്ക്കുണ്ടെന്നു മരുന്ന് വേണമേ? (ഇടിപ്പാൻ ഭാവിയ്ക്കുന്നു.)

സാര:—അയ്യോ! ഇതിനെക്കൊണ്ടു നിങ്ങൾക്കൊന്നാണു ലാഭം?

പോലീ:—ഏതൊന്നു വിദ്യയിൽ ഒന്നാണിതു? രാജാവിന്റെ ഇഷ്ടത്തന്നു വിചരിതമായി നന്നായ് ബാക്കിയും കാണാം. വേഗത്തിൽ നടക്ക.

സാര:—(ആത്മഗതം) മഹാ കഷ്ടം! നിർമ്മലവസ്തുവായും ജീവനു ജീവനായും ഇരിയ്ക്കുന്ന ഭഗവാന്റെ ശ്രേയശ്ചക്രിയ്ക്കിൽ 'ദേവദാസിമാർ' എന്ന നാമധേയത്തിൽ ഇത്തരം വേശ്യമാരെ, ആടാനും പാടാനും ഇക്കാര്യത്തുകൂടി അനുവദിച്ചുവരുന്നത് എത്രത്തോളം യോഗ്യമായിട്ടുണ്ടാണെന്നു നമ്മുടെ സമുദായകർത്താക്കന്മാർ നന്നായി ഒന്നു ആലോചിച്ചാൽ ബാല്യസ്ഥനാകണമെന്നു അവർ ഗ്രഹിയ്ക്കുണ്ടതാണ്. (ഒന്നു പേജു പോകുന്നു)

അങ്കം 5. രംഗം 4.

കുന്ന കൊട്ടാരത്തിൽ രാജാവു ഇരിയ്ക്കുന്നു.

ക.രാ:—സാരജിനി ഫേതുവാൽ അന്നതശയനം പട്ടിയെക്കുടി അവൾ നമ്മുടെ അഭിപ്രായം സാധിപ്പിച്ചുതുടങ്ങി. അവളെ കലയാളിയെപ്പോൾ കാലപുരിയ്ക്കത്തിച്ചിരിയ്ക്കും. അന്നതശയനൻ കൊങ്കണശൈർ സാധാരണത്തോടുകൂടി വന്നു യുദ്ധം ചെയ്തു നമ്മെ അമാന്തത്തിലാക്കുമോ? “ഭീഷണയാ കിട്ടിയല്ല, പട്ടി കടിയ്ക്കാതെ ഇകുന്നായ് മതിയാവിരുന്നു.”

സേവ:—(പ്രവേശിച്ചു) മേ സൂര്യനേയുംകൊണ്ട് ഒരു പോലീസ്സുകാരൻ ഇതാ വന്നിരിയ്ക്കുന്നു.

കുറു:—നല്ലത് ഇങ്ങാട്ടു വരുവാൻ പറയൂ.

സേവ:—തിരുമൊഴിവിലെ. (പോകുന്നു)

കുറു:—ഈ സ്ത്രീ ആരായിരിക്കും. സാരങ്ങിനി കലയാട്ടിയെ പറിച്ചു എന്നു വരുമോ? അവൾ അതിസാമന്ത്രിയുടെയല്ലേ.

പോലീ:—(സാരങ്ങിനിയിൽനിന്നു പ്രവേശിക്കുന്നു) മഹാരാജാ! ജയ ജയ! ഈ തരുണിയിലെ ഭൂകാംബിയിൽവെച്ചു പിടികിട്ടി.

കുറു:—(സാരങ്ങിനി സൂക്ഷിച്ചുനോക്കി) ഓ! സാരങ്ങിനി തന്നെ. ആശ്ചര്യം പോലീസ്സുകാരനോ ഇവളെ കൊണ്ടു വന്നതിന്നു പ്രതിഫലം വാങ്ങി പോകാം. (കൊടുക്കുന്നു)

പോലീ:—(വാങ്ങിക്കൊണ്ടു) മഹാരാജാധിരാജൻ ജയ ജയ. (പോകുന്നു)

സാര:—(ആത്മഗതം) ഞാൻ കരുതിയപോലെല്ല. ദൈവാധീനംകൊണ്ടു ഭൂപ്പരം ശാന്ത ചിത്തനായിട്ടാണു കാണുന്നത്.

കുറു:— ഓ! ലോകൈക സുന്ദരി! നിന്റെ രൂപലാവണ്യവും ബുദ്ധിവിശേഷവും കണ്ടാൽ കലയാട്ടി എന്നു വേണം, സകല ദുഷ്ടഗുണങ്ങളും നിന്നെ കീഴടങ്ങും. ഞെ പക്ഷമില്ല. നമുക്കു നിന്നോടുണ്ടായ കോപത്തിൽ പരം മറ്റു യാതൊരുതരം രോഷം ഉണ്ടായിട്ടില്ല. എങ്കിലും പൂർണ്ണചന്ദ്രനെ തോല്പിച്ചു മറ്റുള്ള നിന്റെ മുമ്പും, അഴകളു മേനിയും, കാണുമ്പോൾ അതു രീതി നശിച്ചു പോകുന്നു. ഈ സൗന്ദര്യസാഗരത്തിന്നു നായകനായി എന്നെ സ്വീകരിച്ചു മൂടയൊ സൽബദ്ധേ!

സാര:— (ആത്മഗതം) ഉപായത്തിൽ മൂടിയാൽ ഇവിടെ നിന്നു രക്ഷപ്പെട്ടു പോകുവാൻ വല്ല പഴയ കിട്ടമായിരിക്കാം. അല്ലാത്തതായ്, ഇദ്ദേഹം കാണുക എന്നെൻ ശിഷ്യൻ ഇന്നു വെട്ടിക്കൊന്നു. ഇവിടെ ഒരു കൂട്ടം പരായണിതനും. അതിനാൽ, ആർക്കോ സംഭവിച്ചുനില്ക്കുന്നു മാത്രമല്ല, ആവിദ്യയാൽ ഏതെൻ ജീവൻ രക്ഷപ്പെടാനും വരുന്നതാം. എന്തെങ്കിലും ചെയ്യപ്പെട്ടിരിക്കും. ഈശ്വരൻ നിന്നെ മംഗലം നൽകട്ടെ.

കുരാ: — നിന്റെ മറുവടിയായി കാത്തിരിക്കുന്നു. ഭവ്യ ഞാൻ കാട്ടിയ ധീകാരം ഭാത്ത് സുഖപ്പെടുത്തേണ്ട. നാം രണ്ടുവരും ഒന്നാമതായി ഈ ഭീമശക്തിയിൽ കണ്ടതാണെന്നു കരുതാം. കേൾക്കൂ.

ശീതം ൭൧. ഹിന്ദുസ്ഥാനിപ്പോറ്റിലേയ്ക്ക്.

പല്ലവി.

സോമദേവി തവ കരണമില്ലെന്നാൽ

അനുപല്ലവി.

പ്രാണൻ ചോരക്കൽ കവചമണത്രേ

(സോമ)

ചരണങ്ങൾ.

കാമൻ കഠിനമാൽ കണക്കളൻ മേളിൽ

താമരക്കുടി! ഏഴിടുന്ന സംഖ്യം

(സോമ)

കരണമരണേ നിൽ ചരണ ഭാസനാൽ

വരണം മേ സവിധത്തിൽ നന്ദംശി!

(സോമ)

അതെ പരിഭവം മുൻപൊന്നുതാൽ

വിരഹം തീർപ്പിനായെ വിളംബരം.

(സോമ)

സുശീല! മാമൻ കഠിനമായി പ്രമദിക്കുന്നു. ഇതാ നോക്കൂ. ഞാൻ ഏഴിടുന്ന സാമിടുന്നു. ആദ്യ ദേഹം ആസകലാൽ മാമാനയാൽ ദേഹിക്കുന്നു.

സാര: — (ലജ്ജാഭാവം) മാമാരാജാവേ! ഏതാട് ഇത്ര വാത്സല്യമുണ്ടെന്നു ഞാൻ ഇതുവരെ സൂചിപ്പിക്കുന്നില്ല.

കുരാ: — അന്നമെ ഇവിടെയിരിക്കാം. (ഇരിക്കുന്നു)

സാര: — (ഇരിക്കുന്നു)

ശീതം ൭൨. ഹിന്ദുസ്ഥാനിത്താടി—ആഗിതാളം

പല്ലവി.

കുരാ: — കണ്ടാലും നിരയൻ വിദാതയെവിധവും

(കണ്ടാലും)

വഴലാണിട്ടു മേന്മിയെ ചുണ്ടാം മധുരമൊഴിയി

മതിയതിൽ മതിയെ മേവരെ മേപ്പിപ്പി.

ലനാമയയെ പൂണയിനി മേമിമിമി!

(കണ്ടാലും)

ചരണം.

മിനപ്പുറിനെ നിറച്ചിത്താലും താനെ നദിയും

അലിയിൽ നന്ദം ചെറിയ മിമി! നന്മി

ഇണവരെയ്ക്കു കണവനായി അൻ തവ

അണിമിട്ടു മേന്മിയെക്കിട്ടാം പ്രിയം.

(കണ്ടാലും)

സാര:— (ആത്മ നന്ദം) ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ മറ്റൊരുവിഭാഗം ഉപകാരമുണ്ട്. പാറാൻ ശ്രമിക്കൂ (പ്രകാശം) തിരുമന! ഈ മറ്റൊരുവിഭാഗം കാണാമോ?

ക.രാ:— (ആത്മ നന്ദം) ഞാൻ ഏതാണ്? വേണ്ടതു മറ്റൊരുവിഭാഗം കൊടുത്താൽ അതു തിരികെ തന്നിട്ടില്ലെങ്കിൽ വൈഷമ്യമായിത്തീരും. ആദ്യ നന്നായി മനസ്സിലാക്കാതെ മറ്റൊരുവിഭാഗം കൊടുത്താൽ അപായം വരുന്നതും തരികയില്ലെന്നു പറഞ്ഞാൽ സ്തേയമില്ലെന്നും ഗ്രമിക്കും. ആകട്ടെ ഇങ്ങനെ പറയാം. (പ്രകാശം) മോഹനാംഗി! ഇന്നു മുദ്രിതവസമാകയാൽ മറ്റൊരുവിഭാഗം വിംലിൽ നിന്ന് ഉദാൻ നിറുത്തിയിട്ടുള്ളതിനാൽ വ്യസനിക്കുന്നു.

സാര:— (ആത്മ നന്ദം) ഇദ്ദേഹം പറയുന്നത് അസംബന്ധമാണെന്ന് ആർക്കു തന്നെ ഗ്രമിക്കും. (പ്രകാശം) മോഹനാ! ജാലം! എന്റെ അഭിപ്രായം സാധിച്ചിട്ടു തുടങ്ങിയ അഞ്ചു വയസ്സ് പരിശോധിക്കുക.

ക.രാ:— ഏതാണ് കേൾക്കൂ. ഇപ്പോൾ സാധിച്ചിട്ടുണ്ട് ഞാൻ എന്നും സന്നദ്ധനാണ്.

സാര:— തിരുമനിയുടെ ഉദ്യോഗത്തിൽപ്പെട്ടു ദിനംപ്രതി ജാലം തിരുമനിയെ ഉദ്യോഗത്തിൽപ്പെടുത്തും. മിഷൻകളുടെ വിഭാഗം ഭക്തിനായിക്കൊണ്ടു നാനാവിധ അപൂർവ്വ സാധനങ്ങളാൽ ഉദ്യോഗം അവകാശപ്പെടുത്തുന്നു. വിശുദ്ധ സമിതിയെ ഭീനമായിത്തീർത്തുപക്ഷം ഇത്ര കേൾക്കായി ഉദ്യോഗത്തിൽപ്പെട്ടു ജാലം ഏതാണെന്ന് അറിയത്തക്കവണ്ണം വേണ്ടാ പടം അറിയിക്കുന്നു. ഈ ധർമ്മപ്രദങ്ങൾ പരിശോധിക്കേണ്ടുന്ന ഭാഗം ഇന്നുവെണ്ണ അനുഭവിച്ചാൽ വേദകണത്തന്നെ അറിയത്തക്കവണ്ണം ഏതാൻ ചിത്രം അറിയാതെ തൊട്ടുവെണ്ണുന്നു.

ക.രാ:— ഒരു വിശദമായിട്ടു. ഇപ്പോൾ പ്രകാശമാവാം.

സാര:— കൂടാതെ, മറ്റു രാജാക്കന്മാരുടെയും അവരുടെ പുത്ര മിത്രകളുടെയും പടങ്ങളും വെണ്ണുന്നു. മിഷൻകൾക്കു നേർക്കു വെണ്ണ അനുഭവിച്ചാൽ മറ്റൊരുവിഭാഗം കാട്ടിയാൽ അവർക്കു തക്കതായ മിഷൻ കൊടുപ്പാനായി ഏതാൻ

മേമ്പിൽ ഫാമിലാക്കുന്നു. ഇതിനെ ഒരു മണ്ഡലം കഴിഞ്ഞാൽ കൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന ചുറ്റുത്തതിന്നുതന്നെ വേറൊരു ഞാൻ വേദികഴിപ്പിക്കാത്തതും. ഏതെന്നു ഏതെന്നു പ്രത്യേകമായി ഒരു വേദനയും വേണ്ടുന്ന തോഴിമാരോടുകൂടി നിശ്ചയിക്കുന്നു. യാതൊരു പുരുഷനും ഏതെങ്കിലും ജനവാദം ഉണ്ടാകുന്ന ഏതെങ്കിലും വാസസ്ഥലത്തു കടക്കരുത്. ഇനി ഏതൊരു ഇവിടം അധികം നിൽക്കരുത്.

ക.രാ.— സുന്ദരി! വേതിയുടെ അഭിലാഷം സാധിപ്പിച്ചാൽ വേണ്ടി ഉടനെ മരിച്ചു കല്ലാ കൊടുക്കാം.

സാര.— മഹാമാലാഭം! അങ്ങനെ വെട്ടി ഞാൻ നാടി വാങ്ങുന്നു.

ക.രാ.— (മഹാമാലാഭം) നാടി വാങ്ങേണ്ടതു ഞാനാണ് പ്രിയേ! പോയി വിശ്രമിക്കൂ. വേതി തോഴിമാരോടു കൂടി യഥേഷ്ടം ഉല്ലാസിച്ചുകാലം കഴിച്ചാലും. ഇതിലെ ചോദ്യം.

സാര.— (തൊഴുതുചോകുന്നു)

ക.രാ.— (ആരംഭം) ആദ്യം! ഒരു വിധേന കരസ്ഥം അടുത്തു. കാഴ്ച ഇങ്ങനെ കലാശിക്കുന്നത് അനന്തരേണമെന്ന രാജാവാദ്യ നാളാട് ഏതുകഴിപ്പിക്കുന്നതെന്നും. വേദികഴിഞ്ഞ ഉടനെ അടുത്തതിന്നു രാജ്യം തിരികെ കൊടുത്തു കരുതാം.

(കുട്ടൻ വീഴുന്നു)

—o—o—o—

അങ്കം 5. രംഗം 5.

ശിവായി.— (ചിത്രാലംകൃതമായ ഉടുപ്പം) കന്നടരാജാവിന്റെ ധർമ്മത്തിന്നു നിലയില്ല. എത്ര പേർ ദിനം വന്നു കേൾക്കുന്നു കഴിച്ചുപോകുന്നു. ഉടുത്തുടൻ ഒരു മണ്ഡലം കഴിയാറായി. ഇതിലിട്ടു നാലുപേർ ഇവിടം വെട്ടി തോന്നിയ വാസം വാകയാൽ അവരെ കല്ലിച്ചുപുകാം സാരഭദ്രിനി നമ്പൂരാട്ടിയുടെ മേമ്പിൽ ഞാൻ ഫാമിലാക്കി. അവരെ ഏതു ചെയ്താ! സ്ത്രീ പുരുഷന്മാർ ഇനി ഒരു ഉടുത്തു വരുന്നു.

ഭീഷ്മൻ.— (കന്നടരാജൻ ജയ. ജയ. ചാകായിൽ കടക്കാനായോ?

ശിവാ:— വരട്ടെ വരട്ടെ ഈ വിനോദകരമായ സാധനങ്ങൾ നോക്കിക്കൂടക്കവിൻ.

ഭിക്ഷു:— (കാഴ്ചസാധനങ്ങൾ നോക്കി തിരിഞ്ഞിരിക്കുക കടക്കുന്നു.)

ശിവാ:— തിരക്കുതത് തിരക്കുതത്. (പിടിച്ചു തള്ളുന്നു.)

രണ്ടു ഭിക്ഷു:— ശാപ്പടട്ടെ. നോക്കുന്നതു പിന്നെയൊരാം.

ശിവാ:— എന്തോ പറഞ്ഞത്? (ഇടിക്കുന്നു)

ഭിക്ഷു — അയ്യോ! (അകത്തേയ്ക്ക് ഓടുന്നു)

അകത്തുനിന്ന്— പുല്ലിടങ്ങി കൊണ്ടുവര, ഓ! വെട്ടാം, മോക്കു മൂൻ ഇല്ലല്ല! അവിടെ കൊണ്ടുവരുവിൻ. നെയ്യിക്കുന്നതൊ പഞ്ചാമു! പകരിൻ പകരിൻ! അടപ്രഥമൻ പഞ്ചാമവായ സംരതികൻ. ഓ! ഓ! മേയ് മേയ്.

മറ്റൊരു കൂട്ടം— (പ്രവേശിച്ച്) കന്നടരാജൻ ജയ ജയ.

ശിവാ:— മെല്ലെ മെല്ലെ ഭാരതാഭത്തമായി കടപ്പിൻ.

രണ്ടു ഭിക്ഷുസ്ത്രീ:— (പ്രവേശിച്ച്)

ഗീതം. ൭൩. ഭുവനം— ഭൂപകം.

പല്ലവി.

സകലജീവ ജാലങ്ങളിൽ നമുക്കുതോ മേവം

അനാപല്ലവി.

സകലനാഥ! നിൻവിധിയിന്നാവതുജ്ഞാ ശിവനെ!

ചരണങ്ങൾ.

അവധിയിൽ വിചാരിച്ചു അവഗതയെ യോജ്ഞാൽ

അവധിയില്ലാ അഗതിനാഥ! തട്ടെടിക്കൊ ശിവനെ

സക

സാഹസാക്ഷി! സാരണിനി കാണേണ്ടാ മിന്ന

പുരുഷന്മാർ നാരികൾ വേദപുരോഹിതശിവനെ!

സക

ഇന്നലെ സ്വന്താസിദ്ധവാദത്തിൽ ഉദ്ദിഷ്ട പരമേശ്വരനെ എന്റെ പ്രിയതമ കന്നടൻ അധീനത്തിൽ ഉണ്ടെന്ന അറിഞ്ഞു ഉദ്ദിഷ്ടപുരുഷനിന്നു ഗോഷ്ടികാണിച്ച രേഖയെ ഇന്നലെ സാക്ഷ്യമെടുത്താകെ ഹാജരാകാൻ കൊണ്ടുവായി. ഇതൊക്കെ അതി സാധുശാലിനിയായ എന്റെ നായികാ, എന്നെ കണ്ടുകിട്ടുവാൻ ചെയ്യുന്ന വിദ്യകളാണ്. അതിനാൽ ഉദ്ദിഷ്ടപുരുഷനിൽ കടന്നു കരെ കരയുകതന്നെ.

ശിവാ:— ഓ! കൂട്ടാ! പുണ്യാത്മാക്കളായ മഹാമാന്മാക്കൾക്കു
ടെ ചിത്രങ്ങളും മറ്റു വിചിത്രങ്ങളായ കാഴ്ചസാധനങ്ങളും
നോക്കൂവിൻ.

ഭിക്ഷുസ്ത്രീ— (ആത്മഗതം) പ്രിയതമ! നിന്റെ ചിത്രമല്ല ഇ
ത്! നീക്കേ ഇനി ഏങ്ങിനെ കാണാറാകും (കരഞ്ഞുകൊണ്ട്)

ശീതം ൭൪. ഇഷ്ടദാമം— രൂപകം.

വണ്ഡം.

സുന്ദരി! ഞാൻ മിടന്നോരേ വാഴുന്നോരേനെ!

നിൽസമീകിതമുതിർന്നതൊരു തെറ്റിപ്പാർ ഭരണ.

സുന്ദര

ശിവാ:— (ഭിക്ഷുസ്ത്രീയോട്) അമ്മാ! ഏതാണു കരയുന്നു.

ഭി.- സ്ത്രീ— കുറെക്കാലമായിട്ടു കരച്ചിൽതന്നെയാണ് ഏന്റെ
തൊഴിൽ. ഓ! (നെടുമ്പിപ്പുട്ട്) വിധി വിധി.

ശിവാ:— നിങ്ങൾ കടന്നു കേൾക്കണം കഴിച്ചവരിൻ. കാര്യം പി
ന്നെ പറയാം ഉദ്ദേശാലു പുട്ടാറായി.

ഭിക്ഷുക്കൾ— (ഉറപ്പു കഴിഞ്ഞു പുറത്തു വരുന്നു.) യജമാനനു
നമസ്കാരം. സീതാരാം സീതാരാം. (ഭരണനായി പോക
ുന്നു)

(അടുത്തുനിന്നു സദ്യയുടെ വട്ടം പിന്നേയും കേൾക്കുന്നു)

ഭി.- സ്ത്രീ— (പുറത്തു വരുന്നു) ഓ! ഓ! ദൈവദാമ! മമ്മേക്ക

ശിവാ:— അമ്മാ! ഇവിടെ നില്പിൻ. ഓ കലവറക്കാരോ! മ
ണി ആറായി. ഉടു മതിയാക്കുന്നു. ഞാൻ ഈ സ്ത്രീയെ സ്വ
സ്നാനംഗ്ലാവിൽ കൊണ്ടുപോയി വരട്ടെ (പോകുന്നു)

—o—o—o—

അങ്കം 5. രംഗം 6.

—

സ്വസ്നാനംഗ്ലാവിൽ സാഞ്ജിനിയും തോഴിമാരും ഇരിക്കുന്നു.

(കുട്ടൻ വെറുത്തുന്നു)

ശീതം ൭൫! ധീരശങ്കരാഭരണം— മായര.

പല്ലവി.

തോടി—

പഞ്ചരംഗം വാഴും വെളിച്ചി

അനുവല്പവി.

ചഞ്ചലകിളി അഞ്ചിട്ടം കിളി

ചരണങ്ങൾ.

ധന്യതാം കിളി മണവകിളി

കന്നരോജൻ വെണ്മയം കിളി

വഞ്ചി

രണ്ടുപുതായി രണ്ടിട കിളി

സന്തതചിന്തയോട് വെണ്മകിളി.

വഞ്ചി

നാഗമണി— ഈശ്വര! ഈ രാജകുമാരിയുടെ വ്യഥ തീപ്പാൻ
ഞങ്ങൾ ചെയ്തുപോയെന്ന നാനാവിധ യത്നങ്ങളും നിഷ്പലമാ
യി ഭവിക്കുന്നുവെല്ലോ. ഇനി എന്തുചെയ്യട്ടെ.

നാഗ— (പ്രകാശം) പ്രിയസഖി! ഊട്ടുകാലാ കഴിയാറായി.

സാര— (നേട്ടവീപ്പിടുന്നു.)

അന്നപൂരണി— ദേവി!

ശീതം ൭൬- ചെങ്ങുഴി— അരികാളം.

പല്ലവി.

സന്താപമവസ്ഥകളെന്തെ

ചിന്തചഞ്ചലകിളി.

സന്താപ

അനുവല്പവി.

നേർ കന്നടശ്ലോകാനന്തരം വാണിരാം സുഖം

വന്നിട്ടു ശോഭിക്കു റീ.

ചിന്ത

ചരണങ്ങൾ.

നാഗ— താപമേതു ചൊല്ലിയാൽ താപശാന്തി ചെയ്യിരാം

വാചാമയമോ? ഈ മാനം

ചിന്ത

സാര— കിളിയോർവരനെ നഖി ചിന്താമയയായി അർ

ത്ഥസ്വപ്നാഗ്രിതിനിരോധനമേന്താം! മിനഖസുരേന്ദവി.

നാഗ— സഖി! വൃസനം തീപ്പാൻ മാർഗ്ഗമില്ലാത്തതിനാൽ ഞ
ങ്ങൾ ദുഃഖിതകളായി ഭവിക്കുന്നു.

ഭാസി— (പ്രവേശിച്ച്) ശിവായി ഊട്ടുപുരയിൽനിന്ന് ഒരു സ്ത്രീ
യേയും കൊണ്ടുവന്നിരിക്കുന്നു.

സാര— സ്ത്രീയേയോ?

ഭാസി— അതെ.

സാര— രണ്ടുപേരും ഇവിടെ വരട്ടെ. (ആത്മഗതം) ഈ സ്ത്രീ

ആരായിരിക്കും. അതിസമയമായ എന്റെ പ്രിയതമനു സ്പ്രിംഗ് വെച്ച് ഇവിടെ എത്തുകയാണെന്നില്ലല്ലോ.

ശിവാ:— (ഭിക്ഷുസ്പ്രിംഗ് വെച്ച് പ്രവേശിക്കുന്നു) കല്പനപ്രകാരം ഓടുകൾ ഉറപ്പുപോയിൽ ഞാൻ ഇത്രയായി വേഗം ചെല്ലുവെന്നു. ഈ ഭിക്ഷുസ്പ്രിംഗ് ഉറപ്പുപോയിൽനിന്നു കരയുകയാൽ ഇതാ ഉപ്പാക്കിയിട്ട് ഹാജരാക്കിയിരിക്കുന്നു.

ഭി: സ്പ്രിംഗ്— (ആത്മഹതം) ഞാൻ എന്തു വേഷമെടുത്താലും പ്രിയതമ എന്തെങ്കിലും കാരണമായിരിക്കുമോ?

സാര:— നല്ലത്. നിന്നെ പോകാം. ഈ സംഭവം മാറ്റാവുന്ന സമയംവേഗം ഉണർത്തിക്കുന്നു.

ശിവാ:— കല്പനപ്രകാരം. (പോകുന്നു)

സാര:— (ആത്മഹതം) ഇത് എന്റെ പ്രിയതമൻ തന്നെ. സംശയമില്ല. ഇദ്ദേഹത്തിന് ഏതെന്നും മാറ്റുവാനായിട്ടുണ്ട്. ഇവിടെനിന്ന് ഒരു വിധത്തിൽ മാറ്റിപ്പോകാൻ രാമൻ വന്നു വെട്ടിപ്പിടിക്കും. (പ്രകാശം) ഹേ ഭിക്ഷുസ്പ്രിംഗ്! എന്താകിട്ട് ഇവിടെനിന്ന് ഏതെങ്കിലും ഉദ്യോഗത്തിൽനിന്നു കരയുവാൻ സംഗതി എന്നാണ്.

ഭി: സ്പ്രിംഗ്— ഹേ കന്യാകാരന്മാരേ! എനിക്ക് ഒരു മാറ്റം വരുത്തുവാൻ വന്നു. ഞങ്ങൾ ഞങ്ങളുടെ കിടപ്പിൽ വെച്ച് വെട്ടിയിൽവെച്ച് ചില ഞങ്ങളെ ഹേർത്തുകൊണ്ട് വെട്ടിത്തുറന്നു പോകാനിടയായി. അതിൽവന്നു എന്റെ പ്രണയവ്യതികർത്താക്കളെ വിവരവും എന്തെല്ലാം ഉദ്യോഗത്തിൽ എത്തിയപ്പോൾ ആ സൂരികൾക്കു കരഞ്ഞുവെക്കുകയാണ്.

സാര:— അന്നപൂരമേ! നാഗമേ! കരയ്ക്കൽ ഈ സ്പ്രിംഗിനെ ചരിത്രം കേട്ടതിൽ നമുക്കു മാറ്റുവാനുണ്ട്. (ഭിക്ഷുസ്പ്രിംഗ് വെച്ച്) വൃസനിടക്കുന്നു. ഇനിവെല്ലാം വെട്ടിത്തുറന്നു.

ശിരം 99. നാഗനാമകൃതം— അരിതം.

പല്ലവി.

ഭി: സ്പ്രിംഗ്— അന്നപൂരമേ! നാഗമേ! കരയ്ക്കൽ ഈ സ്പ്രിംഗിനെ ചരിത്രം കേട്ടതിൽ നമുക്കു മാറ്റുവാനുണ്ട്.

അനുപല്ലവി.

അന്നപൂരമേ! നാഗമേ! കരയ്ക്കൽ ഈ സ്പ്രിംഗിനെ ചരിത്രം കേട്ടതിൽ നമുക്കു മാറ്റുവാനുണ്ട്.

(അന്നപൂരമേ)

ചരണങ്ങൾ.

ഓം മീനാഭാഭവന്! വിശ്വാസിയേനമേ
 മിന്നതകരവ സിമന്ത സുന്ദരി! (അമനാ)
 ഉല്ലാസമാർദ്ദഭവ! കല്യാണിനിനമേ
 യോഗ്യേനം സർവ്വഗുണമിഹൈവ സാന്നിദ്ധ്യം (അമനാ)
 ഏൻ നൈവകരതിൽ യജ്ഞീഭം വേദനേ
 വഞ്ചനാഭവന്തി! ഞാൻ കിഞ്ചാല്യ മാതിനി! (അമനാ)

ഭയചെന്താ? എന്നെ വേഗത്തിൽ വിട്ടുപോകൂ.

സാരം:— ഓം ഭിക്ഷാത്മിനി! നിശ്ചയമായ അവസ്ഥയ്ക്കു പോ
 വാൻ തിരഞ്ഞെടുത്ത് ചെന്നിരിക്കുന്നു?

സമീപമാരേ! മാരാജാവാന്റെ വിവാഹം നാൾ അ
 ള്ളത്തിരിക്കുന്നുവല്ലോ. ആ ആഘോഷം ഈ സമയത്തേയും ന
 യോടുള്ള! അനുഭവിച്ചു വിട്ടുയരുന്നതല്ലെ നല്ലത്. (തിരിഞ്ഞു
 നോക്കി) വിരോധമുണ്ടാ? നമ്മുടെ തോടിമാരിൽ ഒന്നായി
 ഉണ്ടാ?!

ഭി.സ്രീ:— ഓം സുന്ദരി! തെങ്ങി നടന്ന് ഉപദേശിക്കുന്നതിലും
 വളരെ നല്ലത് ഇതാണ്. ഏതെങ്കിലും ഇവിടുത്തെ തോടിയാ
 കേണ്ടുന്ന യോഗ്യത ഏതെങ്കിലും അനുസരിച്ചു. സെമാ
 യ പാട്ടും മറ്റും അധികമായി ശ്രദ്ധിച്ചു.

സാരം:— യോഗ്യതയ്ക്കു കറുക്കുന്നു തോന്നിപ്പോ. അതു കൂടാ
 തെ പാട്ടു അധികം അറിയില്ലെന്നു പറയുമ്പോൾ കറുപ്പ് അ
 റിയാമെന്നു വരുന്നു. ഒരു പാട്ടു കേൾക്കട്ടെ.

ഭി.സ്രീ:— (ലജ്ജയോടെ നിൽക്കുന്നു)

സാരം:— തോടിമാരേ! ലജ്ജകൊണ്ടായിരിക്കൂ. നിങ്ങൾ ഒന്നു
 പാടുവിൻ.

അന്നം:— തെങ്ങിൻ ചെറിയുടെ ഉല്ലാസത്തിന്നു പാട്ടു മാത്രമല്ല,
 ആട്ടവും ചെല്ലുകയുമാം.

ഗീതം ൭൮. ബിമാക്ക്—അഭിമാമം.

പല്ലവി.

തോടി:— കാമിനിവിധരമേ! അമ്മ ഹൃദയമായ
 പ്രേമമേരും മേ വെക്കുകിളിയെപ്പോ (കാമിനി)

അനുപല്ലവി.

മാനയോത്തനം കേരോൽ പരിപാവി-
 യാമതം ചോരണ കേടമുമാംഗി അഞ്ചം

(കാമിനി)

ചരണം.

പേരോൽ മിഴിയതിനാൽ ഭാിച്ചിരാജ്ഞാൻ
 ചോരിയെഴും പ്രകാരം വെള്ളം

(കാമിനി)

സാരം:— ഇനി ഒരു പാടി കൂടായാ?

മിസ്സി:— ഏതൊ പാട്ടു മോശമാണ്. ഏങ്കിലും കല്പനയ്ക്ക്
 അനാദേയ കാണ്യത്തില്ല.

ഗീതം മുൻ, ബിന്ദാക്ക്—ആദികാളം.

പല്ലവി.

നന്ദനവനകിളിയെ നന്ദവളത്തി
 അനോരനന്ദ വനകിളിയെ.

(വ)

അനുപല്ലവി

സന്ദർശനം മോൻ പൂമ്പാൽകൊടുത്തു വനകിളിയെ

(വ)

ചരണം.

തോത്തും പൊൻകിളിയെ വാരിൽ പാഞ്ഞുവരി
 ന്നും പലവട്ടവും പ്രാണൻ പോകാതെ.

(വ)

മായയുടെ മേവവോൽ കായനാശം വരാതെ
 ന്നായമോയൊരു കൂട്ടിൽ വാഴുന്നു.

(നവവന)

ഏഴ് കണ്ണിനായൊന്ന പൊൻകിളിയാ മേരിക്ക

ഏഴ് കണ്ണിൽ പെട്ടെങ്കിലും മോൻ കണ്ണിലെത്തുമൊക്കാൻ

(വ)

നാഗം:— ഇതാണോ മോശമായ പാട്ട്? മാനോഹരമായിരി
 ജ്ജനം.

അനന്ദമണി:— പ്രിയസഖിയുടെ പാട്ടാണ് ഇനി ബാക്കിയു
 ള്ളത്.

സാരം:— പാടിയെഴുതിയു. എന്നാൽ അക്കിനെ ആയിക്കൂട്ടയാം.

ഗീതം മുൻ. ഹിന്ദുസ്ഥാനി ബിന്ദാക്ക്—ആദികാളം.

പല്ലവി.

അനോര മേയ്ക്കലി കേരോൽ വളത്തിമ

അനുപല്ലവി.

മനോഹരിയായ കച്ചിടം കാലമായി

വണ്ഡങ്ങൾ.

നന്മതിൻ ഹൃദയം അന്നനുഭവിച്ചില്ല
 ഹീനതാം വക്ഷിതൃം വേർപെടുത്തിവിടും.
 എൻസഖി പിന്നീതേ ഭാരതേ പുനരില്ല
 അൻ വചനമിതന്നു ഭാവമുദരിനായി.
 ഇന്നു സാധുഭാസധു കേരണാത്തിഹ
 എന്നകരാരിൽ വന്നുണരൂ കരവം.

ഭാസി:— (പ്രവേശിച്ചു) തമ്പുരാട്ടി! മഹാരാജാവിന് ഇങ്ങ് എഴുന്നള്ളാമൊ എന്ന് അറിയിച്ചാൽ കൊള്ളാമെന്നു അരുളി ചെയ്തിരിയ്ക്കുന്നു.

സാര:— (ഭാസിയോടു) ഓ! വിശ്വാധരില്ല-വരട്ടെ.

ഭാസി:— (പോകുന്നു)

സാര:— പ്രിയ തോഴിമാരേ! നിങ്ങൾ രണ്ടു പേരും ഈ തോഴിയെ സൗഖ്യത്തിൽ വെച്ചാൻ ദൃഷ്ടിവെക്കുന്നു. മഹാരാജാവ് ഏഴുനളയിരിയ്ക്കയാൽ നിങ്ങൾ അല്പാനന്ദം വാങ്ങിനില്പുവാൻ.

നാഗ:— ദേവതീയുടെ ഉല്പാസത്തിന്നു ഞങ്ങളാൽ ഭംഗംവേണ്ട. എന്നാൽ അങ്ങിനെ ആകട്ടെ. (തോഴിമാർ ചിക്ഷുസ്സിയോടു കൂടി പോകുന്നു)

കുര:— (പ്രവേശിയ്ക്കുന്നു)

ശീരം ചുമ. ധീരഭാരാഭംഗം—ആദികാളം.

വണ്ഡങ്ങൾ.

ക്ഷേമമോ ശ്രമേ മൽപ്രേമപാത്രമേ
 താമസമരിഖജായേരേതു.

സാര:— ദീനാക്ഷകാ! നിൻമേനി കണ്ടിപ്പോൻ
 മാനിനിതഹം യ്യാനിനിസദാ.

കുര:— ഒരു സ്ത്രീയെ ഇന്ന് ഉടുപ്പുമയിൽ നിന്നുകൊണ്ടു വന്നതായി അറിവുകിട്ടി. വിശേഷിച്ചുതാനുണ്ടോ?

സാര:— അവൾ നിന്ദാധാരയാണുപാൽ. അവളുടെ കഷ്ടസ്ഥിതിയോളം കരഞ്ഞുപോയതാണത്ര. അവൾ വിശേഷമായ പാട്ടുകാരിയാകുന്നു. നല്ല വാഗ്ഗൈപര്യവും ഉണ്ട്. ഇവളെ നമ്മുടെ തോഴിമാരിൽ ഒന്നായി നിശ്ചയിക്കുമോ?

കുമാര:— ഒരു വിരോധവുമില്ല. ഉടു കഴിയാറായി ഒരു കഴി
യുന്ന മൂന്നാം ദിവസം നല്ല ഒരു മുഹൂർത്തം ഉണ്ട്. അന്നെങ്ക
നമ്മുടെ വിവാഹം നിശ്ചയിച്ചു വാചരം പറവാൻ വന്ന
താണ്.

സാര:— മുഹൂർത്തം അടുത്തിരിക്കുവാൻ സന്തോഷം. ആ ദിനം
കഴിഞ്ഞാൽ ഏതൊരു നേരെയുള്ള സംശയം തീർക്കുമല്ലോ.

കുമാര:— മനോജ്ഞ! പരിഭവം ചേർന്നു. മുദ്രാംഗുലി ഇതിനി
ടെ ആവശ്യപ്പെട്ടപ്പോൾ സംശയിച്ചു ഞാൻ പലതും പറ
ഞ്ഞു പോയി.

സാര:— അതെ, അതെ, സംശയം തീരാൻ കാലമടുത്തു.

ക. രാ:— കണിനിൻ വെണ്മയൊഴൊന്നൊഴുത്തുനിൽക്കാൻ
സന്നതാംഗി! വിട്ടതെത്ര നിശ്ചമോണ്ണായ് സന്ധി!

സാര:— എന്നയെലിന്നതയാൽ കണ്മലികൊമ്പപോ
അന്നഗണ്യമാക്കിനേൻ നിൻ ഉന്നദവിരോധംകൊണ്ട്.

ക. രാ:— എണ്ണിയെണ്ണി നാൾകഴിക്കണമോളൊക്കെ രാപ്പുകൾ
കണ്മലയൊഴിപ്പാൻ വന്നിടേണം നിൻകൂവാ

സാര:— മനവാസിൻ പുണ്യരാഗമിനടിമയിൽ കരസ്കയാൽ
അനുഗമനമെന്നമൊരു ലിന്നതയാട്ടുനിദാ

മഹാരാജാവേ! അന്ധകാരം നീങ്ങി ചന്ദ്രനുദിച്ചു.

ക. രാ:— അതെ അന്നമെ! (ആത്മഗതം) ഇനി യുദ്ധവിഷയ
ത്തിൽ ഞാനെന്തു ചെയ്യട്ടെ. വിവാഹം ഉടനെ കഴിഞ്ഞെ
ന്നു വരികിൽ യുദ്ധം തുടാതെ കഴിഞ്ഞുമായിരുന്നു.

സാര:— മഹാരാജാവേ! എന്താണ് ഒരു വിവാഹം?

ക. രാ:— പ്രിയെ! മഹാനുഭൂതം നാമുടെ വിവാഹത്തിന്
എന്തെല്ലാം ആഘോഷങ്ങളാണു വേണ്ടതെന്ന് ആലോചി
യ്ക്കുകയാണ്.

സാര:— ആഘോഷം യാതൊന്നും വേണ്ട. വിവാഹകർമ്മം മാ
ത്രം കഴിച്ചുകൂട്ടിയാൽ മതി.

ക. രാ:— ആനന്ദമേ! സംഭാഷണം ചെയ്തതൊന്നും മതിയാ
യില്ല. ഏകിലും വേറെ ജോലികൾ ഉള്ളതിനാൽ ഇവിടെ
നില്പാനും തരമില്ല.

സാര:— രാജശിരമാമനേ! അവിടുത്തെ സമയം വിലയേറിയ
താകയാൽ കുറഞ്ഞതൊന്നുകൂടി താമസിപ്പിക്കണമെന്നു പറവാ
ൻ മനസ്സു വരുന്നില്ല.

ക. രാ:— (ഏഴനീറ്റ്) നാളെ കാലത്തുതന്നെ വന്നു കളയാം.

സാര:— (ഏഴനീറ്റ്) ദയപോലെ.

ക. രാ:— (പോകുന്നു)

സാര:— എന്റെ പ്രണപ്രിയൻ ഇവിടെ വന്നുചേർന്നു. മദ്രാ
ശ്രദ്ധയും തരത്തിൽപററി മനസ്സ് നാളെ കാലത്തു വരമ്പ
ഴയ്ക്കു ദൈവകുടന്നയാൽ ഞങ്ങൾ എന്തെങ്ങടിക്കിൽഎന്തും.

(മുട്ടർ വീഴുന്നു)

അങ്കം ൨. രംഗം 7.

കണക്കോ കോട്ടവാതുക്കൽ ഒരു തോടും.

സിപ്പാഹി:— (ചാറാറു കൊടുക്കുന്നു) അനന്തരേണാൻ ഇവിടെ ജ്യേഷ്ഠന്മാരിണെന്നതുകൊണ്ട് ഏങ്ങും പ്രസിദ്ധമായിരിക്കുന്ന നാമുടെ കോവിലകത്തു വിവാഹത്തിന്നു സദ്യയുടെ തിരക്കാണ്. 'ഭൂമി കെട്ടുന്നതെ പെണ്ണാലെ' സംശയമില്ല. വലിയ വപ്പടവും ചട്ടകുപ്പാ മതിയായിരിക്കും ഉണ്ടു തട്ടെപ്പാർ.

(ഉപനയാസനം സാക്ഷിനിരയും സമ്പ്രാസിദ്ധ്യത്തിൽ പ്രാവശ്യമു സിപ്പാഹിയെ കാണാത്തതായത്തിൽ)

ഭ. ദാ:— നമ്മെ കണ്ടാൽ സാക്ഷിനിരയും ഉപനയാസനമാണെന്ന് ആരും ധരിയ്ക്കയില്ല! ബാഗ്ഗാവിൽ നിന്നു പുറത്തു വന്നു ഈ കോട്ടവാതിൽ കടന്ന് ഏങ്ങിനെ പുറത്തുപോകും. നമ്മെ സിപ്പാഹി വിടുകയില്ല.

സാര:— അതിന്നു വിട്ടുവേണ്ട, യെപ്പോടണ്ട.

സിപ്പാ:— (സൂക്ഷ്മിച്ചു നോക്കിക്കൊണ്ട്) ആരാണത്?

ഭ. ദാ:— ഞങ്ങൾ സമ്പ്രാസിദ്ധമാണ്. (അടുത്തു ചെല്ലുന്നു)

സിപ്പാ:— ഈ സമയത്തിൽ നിങ്ങൾക്കിവിടെ എന്തു കാര്യം.

ഭ. ദാ:— ഞങ്ങൾ രാജാവിന്റെ വിവാഹത്തിന്നു വന്നവരാണ്. വനത്തിലിരിക്കുന്ന ചില താപസശ്രേഷ്ഠന്മാരെ അതിലേക്കു ക്ഷണിച്ചു കൊണ്ടുവരുവാനായി തിരുമേനി ഞങ്ങളെ പ്രത്യേകം നിയമിച്ചതാണ്.

സിപ്പാ:— ഈ അകാലസമയത്ത് ആരെയും പുറത്തു വിടുന്നതല്ല.

ഭ. ദാ:— പാടില്ലെങ്കിൽ ഞങ്ങൾക്കു ദോഷമൊന്നുമില്ല. വിവാഹകാലാദികൾ കഴിച്ചു തുടങ്ങുന്നവർ മേൽക്കത്തിണക്കത്തിലല്ലെന്നുള്ളതു കയ്യെടുത്തതല്ല.

സിപ്പാ:— ഏതുതന്നെയായാലും പ്രത്യേക കല്പനയില്ലാതെ വിട്ടയക്കുന്നതല്ല.

സാര:— ഇതാ പ്രത്യേക കല്പന. (മറ്റാശ്ചരി കാണിക്കുന്നു)

സിപ്പാ: - (നമസ്കരിച്ച്) കന്നട മഹാമാജൻ ജയ ജയ. സ്വർ
മികൾക്കു പോകാം. നമസ്കാരം.

ഒണ്ടു പേരും പോകുന്നു)

കുട്ടൻ വീഴുന്നു:

—പാട്ടം—

അങ്കം 6. രംഗം 1.

[അന്നത്തരുന്നാളായിട്ട് ഒരു ഭരതൻ.]

ഭവനഭാസനും } (സത്യാസിദ്ധ്യത്തിൽ പ്രാവീണ്യം)
സാരണിനിയും }

ഭ. ഭാ:— പ്രിയെ! അന്നത്തരുന്ന അതൃത്തിയിൽ എത്തി.

ശീതം വൃന്ദ. ഹിതുസ്താനി ഹൈരവി—ഭൂമിതാമം

പല്ലവി.

കഷ്ടതയെത്ര സങ്കീർണ്ണമേ പ്രണയിനി (കഷ്ടത)

അനുപല്ലവി.

നിഷ്പ്രഭമിതന്നും കടന്ന കാലനാൽ
കഷ്ടനാമിത്ര വാസ്തവമേ പ്രണയിനി (കഷ്ടത)

ചരണങ്ങൾ.

നിന്നുടെ സോദരി കൂടെയെന്നോരനെ
കൊന്നിടയാനായി മൂരിങ്ങേ പ്രണയിനി (കഷ്ടത)

വിനയതലിപ്പവും നീയനുഭവിച്ചു
മണിവാസപല്ലയമേ പ്രണയിനി (കഷ്ടത)

ശീതം വൃന്ദ. ഹിതുസ്താനി ഹൈരവി—ഭൂമിതാമം.

പല്ലവി

സാര:— വിനയമേന്മയ്ക്ക് വന്നെന്നാലും പ്രിയനെ!

അനുപല്ലവി

വന്നതില്ലതിലൊന്നും കന്നിപോലുമെ വാങ്ങാൻ
എന്നുടെ വാമിതുതന്നെ കാശംപ്രിയനെ (വിനയം)

ചരണം

സുരശ്രവണ നിൻ നിനവൊന്നാൽ
 ഉന്നതദിശയിൽ നിന്നെന്ന കരയൊരാൽ
 സഹമിതൊരു പുല്ലുപത്രോപമാകേട്ടാലും

(വിനയം)

ഉ. ഓ:— പ്രിയെ! ഇതു വശസ്തം ഉള്ളതല്ല. കന്നടൻറെ ഇ
 ഷ്ടത്തിന് ഏതൻ കാര്യം പ്രതികൂലിയായി നില്പയാൽ ഏ
 നെല്ലാം ആപത്തിൽ പെട്ടു. അച്ഛനെ സ്ഥാനദാശം സംഭ
 വിച്ച രാജ്യത്തിയായി അനുഭവിച്ചുണ്ടെന്ന സകല സൗ
 ഖ്യമാകട്ടെ നീയെന്നുള്ളവേണ്ടി ബാലി കഴിച്ചു.

സാ:— ഇവിടുന്നു വിദ്വേഷ കട്ടിക്കാതലായിരിക്കെ ഇങ്ങിനെ
 അരുളിച്ചെയ്യരുത്.

ഉ. ഓ:— അതങ്ങിനെയാകട്ടെ. നാം അന്യോന്യം മനസാ വരി
 ച്ച വിവരം പ്രിയയുടെ മാതാപിതാക്കന്മാർക്കുറിച്ചുണ്ടോ?

സാ:— അമ്മയ്ക്കറിവുണ്ട്. അച്ഛനെ അറിയിച്ചിട്ടുണ്ടോ എന്നു നി
 ശ്ചയമില്ല. കോരമുരളനെ ക്ഷോഭത്തി വരിച്ചത്, അമ്മ അറി
 ഞ്ഞു സന്തോഷിച്ചിരുന്നു.

ഉ. ഓ:— നമ്മുടെ കാഴ്ചയിൽ സന്തോഷമില്ലെന്നോ?

സാ:— അമ്മ ഞ്ഞു പാഞ്ഞിട്ടു. അച്ഛൻ യോഗിയും സാമ
 ഗ്രാഹിയുമാണ്. ഒരതിനാൽ ഉചിതം പ്രവൃത്തിയ്ക്കും.

തീർത്ഥയാത്രക്കാർ:— (പ്രവേശിച്ച്)

ശീതം പു. കാപ്പി—പാസ്റ്റ്.

പല്ലവി

ഉദയേശ വാസത്തിലുള്ളൊ കഷ്ട നിമ
 മൊഴൊ പരമേശ മൂലൊ നിമമെന്നുള്ളൊ കഷ്ട

അനുപല്ലവി

ഇന്ദ്രധിരാജിത്തമു കണ്ഠാജനം (മണ്ഡലം)

ചരണങ്ങൾ

കണ്ഠകൊണൽ മുടി മുണ്ടിന്നയുണ്ടിദോ
 നെന്തൊമ്പ്രാമോനൊരു കേവിൽ (മണ്ഡലം)

മാന്യധനം സാർവ്വ നാസ്തോഭാഭിയിൽ
 മന്യമെന്തൊരിച്ച വാണിതം കേവിൽ (മണ്ഡലം)

ധന്യ പുരോഹിതം കേവല വസ്തുവാ
 മൊക്കെ നാൽപ്പിച്ചവരിനില്ല ഉത്തമ (മണ്ഡലം)

(സന്യാസമാരുടെ സമീപം ചെന്നു) നമസ്കാരം സ്വാമി കളെ. ഏവർക്കു ചോദിക്കുന്നു. അങ്ങനെയോ ചോദിക്കുന്നു. വലിയ അനന്തമാണ്. അനന്തമായതന്നെയാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ രാജ്യം. വിടിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതാണ് സ്വന്തമാണ്. വിടിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതാണ്. വിടിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതാണ്. വിടിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതാണ്.

ഉ. ൧൦- അന്യായം. മുഴുവൻ കൈമാക്കി.

സാക്ഷ്യം ഭൂവനദാസനാ (അമ്പലമുക്ക് കടത്തുവഴി)

സാമ:— എങ്ങനെയാണു ചെയ്യേണ്ടതു്

തിയ്യം:— ഇവിടെ നില്പാൻ തന്നെ യോഗ്യനായ ഒരാൾ കണ്ടെത്തണമെന്നു ചങ്ങമ്പുഴയായി പോകുന്നു. നിങ്ങൾ ഇടയ്ക്കുണ്ടോ!

സ്വാമ:— (ആത്മ നന്ദ:) അച്ഛൻ രാജ്യം തിരികെ കിട്ടി മതു
 ഹൈവകരണ തന്നു.

തീരുമാനം:— ഇടത്താഴ് ഇപ്പായിരിപ്പും, അതാണ് നേരം മിണ്ടാ
ത്തതും.

ഉ. മാ: തെ.നാ. അ.നാ.കെ.പി.

തീയമ:— എന്നാൽ അനുചരിച്ചാലും. (നമസ്കരിച്ചു)

உ. சா:- துணை உறுதி. (நாடுமுயற்சி)

തിയ്യം വാഗ്ദാനം: __ (ചോദ്യം)

ഭ. ഭാ: തെൻമൊഴി ഇറിയെന്നാൻ ഭാവം.

സാരം:— നാം രണ്ടുപേരും തനിച്ചു സഞ്ചരിച്ചതിനാൽ പിതൃ
 ഗൃഹത്തിലേയ്ക്കു ചെന്നാൽ നമ്മെ ഏതു വിധത്തിൽ കൈ
 കൊള്ളുമായി?

ശീതം വൃതം. ബിന്ദുശ്ച—കുളിതാഭം.

പദ്യം.

ഉ-ദാ:— ആനമാനവിനായ് ചുവന്നതി

(102-25)

അനുപദ്യവി.

അദ്വൈതം അന്യായമാണ് എന്നു തീർപ്പാക്കുകയും ചെയ്തു.

മുഴക്കിപ്പോയ സഹോദരി വിധിയാൽ നിർത്തം.

ചരിത്രകാവ്യങ്ങളിൽ: പദ്യം.

१ (क) (ख)

ചരിണം.

സാമ:— ഖേദിയാതെപിറന്നാഥാ! മേലിൽ

ചോദ്യോത്തരം: തിരുവനന്തപുരം

ദേവാലയത്തെ മലമ്പുറം നാമം വാണിജ്യം

ചെങ്കോലിൽ ചിത്രം ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

(33)

(ബന്ധിതം ചേർക്കുന്നു)

(കുട്ടൻ വിവരം.)

ചുരുക്കം 6. ചുരുക്കം 7.

இருந்தாலும் சந்தேகம்.

അനന്തരം അദ്ദേഹം തന്റെ സമുദായത്തിനും സമൂഹത്തിനും ഉപദേശം

(മുട്ടാർ ചൊല്ലുന്നു)

അ. ഓ:— നില്പുത്തപാതിയായി എത്താ എന്നു പ്രകാശിച്ചിരി
 ജ്ഞ സമുദാനദസമ്പ്രദായം ഉപയോഗിച്ച് ഇന്നു നമ്മുടെ
 സിംഹാസനത്തിൽ തിരികെ ഇരിക്കാനായി.

ഗീതം പൂർണ്ണമായിട്ടു—ആദിയാളം.

പ്രണ്യസം.

ஸ்த்யுமித்யுதா கதாசலபாடி ௨௦

വർത്തികൾ തിരയുക

உதயநாட்டின் கிராமிகளா

ഒരു അറിവ് നിങ്ങളുടെ...

നീതിവേദിയിൽ അന്നുചിടുക

കേരളചരിതകിഴിപ്പു

കേരള സർക്കാർ

● മതവിമർശനം തടയാം

കേരളത്തിലെ ഏകദേശം

അദ്ധ്യക്ഷൻ അനന്തപ്രസാദ്

സ്വാതിതിശ്വാസികൾ വിമുക്തർ

അഭിപ്രണിയാറാൽ തിരഞ്ഞെടു.

രാജ്ഞി:— ഈ സന്താനം അനുഭവിപ്പാൻ നമ്മുടെ മാനേജർ
 ഏകദേശം പത്തുമാർ കൂടെ ഇപ്പോൾ വന്നുവെല്ലോ.

അ. രാ.—പ്രിയെ! വേദിക്കു നമുക്ക് ആകുന്നതും ആകാ
ത്തതും എല്ലാ പാപമാവാൻ മാത്രം കാരണം.

സേവ:— (പ്രവേശിച്ച്) അനന്തശയന മഹാരാജാധി രാജൻ
ജയ ജയ. കന്നടരാജാവിനെയും അറവധി തടവുകാരെയും
കൊണ്ടു വന്നിരിക്കുന്നു.

അ. രാ:— അവരെ ഇങ്ങോട്ടു കൊണ്ടുവരിട്ടു.

സേവ:— അതപ്പോഴപ്പോലെ. (പോകുന്നു)

സ്വപ്ന:— (തടവുകാരായ കന്നടരാജാവിനെയും പട്ടാളക്കാരേ
യും മറ്റാകാത്തിയെയും ദാസിമാരെയും മറ്റുംകൊണ്ടു പ്രവേശിച്ച്)
അനന്തശയന മഹാ രാജാധി രാജൻ ജയ ജയ.

ക. രാ:— മഹാരാജാവേ! തിരുപാദത്തിങ്കലേയ്ക്കു നമസ്കാരം.

അ. രാ:— ഓ കന്നടശാ! നമ്മെ അന്ത്യായമായി ഉപദ്രവി
ച്ചതു ധർമ്മമായില്ല. ഒരു പെൺകിടാവിനേൽ ഉണ്ടായ കാം
ക്ഷനിമിത്തം ഇപ്രകാരം പ്രവൃത്തിച്ചുവല്ലോ. മനുഷ്യനായാ
ൽ ജ്ഞാനം വേണം. പഞ്ചേന്ദ്രിയങ്ങളെ സദാചാരത്തിന്നു
കീഴടക്കി വെക്കണം. അങ്ങിനെ ചെയ്യാതിരുന്നാൽ മനുഷ്യ
നും മൃഗവും ഭേദമില്ല.

ശീതം പു. തോടി—ആദിരാജം.

പല്ലവി.

ക. രാ:— വാദോവിനം ഗതിമെ

കൃപാ സാഗരമെ! കരു

(ചാദാര)

അനുപല്ലവി.

വാരകനാ ദിവസം

വേദാധ്യയനത്തിന്നു

വിജ്ഞാ പെറ്റുള്ള ഗുണ

വർണ്ണനീയ ഗുണനിയേ!

വേദഗീത നിതിശാസ്ത്ര കോവിട!

തൃതയ സുവേദനവാചു പുകയെ!

മൗരുകയത്തിലൊരു മണിവിളക്കെന്നപോൽ

ധരണിയിലിരിക്കൊരു നാരവാരാദിക്കോ?

മഹസൂര്യനെ! നിർമ്മൂലന മൊരിക്കലിതൊ

രമെത്തനാമിതുകൊണ്ടെന്നതിൽ

അരിയകിവിവനതി സമരസംശൃംഗി

മുഖമൊരു തവപാദനേതി ചെയ്യാതിരിക്കുമോ?

(ശേഷ ശയനദ്രവകെ!—കൃപാസാഗരമെ!)

ചരണം.

അനന്തരം ഹരിനന്തൻ ഗുണഗണ
 മണൻ വിസ്മയ മോഹമരണിത
 ഭക്തപരമാർത്ഥപ്രഭു ചര്യപ്രഭു
 തിപ്പമോന്നാളു മേതികൾ വിഭോ
 അതിപ്രഭു മോദിനിയിൽ നയിക്കുകയും
 മോദമരണിത വന്നിട്ടു നിത്യമോ
 കടമെല്ലാ മേൽമേൽ ചരണ
 മോദമരണിതാൽ വേദപ്രഭുനാഥാ
 കനക വാമിൻ ഗുണമണിനാൽ ചര
 മോദമരണിത ചരണ മണമരണിത
 എന്നു വോധിമ മണവാ നിൽഗുണ
 മണൻ മോദിനാമണകരണിൻ
 നന്ന വിമലമിതിൻ നിനക്കിൻ
 മണ മോദമരണിതനാൽ സുകു
 മോദമരണിതൻ തൻ വിശ്വപാദമണി
 മോദമരണിതൻ മോദമരണിതൻ

(ശേഷശയനഭൂപതഃ!—ഋചാസാഗതൈ!)

അ. രാ:— ആകട്ടെ ഇപ്പോഴെങ്കിലും ബുദ്ധി വന്നല്ലോ. കന്നട
 ശാി നമ്മുടെ പുതിയത് എവിടെ?

ക. രാ: — നമ്മുടെ വിവാഹ വേഷത്തിന്നു പാല ദിക്കുകളിൽ നിന്നും ആടാനും പാടാനും ദാസിമാരെ വരുത്തിയിരുന്നു. ദാസീയോഗത്തിൽ ഇവിടുത്തെ പ്രഥമപുത്രിയുണ്ടെന്നു കേട്ടിരുന്നു. അരമനയിലുണ്ടായിരുന്നവരെക്കൊക്കെ തടവുകാരാക്കി ഇവിടെ കൊണ്ടുപന്നിട്ടു. കൂട്ടത്തിൽ അവളും ഉണ്ടായിരിയ്ക്കും. ഇവിടുത്തെ ദീനായപുത്രി എന്നെ വരികില്ലെന്നു ഖണ്ഡിച്ചു പറകയാൽ കാരാഗൃഹത്തു്ലിട്ടു. അവിടുന്നു ജവനദാസൻ അവളെ ഉപായത്തിൽ രക്ഷപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടു പോയി പിന്നെയും സാഞ്ചിനി ഏറാൻ അധീനത്തിൽ പെട്ടു. ഇത്തവണയും അവളുടെ ചിത്തം ലേശം ഭേദപ്പെട്ടു ക.ണാശ്വരയാൽ വെട്ടിക്കൊത്തവാൻ കലയാളിയെ എല്പിച്ചു. അവനെക്കുറിച്ചു നന്നും രക്ഷപ്പെട്ടു. ഇക്കറിയും അവളെ പിടിച്ച് ഏറുന്ന മുമ്പിൽ എത്താമ്ല. ഒരു മണ്ഡലം കഴിഞ്ഞാൽ വേളി കഴിയാമെന്നു പറഞ്ഞു സപ്തസ്വാമിയിൽ രാമസമ.കി. ഒരു ദിവസം സങ്കോചണം ചെയ്തുകൊണ്ടിരി

ജൂമ്പോൾ ബഹു ഉപായത്തിൽ എന്റെ മോശാലിയെ ക
ള്ളലാക്കി തോഴിനിലയിൽ ബാഗ്ഗാവിൽ വന്നു കൂടിയിരുന്ന
ദുഷകാസനാട്ടു കൂടി അന്നു രാത്രി തന്നെ ഒളിച്ചുപോയ്ക്കി
ത്തു. അതിൽപിന്നെ മാവെട്ടുപ്പുറി എന്നിങ്ങു യാതൊക്കി
വും ഇല്ല.

അ.രാ:— (വന്ദിച്ചുടെ ചെങ്കിട്ടിൽ വാഞ്ഞ ശേഷം) സേവകാ!
തെക്കാനിതടവുകാരുടെ ഇടയിൽ ഉണ്ടോ എന്നു നോക്കാം.

സേവ:— സാമിൻ (പോകുന്നു)

തെ:— (ആലോചന) എന്റെ നിലയില്ലായ്മകൊണ്ടു ഞാൻ
കയ്യത്തിൽപെട്ടു എന്നിങ്ങു അച്ഛനമ്മമാരുടെ ആശ്രയമേ
ഉള്ളു. ഞാൻ ദാസിവശ്ശത്തിൽപെട്ടിരിക്കുന്നു എന്നു കുന്ന
ടൻ അവരെ അറിയിക്കുകയും ചെയ്യൂ. ഇശ്ശാ! ഇനി
എന്താണു വേണ്ടതു! (ഭയപ്പെട്ടു നിൽക്കുന്നു)

സേവ:— എന്തിന്നു ഭയം, നടക്കിൻ.

തെ:— (വിറച്ചു നടക്കുന്നു) അയ്യോ! മാതാപിതാക്കന്മാരുടെ
മുമ്പിൽ ചെന്നു നില്പാൻ ധൈര്യം ലേശം വരുത്തില്ല (അ
ടുത്തു ചെല്ലുന്നു)

തെ:— (കരഞ്ഞു നമാസ്കരിച്ചുകൊണ്ടു)

ശീതം മുൻ. ദുഷാരി—ചാട്ട്.

ബണ്ഡം.

താൻ മുമ്പാകെ തെക്കാനി
പാനേതിനെ ചെങ്കിട്ടാം.
വൃത്തമേലു വാപിചെയ്യൂ
സാദരം ചൊല്ലിക്കൊനി.

(തെ)

അ.രാ:— (വെറുപ്പോടെ) മഹീ. ദുഷാരി!

ശീതം ന്ന. ബ്യാഗ്—ഏകതാമം.

പല്ലവി.

അ.രാ:— താൻ നിന്നെക്കു കൊന്നു മുടയ! ഇനി

അതപല്ലവി.

ധാരിയായിട്ടാകട്ടെ കരളി ശോ!

(താൻ)

മരണം.

ചൊതാം പ്രായത്തിൽ നിന്നാക്കി ചുവടുക്കിടുന്നാൾ

കാലവന്നുമാളു ദാസ്! വന്ദാ നിൻ ശ്ലോ

(താൻ)

തൊക്കാനി:— (ഏഴനീറു നമസ്കരിച്ചു)

ശീതം ശ്മ. ആനന്ദമോഹി—മുഖമിതാമ്രം.

പല്ലവി.

തെ:— ഭാരതീയ! നിർവാചയ്യാതില്ലെ ഗതിമെ

അനുപല്ലവി.

അഗതി എന്തു ചെയ്യേണ്ടിയിട്ടും

മതിയെങ്കിൽ തവ കരുതേണ്ടത്

(മാതാമഹ)

രാജാ:— ഏടി ചൊല്ലൂ! നിന്നെ ഇനി പുത്രിയായി സ്വീകരി
ക്കുന്നതു രാജനീതിയു മതിയാകയില്ല നിന്നെക്കൊണ്ടുള്ള
വ്യഥയാൽ കൊങ്കാണശ പുത്രർ കാലപരിയ്ക്കത്തി നി
ന്റെ അപ്പൂർ ഒരു യോഗിയായതിനാലും നീ ഒരു സ്ത്രീയാ
യതിനാലും നിന്റെ വധം കഴിയുന്നില്ലെന്നു വെച്ചതാണ്.
ഇതു നിന്റെ നല്ല കാലം. രാജസന്നിധിയിൽ നിന്നു വേ
ഗം പോകുന്നതാണ് ഉത്തമം.

അ-രാ:— സേവക! ഇവർക്കും കൂടെയുള്ള തേവടിപ്പട്ടിമാരും
യും നാമുടെ രാജ്യത്തിൽ നിന്നു പുറത്താക്കട്ടെ.

തെ:— (ദുഃഖമോടെ) ഇതൊ വിധി.

ശീതം ശ്മ. ഹിതുസ്താനിമാപ്പി—രൂപം.

പല്ലവി.

പരണത്തിനി തന്നെ തെന്തു ചെയ്യാനാകും ചെയ്യ!

അനുപല്ലവി.

പവിത്രമായ പരിചാപമിതേവ നോക്കേണ്ടത്! (പരണ)

ചരണങ്ങൾ.

ദേവനാമം തരികെ ധനം

പരണ നിനിട്ടതും.

തരണ ഇനി യരണി തനിക്ക്

ചേരതാം മാർഗ്ഗമേതും.

(പരണ)

കരണി: കോമളരാജനെ

പ്രിയനെ നിന്നോന്നോൾ

വിമുഖിയായി കിമവിനിന

മമയകോ ഭവിതുമ്പ!

(പരണ)

സേവ:— അമ്മ! ഇങ്ങിനെ ഒരു യോഗം വന്നുവെല്ലോ. ഇ
തിലെ നടക്കാം.

അ രാ:— കന്നടശാ! തന്നെ പിടിച്ചു കെട്ടി ഇവിടെ കൊണ്ടു വരണമെന്നു, കന്നടം പിടിച്ചുടക്കണമെന്നോ, നമുക്ക് ആഗ്രഹം ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. പക്ഷെ തന്റെ പ്രവൃത്തിയോടെ അതിന്റെ റാലത്താൽ ഇങ്ങിനെ അവസാനിച്ചു. ഏതായാലും ദുഷ്ടനും നീചനും ചിലവു കൂടാണെന്നിന്ന് അർത്ഥമല്ല. അതിനാൽ ജീവപര്യന്തം തനിക്ക് തടവു വിധിച്ചിരിക്കുന്നു. മറ്റുള്ളവരോട് കൊണ്ടു പോകട്ടെ. മന്ത്രിവര! വേണ്ടതു പ്രവൃത്തിച്ചാലും.

ക രാ:— രാജശിരോമാണ! ഈ വിധി ഏതന്റെ ഭാഗ്യവും തന്നെ.

ഗീതം ൯൩. ചലഞ്ചുട്ടി—ആദിരാമം

പല്ലവി.

നേനാ! ഈ വാചിയെ നീ
കൊന്നിപ്പാക്കുവാൻ തോർത്താൻ

അനുപല്ലവി.

ഇന്നതാ നിൻ രാജഞ്ചു
നിശ്ചിന്തം രാജാധിരാജാ! (നേനാ)
ചരണം.

വിചഞ്ചുധി കൊമ്മാക്ക
വ്യാജം ചെയ്യുവാൻ
വായാൽക്കാലാ
ഗുഹിംശിരാ രാജാ! (നേനാ)

സേനാ:— മഹാരാജാധിരാജാ! ദയ കവിഞ്ഞു പോയി. ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ തലവെട്ടി പെരുമ്പരിയിൽ ശുലത്തിന്മേൽ നാട്ടേണ്ടതായിരുന്നു. അതല്ലാത്തപക്ഷം നാക്കരിഞ്ഞ് കണ്ണരണ്ടും കത്തിയെടുത്തു മേലിലിട്ടു പട്ടിപ്പൊറ്റം കൊടുത്ത് ഈ ജനം കഴിപ്പിച്ചുണ്ടതായിരുന്നു.

മന്ത്രി:— സേനാപാത! ഷരമിട്ടു. കാനനത്തിൽ മരിച്ചുപോയു നടക്കുന്ന ദേവിയരനെ നാം വേട്ടയാടിക്കൊല്ലുന്നു. നമ്മുടെ പറമ്പിൽ ഇട്ടിരിക്കുന്ന ആറായെ നാം വേട്ടയാടി കൊല്ലാറുണ്ടോ? ഇല്ല. അതിനാൽ ഇദ്ദേഹത്തെ നാം ഉപദ്രവിച്ചു തരൂ. മഹ.രാജാവിന്റെ കല്പനയെ ശീത്രം നടത്തുന്നതാണു നമ്മുടെ മന.

സോ:— ഈ തല ഏന്റെ വാളിന്നു വലയൊരൊക്കുന്നത് ഇല്ലാതെയായി. കാലദോഷം. എന്തുചെയ്യും! ഹെ സിപ്പായിമാരേ! ഇദ്ദേഹത്തെ കൊണ്ടുവായി ഭേദിച്ച് വെട്ടുവിൻ. മറുജീവരേയും കൊണ്ടുപോക.

സിപ്പായി:— എല്ലാവരും വേഗം നടപ്പിൻ. അനന്തശയനമഹാരാജൻ ജയ ജയ.

ക.രാ:— മഹാരാജാവേ! വന്ദനം. (നമസ്കരിയ്ക്കുന്നു)

(തടവുകാരേയുംകൊണ്ടു സിപ്പായി പോകുന്നു)

അ.രാ:— നമുക്കു പ്രിയപുത്രി സാഞ്ജിനിയുടേയും ഭവനദാസന്മാരും വിവരം ഒന്നും ഇല്ലല്ലോ. അവരെ ദമ്പതിമാരാക്കാൻ ആലോചിച്ചു തീർച്ചയാക്കിയ വിവരം അവരിലാൻ ഇടമുണ്ടായിരുന്നില്ല. കന്നടൻ പ്രസ്താവിച്ചപ്രകാരം അവർ ഞ്ഞുപടരുന്നതായി സമ്പ്രദിയുമാണെന്നിട്ടു ഒരു സമയം ഇഷ്ടമുണ്ടാകാതെയിരിപ്പാനും മതി. അവരെ ഏല്പുത്തിൽ കണ്ടുചിട്ടിപ്പാനുള്ള മാർഗ്ഗം ഏതാ.

മന്ത്രി:— ഇതാ ഈ ക്ഷണം പ്രവൃത്തിയ്ക്കാം. (സേവകന്റെ ചെങ്കിട്ടിൽ പറയുന്നു)

സേവ:— (പോയി മടങ്ങി വരുന്നു)

അ.രാ:— സർവ്വ ദൃഷ്ടിയിൽ സാഹചര്യത്തായാ കരുണ നിധിയുടെ ഭയത്താൽ നമുക്കു മംഗളം ഭവിച്ചു. അതിനാൽ നാം ഈ സദസ്സിൽവെച്ചു സംഗീതാനന്ദത്താടെ കരാ നേരം സിദ്ധ്യാ സഭ വിശിയാം.

അ.രാ:— അപ്രകാരം ആചാരം വിശദമായില്ല.

ഗീതം ൯൪. ഭൂതലോകത്തിൽ—മാസ്റ്റർ,

പല്ലവി.

അ.രാ:— നവീനമൊ നമുക്കിന്നു മോക്ഷദായം സന്തതം മിന്നത നിമി.

അനുപല്ലവി.

നേരമ്പിന്നു ജയലക്ഷ്മിയെ വേട്ട വന്നതും വെളുത്തുനല്ലോ.

(വർണശേഷം)

ചരണം.

വ്യാകുല സംഗമം വിശദീകരണ

ദ്രവ പരിഭവ കലാപം

പോകുന്നമകുപകൊണ്ടു സകലകൃപ

മോഹിയുന്നിട്ടു മോയി.

(വനിതരംഗം)

ഞാൻ വരുമ്പോൾ നമ്മുടെ ഈ അമ്പലത്തിൽ ഉണ്ടു സന്യാസിമാരെ കണ്ടു. അവർ വളരെ മാനാഹരമായി പാടുന്നു. അവരെ കിട്ടിയെങ്കിൽ നമുക്ക് അതിയായ സംഗീതാനന്ദത്തിന്നു കാരണമാകുമായിരുന്നു.

സന്യാധികാർ:—(സേവകനെ നോക്കി) അവരെ സേവകൻ ഈ നിമിഷം കൊണ്ടുവരും.

സേവ:—സാമിൻ! ഇക്കണക്കൊണ്ടു വന്നുകൂടാൻ. (പോകുന്നു)

സന്യാസിമാർ:—(സഭ കാണാത്ത നിലയിൽ പ്രാവശ്യം)

ഗീതം പാട്ടു. "മാർ—ആദിരാമം.

പല്ലവി

സാര:— പോകുന്നമകുപകൊണ്ടു സകലകൃപ

പോകുന്നമകുപകൊണ്ടു സകലകൃപ

അനുപല്ലവി

ഭൂമി:— പാലിജമോ വല്ലഭേ നാം മെല്ലെവെ വെന്നാൽ

കല്യാ നിന്നുടെ ചൊല്ലൊന്നോരു കല്യാണായതം ഞാൻ

(പോക)

മുണ്ടുവരും:—(സദസ്സു കണ്ട ശേഷം) മഹാമാജാധിരാജാ! കല്യാണം കല്യാണം.

അ.രാ:—ഏ സന്യാസിപ്രവരേ! നമ്മുടെ സിംഹാസനത്തിൽ തിരികെ ഇരിക്കാനിടയായതിനാൽ ഈ സദസ്സിൽവെച്ചു സംഗീതം കേട്ടു മെല്ലെയാണു്. മഹാമാരുടെ ഗാനം നന്നെന്ന് അറിയുകയാൽ ഇവിടെ വരുത്തിയതാണു്. അതിലേക്കു് ധൈര്യമുണ്ടാകും.

ഗീതം പാട്ടു. യമുനാകല്യാണി—ആദിരാമം.

പല്ലവി

ഭൂമി:— വാണിദവിൻ ധൃവരാൽ സഭാ

സാര:— മഗദിശ കൃപയാൽ

അനുപല്ലവി

വാക്കിനശോചര കരവവിചാരത്തിൽ

വാസനാനിഴികിൽ സദാവയമാനമാനഭവം-വയമാനമാനഭവം

ചരണം

മേളിനിവതികളിൽ നാലനാൽ മേളിനി

വേണവോഷിടയോടതിൽ, അതി തുഷ്ടിവരരേ,

അതി തുഷ്ടി വരരേ, ബ്രഹ്മനിഷ്ഠ വരരേ യോകേ—വാണി

അ.രാ:—ആ ഹാ! മനസ്സലിയുന്നു.

രാജാ:—ഇനിയും ഒരു കേൾക്കാൻ ആഗ്രഹം ജനിപ്പുന്നു.

ഗീതം ൯൭. ഭാര്യനാശി—ചാഴ്വ.

പല്ലവി

സാര:— ചാവികളും തെങ്ങുകിണറാരില്ല

ഭ.ദാ:— താലം കെട്ടപ്പതിയണിമ ഭൂനാഥ

അനുപല്ലവി

അവയരേ കൂവ കെട്ടിച്ചവരിലുണ്ടെന്നാൽ

അവനിവസപല്ലോകം അതുതന്നെ നൂനം

(ചാ.പി)

രാജാ:—എന്റെ മകൾ സാരജിനി വിരിഞ്ഞ ശേഷം ഇത്ര വിശേഷമായി പാടി കേട്ടിട്ടില്ല.

സേന:—അടിയന്റെ ചെങ്കിട്ടിൽ ഒരു വിധം സംഗീതം ഉണ്ടാകില്ല. ഇതാണു ഗാനം. ഇവയെക്കൂടി കൊടുത്താലെന്നാണു!

അ.രാ:—(സന്യാസിമാരെ നോക്കി) അടുത്തു വരുവിൻ!

(ഭൂവനദാസനും സാരജിനിയും തൊഴുത്ത് അടുത്തു നിൽക്കുന്നു)

അ.രാ:—വില ഏറിയ തൊലിചിതങ്ങളായ ആരേണങ്ങൾ വാങ്ങിക്കൊണ്ടു പോ.

ഭ.ദാ:—തിരുമേനി! ഇതിനെക്കൊണ്ടു തെങ്ങുകിണറു കാൽ!

ആ ചാ:—ഇതാ മതിയാവാത്തതുകൊണ്ടാണെന്നുണ്ടോ ഇങ്ങിനെ പറയുന്നത്?

അ.രാ:—ഓ ഹോ! വേണ്ടതു താലം.

ഭ-ദാ:—സന്യാസിമാർ ധനകാംക്ഷികളല്ല.

അ-ദാ:—എന്താൽ നിങ്ങൾക്കു വേണ്ടത് എന്താണെന്നു പറയിൻ! ഇഷ്ടം സാധിച്ചിട്ടു.

സാരം:— (സന്തോഷത്തോടെ അങ്കി അഴിച്ചു നമസ്കരിച്ചു കൊണ്ട്)

ഗീതം നമ്പ്. മുഖാരി—ചാരു.

വണ്ഡം

ശേഷശതനാമഭാവക വൃന്ദി സംരഞ്ജിനിയഹം
വേഷമണയാൽ വാണകൊണ്ടേൻ താമരമണാവാരിയേ!
പാപിയാതിമുളിയഗതിയെ അപസിന്ധവിൽ നിന്നു നീ
സാരം കൂവ ഏകിയെക്കൂട്ടി പാലയ കരുണാനിയേ!

(രാജാവും രാമന്റിയും സാരഞ്ജിനിയെ ആലിംഗനം ചെയ്യുന്നു)
(എല്ലാവരും നിൽക്കുന്നു)

രാജ:—പ്രിയമകളേ! ദൈവവില്പസമുണ്ടായാൽ അഞ്ചുനം തേടിയാൽ നിക്ഷേപം കിട്ടും.

രാമന്റി:—ഹാ! പൊന്നുകുളി! നിന്നെ ഞങ്ങൾക്ക് എത്തിച്ചുതന്നതു ജഗദീശൻ തന്നെ.

ഭ-ദാ:—(അങ്കി അഴിച്ചു നമസ്കരിക്കുന്നു.)

ഗീതം നമ്പ്. മുഖാരി—ആദികാളം.

പല്ലവി

ഭ-ദാ:— അവനിനാമരടി പണിയും ഭവനകീർത്തി നിൻ

അനുപല്ലവി

അടിയായ സമിവപുത്ര ഭവനദാസൻ അൻ

ചരണങ്ങൾ

പരമനായകരിനവിധി കൊണ്ടുളിയരിതുവരെ
പെരിയ ദൈവ ജഡധിതനിൽ മുഴുകി കൂവതേ!

(ഭവനദാസനെ ആലിംഗം ചെയ്യുന്നു.)

മന്ത്രി:—പ്രിയമകനെ! അനേക കഷ്ടതകളിൽനിന്നു രക്ഷപ്പെട്ടു ഇവിടം വന്ന ചേൺ സന്തോഷിപ്പാൻ ദൈവം ഇടവരുത്തീ യതിനാൽ അത്യന്തം സന്തോഷിപ്പുന്നു.

ശീതം ൧൦൦. ചെങ്ങുപട്ടി—മുറിയുന്നു.

പല്ലവി

നരവരത! തവ ചരണ പൂർണ്ണാഭി
ശരണമാണിവനെന്നുതേ.

അനുപല്ലവി

കരുണിതാത്താമ ചരിത വിസ്തൃയം
വിരവിപിന്നിഹ ജാതമായി.

ചരണം

അവനിവരത! തവ തനയ മാമക
ഉവനദാസന കാഷ്ഠിഭോ!
വിഭവ മോടിഹ വന്നതോർക്കിൽ
വിധിവിവേചിതമെന്തുതേ!

(നരവരത)

(നരവരത)

ഭൂ-ഭാ:—തിരുവാദങ്ങൾ വന്നുചേന്ന് ഉല്ലസിപ്പാനുള്ള ആശയാ
ണു ഞങ്ങളെ അനേകകൂട്ടുകളിൽനിന്നു രക്ഷപ്പെടുത്തിയതു്.

അ-രാ:—കണ്ടേ! അധികം പറയേണ്ടതില്ല. നിങ്ങൾ ഇതുവ
രേയും വിവാഹത്തിൽ ചേർപ്പാൻ നാം മുമ്പുതന്നെ തീർച്ചപ്പെ
ടുത്തിയിരുന്നു. പക്ഷെ നിങ്ങൾക്കറിവുണ്ടായിരുന്നില്ല. അന്യാ
യമായ കുന്നടന്റെ യുദ്ധം ഇല്ലാത്ത ഭാഗം അക്കാലത്തിൽ
തന്നെ അതു കഴിച്ചുകൂട്ടുന്നതായിരുന്നു.

ശീതം ൧൦൧. അനന്തരഭരണി—ആദിതാമരം.

പല്ലവി

രാജന്തി:—സരസരഞ്ജിതമേ! പൊന്മകളേ! നീ

പരവശമായതി റ്റരിതത്താൽ

അനുപല്ലവി

അമരത നിന്ദാലാലിതമതോർപ്പാൻ
അകമലതരുണമേ.

ചരണം

കന്യകയാൽ പിരിഞ്ഞു കന്യയാൽ വന്നുണ്ടു
തെന്ദിമണികളിൽ ധന്യാരീ
ഉന്നത ബുദ്ധിനിർമ്മിതത മീർത്തേ
ജ്ഞ സുദിനമാമേന!

(സരസ)

നിന്നെ ഏല്പാ സൗതന്ത്ര്യവും ഉണ്ടായിട്ടും പല പ്ര
കാരമെന്നു ജീവനുംകൂടി അപായം നേരിട്ടിട്ടും ചെറുപ്പക്കാരി

